

Arbejdsmiljøforskningsfonden ved Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg

Til Arbejdsmiljørådet

Redegørelse for Arbejdsmiljøforskningsfondens virke i 2017

1. Indledning

Arbejdsmiljøforskningsfonden blev etableret med satspuljeaftalen for 2003 i overensstemmelse med de anbefalinger, som Arbejdsministeriets udvalg om Arbejdsmiljøforskning gav i 2001.

Arbejdsmiljørådet har siden 2011 årligt overført midler fra rådets sekretariat til forskningsfonden (se tabel 1). Rådet udpeger desuden repræsentanter til fondens arbejde med prioritering af forskningsmidlerne. Som led i dette samarbejde udarbejder fonden hvert år en redegørelse om fondens aktiviteter til rådet.

2. Fondens grundlag og bevillinger

Formålet med fonden blev med satspuljeaftalen i 2003 angivet som: ”Formålet med fonden er at afhjælpe, at personer udstødes fra arbejdsmarkedet på grund af nedslidning, arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser. En forøget viden om årsager og belastninger samt disses afhjælpning vil have stor betydning for arbejdsmiljøforholdene. Der er derfor behov for at styrke dansk arbejdsmiljøforskning som anbefalet af Arbejdsministeriets Udvalg om Arbejdsmiljøforskning i februar 2001.”

Der var dengang en midlertidig bevilling på 82,6 mio. kr. for perioden 2003-2006, og ved de efterfølgende satspuljeforhandlinger blev der hvert år afsat nye midler til fonden.

Ved satspuljeaftalen for 2009 blev det aftalt, at Arbejdsmiljøforskningsfonden finansieres permanent. Tabel 1 viser de samlede midler, som er til rådighed fordelt på år:

Tabel 1 – Fondens midler fordelt på år

	R	B	F	BO1	BO2	BO3
År/mio. kr.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Finansloven	56,3	55,7	54,5	54,5	54,5	54,5
Rådet	1,9	4,2	4,0	4,0	4,0	4,0
I alt	59,6	59,9	58,5	58,5	58,5	58,5

3. Fondens uddeling i 2017

Arbejdsmiljøforskningsfonden består af tre udvalg: Det Videnskabelige Arbejdsmiljøforskningsudvalg (DVU) og Udvalget for Udvikling og Udredning (UUU), som foretager den faglige bedømmelse af ansøgningerne, samt Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg, som prioriterer og indstiller, hvilke ansøgninger der skal have støtte.

Arbejdsmiljøforskningsfonden havde to ordinære opslag i 2017 med ansøgningsfrist hhv. 1. marts og 4. september med følgende hovedtemaer:

- Psykisk arbejdsmiljø
- Arbejdsulykker
- Muskel- og skeletbesvær
- Virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet
- Luftvejs- og hudlidelser i 1. runde
- Epoxy og isocyanater i 2. runde

I strategien for 2016-2017 fremgår det, at ”Fonden vil i perioden afsøge behovet for at supplere med yderligere arbejdsmiljøtemaer med udgangspunkt i de bidrag, der er modtaget i forbindelse med høringen over Fondens strategi.” Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg videreførte temaet om luftvejs- og hudlidelser i 1. runde 2017. I 2. runde udgik temaet til fordel for et tema om forebyggelse af udsættelse for epoxy og isocyanater.

Ved den første ansøgningsrunde modtog fonden 70 ansøgninger svarende til et samlet ansøgningsbeløb på 167,5 mio. kr., hvilket er en del over niveauet for tidligere år. 28 af disse ansøgninger blev af DVU og UUU bedømt til at opfylde de forskningsfaglige kvalitetskrav. Der blev ved første runde bevilget i alt 30 mio. kr. til 11 projekter.

Til den anden ansøgningsrunde i september modtog fonden 53 ansøgninger svarende til et samlet ansøgningsbeløb på 126,1 mio. kr. 22 af disse ansøgninger blev af DVU og UUU bedømt til at opfylde de forskningsfaglige kvalitetskrav. Der blev ved anden runde bevilget i alt 28,9 mio. kr. til 13 projekter.

Endvidere har der været behandlet et opslag om en arbejdsmedicinsk udredning med ansøgningsfrist 4. september 2017. Det drejer sig om:

- Udredning af sammenhængen mellem vold og trusler på arbejdet og udvikling af psykisk sygdom (andre psykiske sygdomme end posttraumatisk belastningsreaktion/PTSD)

Til opslaget vedr. den arbejdsmedicinske udredning modtog fonden to ansøgninger, og den ene fik bevilget 400.000 kr. til udredningen.

Også i 2017 fik fonden mange genansøgninger. 47 projekter genansøgte, og heraf fik 6 projekter bevilget midler.

Der har også i 2017 været ansøgninger fra institutioner, der ikke i forvejen har en bevilling hos fonden. Dette peger på, at kendskabet til Arbejds miljøforskningsfonden er nået ud til nye forskningsmiljøer.

De støttede projekter er kort beskrevet og tematiseret i bilaget 'Liste over igangværende projekter 2017'. Desuden er vedlagt 'Liste over afsluttede projekter i 2017'. De afsluttede projekter er desuden oplyst i afsnit 5.

Uddelingerne i 2017 er i tabel 2 fordelt på tema:

Tabel 2 – Tilskud fra Arbejds miljøforskningsfonden 2017

Tema	Antal projekter	Beløb i mio. kr.	Pct. af samlet uddeling
Psykisk arbejdsmiljø	6	13,2	22,5
Virkemidler	6	14,6	24,9
Muskel-skelet	6	14,6	24,9
Ulykker	3	8,8	15,0
Luftvejs- og hudlidelser	1	3,6	6,1
Epoxy	1	3,4	5,8
Udredning	1	0,4	0,7
I alt	24	58,6	100,0

Herudover er der i 2017 anvendt ca. 2,7 mio. kr. til administration af fonden, herunder løn, honorering af de faglige udvalgs medlemmer og afholdelse af konference, hvilket svarer til 4,6 pct. af den samlede bevilling.

4. Status for Arbejds miljøforskningsfonden ved udgangen af 2017

Tabel 3 viser uddelingerne fordelt på samtlige temaer, man har kunnet søge inden for siden fondens start i 2003 og frem til udgangen af 2017. De første to kolonner viser, hvor mange opslag, der har været inden for de enkelte temaer i perioden. Kolonne 3 viser, hvor mange projekter, der har fået støtte inden for hvert tema. Kolonne 4 viser, hvor stort et beløb, der er bevilget inden for hvert tema, mens kolonne 5 viser, hvilken andel det bevilgede beløb udgør af den samlede bevilling.

Som det fremgår af tabellen, er der i denne periode samlet støttet 308 projekter til et beløb på 823,1 mio. kr.

Nogle af projekterne omhandler problemstillinger inden for flere af temaerne. Det gælder især projekterne bevilget inden for temaerne 'psykisk arbejdsmiljø' og 'virkemidler'. Psykisk arbejdsmiljø er med 184,2 mio. kr. i støtte til i alt 70 projekter det største tema både i relation til antal projekter og

samlet støtte set over tid. Virkemidler er det næststørste tema, mens muskel- og skeletbesvær er tredjestørst, hvad angår antal projekter og samlet støtte. Temaernes størrelse afhænger naturligvis af, hvor mange gange de har været slået op, men de afhænger også af, i hvilket omfang de pågældende temaer favner de mest udbredte arbejdsmiljøproblemstillinger på arbejdspladserne, samt hvor store forskningsmiljøerne er inden for det pågældende tema.

Tabel 3 – Støttede projekter i perioden 2003-2017

Tema	Opslag 2003-2006	Opslag 2007-2017	Antal projekter	Mio. kr.	Pct. af samlede bevilling
Udstødelse og sygefravær	1		5	24,8	3,0
Ulykker	1	16	32	94,8	11,5
Nye teknologier	1		5	12,6	1,5
Virkemidler	2	15	61	139,4	16,9
Arbejde med mennesker	1		5	17,5	2,1
Mindre virksomheder	1		3	10,5	1,3
Psykisk arbejdsmiljø	2	16	70	184,2	22,4
Muskel-skelet	1	16	45	123,8	15,0
Støj		4	7	22,5	2,7
Nyt arbejdsliv	1	5	17	62,4	7,6
Stoffer og materialer		5	15	45,4	5,5
Luftvejs- og hudlidelser		2	5	13,8	1,7
Epoxy og isocyanater		1	1	3,4	0,4
Viden og handling		2	3	12,7	1,5
Brandfolks helbredsrisici		2	2	5,5	0,7
Nanocenter		1	1	30,0	3,6
I alt forsknings- og udviklingsprojekter			277	803,3	97,6
Udredninger			31*	19,8	2,4
I alt støttet			308	823,1	100,0

* Af disse er 24 arbejdsmedicinske udredninger til brug for Erhvervsstyrelsens udvalg

I perioden 2003-2006 blev temaer for fondens opslag delvist bestemt ud fra satspuljeaftalerne i forbindelse med fondens oprettelse og ved satspuljeaftalerne for 2004 og 2005. Fra 2007 og frem til og med 2011 har fonden slået de samme syv brede temaer op. Disse temaer var de fire prioriterede områder (arbejdsulykker, psykisk arbejdsmiljø, muskel- og skeletbesvær og støj) samt de tværgående temaer om virkemidler og nyt arbejdsliv. Desuden var stoffer og materialer medtaget som tema. I udgangspunktet har der været lige mange midler til de syv temaer hvert år: ca. 8 mio. kr. Den faktiske fordeling af støtten er dog sket efter en konkret vurdering af projekternes arbejdsmiljørelevans og kvalitet og hvor mange ansøgninger af tilstrækkelig forskningsfaglig kvalitet, der rent faktisk var indenfor temaet.

Siden 2012 har temaerne for fondens opslag været de tre prioriterede arbejdsmiljøområder, 'arbejdsulykker', 'psykisk arbejdsmiljø' og 'muskel- og skeletbesvær', samt det tværgående område 'virkemidler indenfor arbejdsmiljøarbejdet'. I 2. runde i 2016 var der som nævnt et ekstraordinært tema om luftvejs- og hudlidelser.

Selvom der er fokus på de nævnte temaer, lægger fonden stadig vægt på, at man kan søge støtte til temaer, der går på tværs af de prioriterede områder. Det er således muligt at søge støtte til projekter, der omhandler f.eks. mindre virksomheder, unge og nyansatte, udstødelse og sygefravær indenfor de prioriterede områder. Det fremgår af de konkrete opslag, hvilke emner fonden er særligt interesseret i at få udforsket, udviklet eller afprøvet.

I tabel 4 er det opgjort hvilke typer institutioner, som gennem årene har modtaget støtte fra fonden.

Tabel 4 – Samlet støtte i perioden 2003-2017 fordelt på bevillingsmodtager

Ansøgere	Antal bevilgede projekter	Bevilgede midler (mio. kr.)	Gns. bevilget pr. projekt (mio. kr.)	Pct. af samlet bevillingssum
NFA	95	310,3	3,3	38
AMK	84	230,2	2,7	29
Universiteter	60	176,3	2,9	22
Rådg. virksomheder	29	71,2	2,5	9
Øvrige	14	18,4	1,3	2
I alt	282	806,4	2,5	100

* Oversigten har ikke medtaget 24 arbejdsmedicinske udredninger med en samlet bevilling på 11,5 mio. kr.

Støtte til ph.d.'er og postdocs

Fonden besluttede i 2007 at styrke sin indsats for forskeruddannelse på arbejdsmiljøområdet bl.a. ved at muliggøre, at ph.d.-studerende kan søge om midler inden for alle strategiens temaer. Fondens har i 2017 støttet 4 ph.d.'er, og siden 2006 støttet 91 ph.d.'er og 12 postdocs.

5. Forskningsresultater

Der er i 2017 afsluttet følgende projekter:

1. Prognose for hukommelse- og koncentrationsproblemer ved arbejdsrelateret stress, AMK Herning
2. Effektivitet af intervention rettet mod belastningsreduktion og genoptagelse af arbejde blandt sygedagpengeklienter med arbejdsrelaterede psykiske problemer i 3 kommuner, AMK Herning
3. Følelsesmæssige krav og følelsesmæssige belastninger i fængselsbetjentes arbejde, AMK Herning
4. Udvikling af en indikator for stressrelaterede psykiske helbredsproblemer, NFA
5. Systematisk oversigt over evidens for virkninger af interventioner for forbedring af social kapital, NFA
6. Vold og trusler på arbejdspladsen: En follow-up undersøgelse af de kort- og langsigtede helbredsmæssige og organisatoriske konsekvenser og de beskyttende faktorer på arbejdspladsen, AMK Herning
7. Udvikling af en bæredygtig sikkerhedskultur i en stor multinational produktionsvirksomhed, NFA
8. Sikker Arbejde For Unge Gennem Læring og Instruksjon (SAFU-Læring) - Sikkerhed, læring og praksis, NFA
9. Arbejdsulykker i Danmark og Sverige - Identificering af virkemidler og strategier, der kan overføres fra Sverige til Danmark, AMK Herning

10. Test og udvikling af Ergonomisk Valuestream Mapping (ErgoVSM), DTU
11. Evaluering af handleplanen ”Sikkerhed hver dag – knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker”, TeamArbejdsliv
12. Årsager til kønsforskelle i udvikling af bevægeapparatslidelser, AMK Bispebjerg
13. Fysisk aktivitet på arbejdet og risiko for iskæmisk hjertesygdom blandt kvinder – den modificerende effekt af fysisk aktivitet i fritiden, hyper-tension og indflydelse på arbejdet. Den Danske Sygeplejerskekohorte, NFA
14. Etablering af national ungdomskohorte med henblik på fremtidige forskningsprojekter om unge, helbred og arbejde (FOCA-kohorten), DEFACUM, tidligere MarselisborgCentret
15. Intervention med arbejdsmiljøøkonomiværktøj, COWI
16. Professionalisering og integration i HR - Nye virkemidler i virksomhedernes arbejdsmiljøindsats, AAU
17. Sygefravær, ledighed og langsigtede helbredspåvirkninger: En registerbaseret opfølgning på Golfundersøgelsen fra 1999, AMK Køge
18. Virksomheders økonomiske omkostninger og gevinster ved interventioner i arbejdsmiljøet og deres betydning for arbejdsmiljøarbejdet, COWI
19. Helbredskonsekvenser af lysmiljøet ved indendørs- og natarbejde, Lux@r-projektet, AMK Aarhus
20. Støjbelastning i arbejdsmiljøet og risiko for tinnitus og nedsat høreevne. En forløbsundersøgelse af støjkaraktistika, tærskelværdier, forvarsler, individuel følsomhed og forebyggelse: STØJRISKprojektet, AMK Aarhus
21. BIOBRAND, NFA
22. EPIBRAND, Kræftens Bekæmpelse
23. Udredning af årsager til irriterende (toksisk) kontakteksem efter erhvervsmæssig udsættelse for irriterende påvirkninger af huden, AMK Herning

Resuméer af resultaterne fra de afsluttede projekter er vedlagt som bilag til denne redegørelse.

6. Strategi 2018

Fondens strategi er videreført i 2018 uden væsentlige ændringer. Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg besluttede således ikke at lave større ændringer af strategien, før Ekspertudvalget om udredning af arbejdsmiljøindsatsen har færdiggjort sit arbejde og afrapporteret.

7. Workshop om udviklingsprojekter

I april 2017 afholdt fonden en workshop, som satte fokus på hvad god udviklingsforskning er. Formålet med workshoppen var at udbrede kendskabet til Arbejdsmiljøforskningsfonden og stimulere interessen for at udvikle og afprøve nye virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet.

Workshoppen havde også til formål at inspirere forskningsmiljøer til at indgå nye samarbejdsrelationer og inspirere til samarbejde om udviklingsprojekter mellem forskningsmiljøer og praktikere/virksomheder.

Deltagerne var en bred kreds af virksomheder, organisationer og forskningsinstitutioner med interesse i og behov for udvikling af virkemidler i arbejdsmiljøindsatsen.

Udover en række spændende oplæg kom deltagerne med en række gode inputs og forslag til, hvordan fonden kan udvikle sig med fokus på udviklingsprojekter. På baggrund heraf har fonden bl.a. lavet en ansøgningsvejledning, der retter sig specielt til udviklingsprojekter, og som gør det lettere for ansøgere til udviklingsprojekter at afklare kravene til den type ansøgning.

8. Samarbejde med Arbejdsmiljørådet

Som opfølgning på Arbejdsmiljørådets handlingsplan for 2017 blev der i efteråret udarbejdet et opslag vedr. en udredning om årsager til førtidig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. En arbejdsgruppe under Rådet udfærdigede opslaget med bistand fra fondens sekretariat. Opslaget har ansøgningsfrist den 1. marts 2018.

9. Formidlingsaktiviteter

Formidling af forskningsresultater

En væsentlig opgave for fonden er at sikre, at resultater fra de støttede projekter bliver formidlet. Fondens lægger stor vægt på, at projekterne producerer både populær og videnskabelig formidling. Den videnskabelige formidling vil typisk være videnskabelige artikler, conferencebidrag og bogkapitler, mens populærformidlingen vil kunne ske gennem artikler i fagblade og aviser, tv-indslag, sociale medier, blog-indlæg etc.

Det er et krav, at projekterne indeholder en gennemarbejdet formidlingsplan, der tydeligt viser, hvordan projektet tænkes formidlet og gjort tilgængeligt i både et videnskabeligt og et bredere regi med fokus på mulige brugere af projektets resultater. Fondens stiller krav om, at forsknings- og udviklingsresultaterne gøres offentligt tilgængelige med henblik på, at resultaterne kan anvendes som en del af grundlaget for arbejdsmiljøindsatsen. I forbindelse med projektafslutning skal alle projekter således i slutrapporten til fonden vurdere, hvordan projektets resultater på kort og lang sigt kan bidrage til at forbedre arbejdsmiljøet.

Siden 2012 har fonden haft yderligere fokus på forskningsformidling ved at stille skærpede krav til populærformidlingen af forskningsresultaterne. Fondens pålægger således nye projekter, at de ved projektafslutning udarbejder en populærvidenskabelig artikel.

Fonden er til stadighed opmærksom på behovet for formidling og holder sig løbende opdateret med forskellige projekters formidlingstiltag og vurderer, om der på baggrund heraf er grundlag for at stille yderligere krav til formidlingstiltag.

I 2016 er afslutningsskemaet blevet forenklet, så projekternes resultater og perspektiver for arbejdsmiljøet fremstår tydeligere og mere overskueligt.

Videncenterets formidling

Samarbejdet med Videncenter for Arbejdsmiljø er et vigtigt led i formidlingsstrategien. Når en ansøger har fået bevillingstilsagn af fonden, modtager ansøgeren et brev fra Videncentret, hvori Videncentret tilbyder at udarbejde en populærvidenskabelig artikel til Videncentrets nyhedsbrev og webportal www.arbejdsmiljoviden.dk, når projektet er afsluttet. Fondens genfremsender formidlingstilbuddet, når projektet nærmer sig sin afslutning. Videncentret formidler alle fondens afsluttede projekter i et samarbejde med forskeren bag projektet. Alle slutrapporterne bliver formidlet som en populærartikel, der bliver publiceret på VFA's portal www.arbejdsmiljoviden.dk og udsendt

med VFA's nyhedsbrev. VFA vurderer hver gang, hvilke muligheder der er for formidling for det enkelte projekt. På den baggrund bringes resultaterne af udvalgte projekter også i Magasinet Arbejdsmiljø og på sociale medier.

Møder med Branchefællesskaber for Arbejdsmiljø

Sekretariatet har på en møderække i ultimo 2017/primio 2018 præsenteret en række forsknings- og udviklingsprojekter for de 5 branchefællesskaber. Sekretariatet præsenterede et udvalg af projekter, som vurderedes at have relevans for det pågældende branchefællesskab. Formålet med at informere branchefællesskaberne om udvalgte projekter er at gøre dem opmærksom på mulighederne for anvendelse af projektresultaterne.

Fondens årskonference

Arbejdsmiljøforskningsfonden afholdt sin årlige konference den 17. januar 2018. På konferencen blev der præsenteret resultater fra 10 projekter, der enten var afsluttede eller tæt på afslutning. Der blev samtidig præsenteret 22 poster fra igangværende projekter.

I lighed med det foregående år blev der afholdt spørgsmål- og svarsessioner med de enkelte oplægsholdere, hvor deltagerne i mindre grupper kunne stille spørgsmål og gå i dialog med forskerne om deres resultater, og hvor man kunne cirkulere til de forskellige oplægsholdere.

Vedlagt

- ./. Tematiseret liste med igangværende projekter
- ./. Tematiseret liste med projekter afsluttet i 2017
- ./. Slutschemaer for de afsluttede projekter i 2017

ARBEJDSMILJØFORSKNINGSFONDEN

Liste over igangværende projekter

Januar 2018

Igangværende projekter i oversigt – pr. januar 2018

Psykisk arbejdsmiljø

Antal projekter: 25 Samlet bevilling: 68,0 mio. kr.

Arbejdsulykker

Antal projekter: 14 Samlet bevilling: 37,9 mio. kr.

Muskel- og skeletbesvær

Antal projekter: 22 Samlet bevilling: 56,9 mio. kr.

Virkemidler i arbejdsmiljøet

Antal projekter: 28 Samlet bevilling: 75,2 mio. kr.

Nye teknologier, nye organisations- og ansættelsesformer og arbejdsliv

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 5,0 mio. kr.

Stoffer og materialer

Antal projekter: 3 Samlet bevilling: 9,6 mio. kr.

Luftvejs- og hudlidelser

Antal projekter: 5 Samlet bevilling: 13,8 mio. kr.

Epoxy og isocyanater

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 3,8 mio. kr.

Udredninger

Antal projekter: 2 Samlet bevilling: 1,1 kr.

Samlet for igangværende

Antal projekter: 101 Samlet bevilling: 271,3 mio. kr.

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
Tema: Psykisk arbejdsmiljø		
<p>Titel: Undersøgelse af gravides arbejdsmiljø og holdninger til sygefravær. Udvikling af intervention for fastholdelse af gravide medarbejdere.</p> <p>Ansøger: DEFACTUM</p> <p>Sygefravær blandt danske gravide medarbejdere er højt. En undersøgelse for perioden 2005-2007 viste et gennemsnitligt sygefravær på 48 dage, hvilket var seks gange højere end for alle i befolkningen. Sygefravær er særligt højt blandt gravide, som arbejder indenfor detail- og engroshandel, hotelbranchen, rengøring og pleje- og omsorgsarbejde (risikobrancher). Tidligere undersøgelser har vist en reduktion af sygefraværet blandt gravide, som får justeret arbejdsforholdene, men der mangler fortsat viden om gravides behov for støtte i risikobrancher.</p> <p>Udviklingsprojektets formål er at undersøge hvilke arbejdsforhold og holdninger, der påvirker sygefravær blandt gravide. Resultaterne skal kvalificere et fremtidigt interventionsprojekt, som skal reducere gravide medarbejders sygefravær ved at påvirke arbejdsmiljøforhold efter gravides behov og udnytte lederes positive erfaringer med fastholdelse på tværs af brancher.</p> <p>Udviklingsprojektet består af en spørgeskemaundersøgelse og interviews af både gravide og arbejdsgivere/ledere. Spørgeskemaundersøgelsen vil kortlægge forhold i arbejdsmiljøet, som har betydning for sygefravær og hermed identificere gravide i risiko for sygefravær. Interviews af gravide vil belyse arbejdsmiljøets betydning og holdninger til sygemelding, samt hvilke arbejdsforhold, gravide oplever som barrierer for at trives og forblive på arbejdet under graviditet. Arbejdsgivere/ledere vil blive interviewet om deres håndtering af graviditetsforløb og erfaringer med at fastholde gravide medarbejdere.</p> <p>Deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen (ca. 1.500 gravide) rekrutteres fra de seks jordemodercentre i Region Midtjylland med 16.000 årlige fødsler. Alle gravide får adgang til et elektronisk spørgeskema i forbindelse med scanning i 12. graviditetsuge. Samme spørgeskema udfyldes i forbindelse med konsultation i 27.-29. graviditetsuge. Gravide udvælges til interviews ud fra deres besvarelser om sygefraværslængde og arbejde i risikobrancher. Arbejdsgivere/ledere udvælges til interviews fra risikobrancher på offentlige og private arbejdspladser.</p> <p>Undersøgelsen vil kunne identificere sammenhænge mellem brancheforhold, påvirkninger i arbejdsmiljø, helbred og sygefravær under graviditet i både den private og offentlige sektor. Ud fra både gravides og arbejdsgivere/lederens erfaringer belyses muligheder for tiltag i forhold til at gravide kan forblive i arbejdet i risikobrancher længst muligt frem til barselsorlov.</p>	12-2018	1,0
<p>Titel: Udvikling af et screeningsredskab for kognitive vanskeligheder hos personer med arbejdsrelateret stress</p> <p>Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>Mange personer med arbejdsrelateret stress er sygemeldte, og udtrykker vedvarende hukommelses- og koncentrationsproblemer</p>	08-2020	1,5

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>(kognitive vanskeligheder), som hindrer tilbagevenden til arbejde. Forskningen "genfinder" i nogen grad disse kognitionsvanskeligheder målt med objektive tests, men meget tyder på, at stressramte generelt undervurderer deres kognitive evner. Dette billede understøttes af en pilotundersøgelse baseret på 26 personer med arbejdsrelateret stress. Aktuelt indgår klinisk vurdering af kognitiv funktion ikke rutinemæssigt ved undersøgelse af stressramte personer, eftersom en sådan undersøgelse ville skulle foretages af en specialiseret neuropsykolog med tidskrævende tests.</p> <p>Dette er både uheldigt, når den stressramte skal rådgives om det optimale tidspunkt for tilbagevenden til arbejde, og når arbejdsopgaver skal tilpasses specifikke kognitive styrker og svagheder. Derfor er der behov for udvikling af et simpelt screeningsredskab for kognitionsvanskeligheder hos stressramte, som kan udføres af ikke-specialiseret personale.</p> <p>Det er tidligere vist, at redskabet, SCIP-D (Screen for Cognitive Impairment in Psychiatry, dansk version), med sine 3 udgaver og 15 minutters administrationstid har gode egenskaber til screening for 5 typer af kognitionsvanskeligheder hos patienter med affektive lidelser. Vi forventer, at redskabet ligeledes har gode egenskaber til screening for kognitionsvanskeligheder hos stressramte.</p> <p>Formålet er at validere SCIP-D til screening for kognitive vanskeligheder hos personer med arbejdsrelateret stress. I projektet indgår mindst 80 patienter rekrutteret fra de ca. 200 patienter, som halvårligt henvises med stress til Arbejds- og miljømedicinsk afdeling, Bispebjerg Hospital (AMED), samt mindst 80 matchende kontrolpersoner rekrutteret fra Rigshospitalets Blodbank. Aktuelt er datamaterialet for kontrolgruppen delvist indsamlet ifm. et tidligere valideringsstudie.</p> <p>Projektets hovedaktivitet udgør én undersøgelse, hvor forsøgsdeltagerne interviewes om psykisk sygdom, besvarer spørgeskemaer vedr. stresssymptomer, og testes for kognitiv funktion med screeningsredskabet SCIP-D, samt tilsvarende etablerede neuropsykologiske tests. Seks måneder efter undersøgelse telefon-interviewes patienterne om tidspunkt for evt. genoptagelse af arbejdet.</p> <p>Screeningsredskabet valideres med korrelationsanalyser mellem SCIP-D-scoring og scoring fra neuropsykologiske tests. Redskabets egenskab til identificering af kognitionsvanskeligheder gruppen af stressramte undersøges med Receiver-Operating-Characteristic-analyser baseret på normscoring fra kontrolgruppen. Kognitionsvanskeligheder som determinant for varigheden af stressramtes sygdom undersøges med Cox regressionsanalyser.</p>		
<p>Titel: Folkeskolen i forandring – samarbejdet som ressource Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Folkeskolen står midt i en turbulent omstilling som følge af skolereformerne. Forandringerne præger hverdagen på landets skoler og kommunale forvaltninger og har mødt både intern og offentlig kritik. Pressen har peget på 'lærerflugt' og 'elevflugt' som følge af forandringerne. Både lærere og ledelse oplever udfordringer i deres daglige praksis, i forhold til planlægningen og i de samarbejdsrelationer, der sikrer den grundlæggende organisering af arbejdet. Flere rapporter påpeger et behov for viden og værktøjer, som kan understøtte, at folkeskolen kommer styrket igennem forandringsprocesserne.</p> <p>Formålet med projektet er at udvikle forebyggelses- og håndteringsstrategier overfor konsekvenser af ændringerne i folkeskolen for de</p>	12-2020	3,6

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>ansattes psykiske arbejdsmiljø. Projektet fokuserer på forebyggelsesstrategier, der kan integreres med den øvrige faglige og organisatoriske udvikling af skolerne. Målet er at styrke den professionelle kapital og mindske de psykosociale belastninger blandt lærere, pædagoger og ledere. Projektet bygger på den grundantagelse, at et godt psykisk arbejdsmiljø i folkeskolen både er en forudsætning for og en konsekvens af, at forvaltning, ledelse og lærere kan samarbejde om udvikling af skolen. Gennem to interventionsprojekter undersøges, hvordan centrale samarbejdsrelationer i skolen kan understøttes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delprojekt 1 undersøger, om og hvordan et forbedret TRIO-samarbejde omkring implementeringen af lov 409 kan bidrage til mindre belastende psykisk arbejdsmiljø, som følge af samarbejde om og inddragelse i arbejdstidens tilrettelæggelse. • Delprojekt 2 undersøger, om og hvordan styrkelse af kompetencer til at skabe struktur og rammer om teamsamarbejdet kan udvikle de professionelle læringsfællesskaber omkring inkluderende børnefællesskaber og derigennem bidrage til bedre professionel kapital og færre belastninger fra høje følelsesmæssige krav i arbejdet. <p>Projektet tager udgangspunkt i begrebet 'professionel kapital', som beskriver den samlede sum af tre forskellige ressourcer på en arbejdsplads: human kapital, social kapital og beslutningskapital. Professionel kapital opbygges og udvikles gennem en løbende proces med fokus på faglighed og arbejdsmiljø fra medarbejdere og ledere på arbejdspladserne. Projektets ambition er at understøtte og bidrage til den fortløbende proces gennem eksemplariske indsatser ift. problemstillinger, som skolerne aktuelt oplever som vanskelige; tilrettelæggelse af arbejdstiden og inklusion.</p> <p>Projektet benytter sig af realistisk evaluering, som sætter fokus på, hvad der virker, og hvordan det virker i en konkret kontekst, og ved at samle erfaringer fra flere parallelle cases kan forståelsen af mekanismerne vurderes ud fra, om der er tale om 'regularitet', der kan overføres til andre sammenhænge. De to delprojekter bygger på hver sin programteori om virksomme mekanismer i interventionen. Elementerne i evalueringen omfatter i begge delprojekter en kvantitativ og en kvalitativ del.</p>		
<p>Titel: Undersøgelse af sammenhængen mellem skifteholdsarbejde og udvikling af neurodegenerative og psykiatriske lidelser blandt danske sygeplejersker Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Resultater fra både internationale og danske studier har vist, at skifteholdsarbejde er forbundet med en række negative helbredsmæssige konsekvenser, som bl.a. øget risiko for udvikling af hjerte- og karsygdomme, diabetes og kræft. Der er også rejst mistanke om, hvorvidt skifteholdsarbejde kan medvirke til psykiske og neurodegenerative lidelser. Der er imidlertid kun få epidemiologiske undersøgelser til underbyggelse heraf. Omkring 90% af danske sygeplejersker har på et tidspunkt i deres arbejdsliv været involveret i skifteholdsarbejde, hvorfor denne gruppe er særlig velegnet til at belyse helbredeffekter forbundet med denne type arbejde.</p> <p>I denne prospektive registerbaserede undersøgelse kobles 28.731 kvindelige sygeplejersker fra den Danske Sygeplejerskekohorte til nationale sundhedsregistre med henblik på at undersøge om skifteholdsarbejde påvirker risikoen for at udvikle psykiske og neurodegenerative lidelser - herunder Alzheimers, Demens, Parkinsons og Multipel Sklerose. Kohortedeltagerne følges fra kohortes start i en-</p>	12-2020	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>ten 1993 eller 1999 frem til 2016 i følgende nationale registre: Landspatientregistret, Lægemedelregistret, Psykiatriregistret og Det Danske Skleroseregister. Projektet vil tilvejebringe viden om, hvorvidt skifteholdsarbejde blandt danske sygeplejersker påvirker både psykisk helbred såvel som risikoen for udvikling af neurologiske tilstande.</p>		
<p>Titel: Vold, trusler og chikane mod lærere i Folkeskolen Ansøger: AMK Herning</p> <p>Vold, trusler og chikane mod lærere er et stigende problem på de danske skoler. En dansk undersøgelse baseret på et repræsentativt udsnit af den arbejdende befolkning fandt, at 17,8% af lærerne rapporterede at have været udsat for vold og 20,4% havde været udsat for trusler indenfor det sidste år, hvilket er højere end landsgennemsnittet, som er på 5,8% for vold og 8,4% for trusler. Andre undersøgelser bekræfter dette.</p> <p>Der er en sammenhæng mellem vold og trusler mod lærerne og øget rapportering af psykiske symptomer som frustration, vrede, angst, tristhed, træthed, hovedpine og irritabilitet og øget risiko jobskifte eller tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Samtidig er der studier, der viser arbejdsmiljøet og ledelsens forebyggende indsats reducerer risikoen for at vold og trusler rettet mod ansatte opstår. Dette er dog sparsomt undersøgt i en dansk og international sammenhæng. Der er derfor brug for videnskabelige undersøgelser om omfanget og typen af vold, trusler og chikane, og hvorvidt faktorer i arbejdsmiljøet og et godt forebyggelsesklime kan mindske risikoen for vold og trusler mod lærere. Ligeledes mangler der studier med fokus på, hvordan vold, trusler og chikane påvirker lærernes mentale helbred og engagement, og hvilke forhold på arbejdspladsen, der kan mindske de helbredsmæssige risici. Samlet mangler der viden, der kan pege på konkrete forebyggelsestiltag på danske skoler i forhold til vold, trusler og chikane. På den baggrund har dette projekt følgende formål at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøge hyppigheden af vold, trusler og chikane rettet mod lærere på skoler. • Identificere risiko- og beskyttende faktorer i arbejdsmiljøet i forhold til vold, trusler og chikane • Analysere sammenhængen mellem vold, trusler og chikane og lærernes mentale helbred og engagement i arbejdet. • Identificere beskyttende faktorer i arbejdsmiljøet i forhold til lærernes mentale helbred og engagement i arbejdet efter eksponering for vold, trusler og chikane • Udarbejde vejledninger til forebyggende indsatser til skoleledere, skolebestyrelser, og arbejdsmiljøorganisationer på baggrund af projektets resultater. <p>Der er tale om et 3-årigt prospektivt projekt, der anvender et mixed methods design med et års follow-up. Der bruges både spørgeskemaer, interview, dokumentanalyse og sms-målinger. Der inviteres et repræsentativt udtræk af skoler og 5000 lærere. Projektet vil kunne genere viden om omfanget af vold, trusler og chikane mod lærere og hvilke arbejdsmiljø- og ledelsesmæssige forhold, som kan øge og mindske risikoen for at vold, trusler og chikane opstår og kan bidrage til at skabe et sikkert arbejdsmiljø for lærerne.</p>	08-2020	3,0
<p>Titel: Følelsesmæssige krav i arbejdet og arbejdsmarkedstilknytning. En registerbaseret undersøgelse af 1,5 millioner medarbejdere i</p>	09-2020	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Danmark Ansøger: NFA</p> <p><i>Baggrund</i> Følelsesmæssige krav i arbejdet vedrører aspekter i arbejdet, der indebærer en følelsesmæssig indsats af medarbejderne. Nuværende viden om følelsesmæssige krav og medarbejdernes helbred og sygefravær viser modstridende resultater alt efter, hvordan følelsesmæssige krav måles. Disse studier har typisk benyttet et simpelt design, som kun har målt følelsesmæssige krav én gang. Ydermere er sammenhænge mellem følelsesmæssige krav og langtidsledighed og førtidspension underbelyste. Endelig mangler der viden om, hvad der kan gøres på arbejdspladsen for at afbøde mulig negativ påvirkning af høje følelsesmæssige krav i job, hvor høje følelsesmæssige krav er uundgåelige.</p> <p><i>Formål</i> Hovedformålet med projektet er at skabe ny forskningsbaseret viden, om følelsesmæssige krav i arbejdet hænger sammen med øget risiko for tab af arbejdsmarkedstilknytning (langtidssygefravær, langtidsledighed og førtidspension), og om en mulig sammenhæng kan afbødes af ressourcer i arbejdsmiljøet.</p> <p><i>Hypoteser</i> Projektet tester hypotesen, at høje følelsesmæssige krav i arbejdet hænger sammen med øget risiko for tab af arbejdsmarkedstilknytning, og det testes, om ressourcer i arbejdsmiljøet kan afbøde disse sammenhænge. Projektet tester også, om risiko for tab af arbejdsmarkedstilknytning stiger med antallet af år i følelsesmæssigt krævende arbejde (akkumulering) og falder ved skift fra job med høje til lave følelsesmæssige krav (reversibilitet). Endelig testes det, om sammenhæng mellem høje følelsesmæssige krav og langtidsygefravær er afhængig af sygdomsårsager.</p> <p><i>Metode</i> Det er et prospektivt studie af 1.552.340 danske medarbejdere, som undersøger sammenhænge mellem gentagne målinger af følelsesmæssige krav fra baseline og risiko for tab af arbejdsmarkedstilknytning i en 16-årig opfølgingsperiode. For at gennemføre studiet i registerdata præsenteres værdier for følelsesmæssige krav for hver enkelt jobgruppe baseret på en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af den danske arbejdsstyrke. Derved konstrueres en jobeksponeringsmatrice (JEM) for følelsesmæssige krav stratificeret for køn og justeret for alder. Effektmodifikatorer måles tilsvarende med JEM. Langtidssygefravær, langtidsledighed, førtidspension og kovariater måles med registerdata. I analyser anvendes tid-til-event-, additive- og multiplikative interaktionsmodeller, pseudo-trials og multi-state modeller.</p> <p><i>Forventede resultater</i> Ved hjælp af et innovativt design vil projektet finde ud af, om følelsesmæssige krav i arbejdet hænger sammen med øget risiko for tab af arbejdsmarkedstilknytning. Resultater vil vise, om de forventede sammenhænge er særligt udbredte i nogle job- og aldersgrupper og fraværende i andre, og om der er ressourcer i arbejdsmiljøet, som kan afbøde sammenhængene. Resultaterne vil medvirke til at kvalificere tidligere og modstridende resultater på området.</p>		

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Oplevelsen og betydningen af indflydelse i arbejdet mellem selv-ledelse og målstyring: et mixed methods studie Ansøger: NFA</p> <p>Projektets formål er at opdatere vores viden om oplevelsen og betydningen af indflydelse i det moderne arbejdsliv. Projektets resultater kan anvendes i praksis til at etablere et indflydelsesniveau, som øger medarbejdere og lederes psykiske velbefindende og muligheder for at løse kerneopgaven.</p> <p>Projektet vil kombinere kvantitative og kvalitative analyser (mixed methods) for at besvare følgende forsknings spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvad betyder indflydelse i arbejdet for medarbejderes og lederes psykiske velbefindende, selvvalgte stressniveau og oplevelse af mulighederne for at løse kerneopgaven? 2. Hvilken betydning har de to samtidige og ofte modsatrettede styringsrationaler - selvledelse og målstyring - for medarbejderes og lederes oplevelse af graden og karakteren af indflydelse i arbejdet? 3. Hvad gør medarbejdere og ledere i praksis for at skabe et indflydelsesniveau, der muliggør løsning af kerneopgaven og fremmer et godt psykisk velbefindende? 4. Er sammenhængen mellem indflydelse og psykisk velbefindende non-lineær, således at mere indflydelse er forbundet med bedre velbefindende op til et vist punkt, hvorefter mere indflydelse er forbundet med mindre velbefindende? 5. Er sammenhængen mellem indflydelse i arbejdet og hhv. psykisk velbefindende, selvvalgte stressniveau og mulighederne for at løse kerneopgaven ens eller forskellige i forskellige typer af jobs? <p>I de kvantitative analyser anvendes spørgeskemabesvarelser fra 4340 personer, der i 2015 blev tilfældigt udvalgt indenfor 14 jobgrupper, som repræsenterer det danske arbejdsmarked bredt (fx, postbude, skolelærere, læger). I de kvalitative analyser gennemføres fokusgruppeinterviews og feltstudier med observation på arbejdspladser inden for henholdsvis vidensarbejde og relationsarbejde, fordi selvledelse og målstyring her ofte anvendes samtidig. Dette giver mulighed for detaljeret at undersøge indflydelse i organisationer, der i særlig grad er præget af selvledelse og målstyring. Fordi betydningen af indflydelse på det danske arbejdsmarked bredt undersøges, opnås også viden om indflydelse i arbejdet, som kan anvendes på tværs af brancher.</p>	09-2020	3,4
<p>Titel: Hvad betyder det psykosociale arbejdsmiljø og individuel sårbarhed for rapportering af mobning på arbejdspladsen? Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Undersøgelsens formål er at undersøge i hvilket omfang det psykosociale arbejdsmiljø målt ved krav-kontrol modellen, anstrengelses-belønningsmodellen, organisatorisk retfærdighed (procedurer og relationer), ledelseskvalitet, social kapital og rolleklarhed prædiker senere rapportering af mobning samt den relative betydning af disse faktorer (hvad er vigtigt og hvad er mindre vigtigt). Vi vil også analysere om og hvordan personlige karakteristika påvirker sammenhængen mellem psykisk arbejdsmiljø og rapportering af mobning, hvilket kan have betydning ved planlægning af indsats overfor muligt særligt sårbare medarbejdergrupper.</p> <p>Projektet er baseret på allerede indsamlede data (PRISME- og MODENA-kohorten), hvor knapt 4.000 offentligt ansatte organiseret i</p>	06-2020	2,2

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>omkring 400 arbejdsenheder i Region Midt har besvaret spørgeskemaer med 2 års mellemrum i 2007, 2009 og 2011. I data-analysen ses på den prospektive sammenhæng mellem psykisk arbejdsmiljø målt som medarbejdernes gennemsnitlige opfattelse og nye rapporter af mobning.</p> <p>Undersøgelsen gennemføres af en ph.d.-studerende med en baggrundsgruppe af forskere med ekspertise indenfor epidemiologi, arbejdsmedicin, arbejdspsykologi og biostatistik. Resultater foreligger efter 3-4 år og vil forhåbentligt kunne danne grundlag for opdaterede anbefalinger og indsatser til at imødegå mobning på arbejdspladsen.</p> <p>Sideløbende med PhD projektet gennemføres en mindre pilotundersøgelse for at afklare, om det kan lade sig gøre at inddrage arbejdspladsen med henblik på information om mobbeprocesser som supplement til oplysninger fra mobningsramte. I samarbejde med Arbejdstilsynet tilbydes medarbejdere i Region Hovedstaden som kontakter arbejdstilsynets mobbe-hotline rådgivning ved klinisk psykolog ved Arbejds- og miljømedicinsk afdeling, og i forbindelse hermed undersøges i hvilket omfang der med den mobbe-ramtes frivillige samtykke kan indhentes yderligere fortrolig information fra kolleger og/eller ledere på arbejdspladsen. I givet fald vil der være grundlag for et senere projekt, som belyser mobbeprocesser på arbejdspladsen fra flere sider.</p>		
<p>Titel: Negative sociale relationer på arbejdspladsen og risiko for diabetes og hjertekarsygdom. Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Det er veletableret, at visse dimensioner af psykisk belastende arbejdsmiljø kan medføre en moderat øget risiko for en række kroniske sygdomme, heriblandt hjertekarsygdom og type 2 diabetes. De helbreds-mæssige konsekvenser af andre aspekter af psykisk arbejdsbelastning, som fx vold, trusler og krænkende adfærd er til gengæld mindre velbelyst.</p> <p>For at kunne etablere virkningsfulde interventioner på området er det vigtigt fokusere på flere dimensioner af psykisk arbejdsbelastning samt afdække de mekanismer, hvorigennem psykisk arbejdsbelastning påvirker helbredet.</p> <p>Nærværende forskningsprojekt har til formål at afdække sammenhængen mellem negative sociale relationer på arbejdspladsen (herunder vold, trusler og krænkende adfærd) og risikoen for udvikling af diabetes og hjertekarsygdom samt at kvantificere de mentale, adfærdsmæssige og fysiologiske mekanismer, der kan forklare en sådan sammenhæng.</p> <p>Projekts formål belyses ud fra omfattende data fra fem veletablerede, internationalt anerkendte forløbsundersøgelser af arbejdsforhold og sundhed fra Danmark, Sverige, England, Finland og Frankrig. Tilsammen indeholder disse studier gentagne målinger af psykisk arbejdsbelastning, depression, sundhedsadfærd og helbred på over 180.000 personer.</p> <p>Som følge af den store statistiske styrke, man opnår ved at koble data fra disse studier, vil projektet bidrage med en unik mulighed for også at adressere mindre hyppigt forekommende arbejdsbelastninger såsom vold, trusler og krænkende adfærd på arbejdspladsen samt at sikre en klar tidsmæssig adskillelse af årsag og virkning i afdækningen af de underliggende mekanismer.</p>	02-2019	0,9

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Hvad betyder det psykosociale arbejdsmiljø for diabetes, sygefravær og førtidspensionering i den danske arbejdsstyrke? Ansøger: NFA</p> <p>Hovedformålet er at skabe viden om, hvorvidt arbejdspladsen kan være et sted, hvor sygdom og eksklusion fra arbejdsmarkedet kan forebygges.</p> <p>Hovedprojektet undersøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenhængen mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for langtidssygefravær og førtidspension. • Om sammenhængen mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for hhv. langtidssygefravær og førtidspension varierer for socioøkonomiske grupper, jobgrupper og brancher. <p>Ph.d. projektet undersøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenhængen mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for diabetes, og om en mulig sammenhæng kan forklares af sundhedsadfærd og psyko-fysiologiske forstyrrelser. • Om psykosociale arbejdsmiljøfaktorer forudsiger risikoen for langtidssygefravær blandt medarbejdere med diabetes, og om disse sammenhænge er forskellige fra sammenhænge om arbejdsmiljø og sygefravær i hele arbejdsstyrken, som undersøgt i hovedprojektet. <p>Datagrundlaget er den igangværende AH 2012-2020 undersøgelse, med ca. 41.000 medarbejdere, som følges op i nationale helbreds- og overførselsindkomstregistre.</p> <p>Resultaterne vil vise, hvilke psykosociale arbejdsmiljøfaktorer der har og ikke har betydning for risikoen for langtidssygefravær, førtidspension og diabetes i den danske arbejdsstyrke, og om sammenhænge er forskellige i forskellige grupper. Derudover vil resultaterne vise, hvilke psykosociale arbejdsmiljøfaktorer der er betydningsfulde for risikoen for sygefravær blandt medarbejdere, som har diabetes, og om disse faktorer er forskellige fra risikofaktoren for sygefravær i hele arbejdsstyrken. Disse resultater vil give forskningsbaseret viden, som kan bruges til udvikling af målrettede initiativer til forebyggelse af langtidssygefravær og udstødelse fra arbejdsmarkedet samt til at fremme medarbejdernes helbred.</p>	12-2019	3,9
<p>Titel: Arbejdspladsen som ressource. Internationale forløbsundersøgelser af arbejdspladsressourcer og forbedret psykisk arbejdsmiljø Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Tidligere forskning i psykisk arbejdsmiljø har primært fokuseret på arbejdsrelaterede belastninger og de medfølgende stressrelaterede helbredsproblemer. Ud fra et forebyggelsesperspektiv er det imidlertid mere interessant at undersøge, om man kan identificere ressourcer på arbejdspladsen, der kan medvirke til en forbedring i medarbejdernes oplevelse af det psykiske arbejdsmiljø, modvirke effekten af stressbelastninger og beskytte medarbejdernes helbred.</p> <p>Formålet med forskningsprojektet er således at identificere ressourcer på arbejdspladsen der kan fremme medarbejdernes sundhed og</p>	06-2019	4,3

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
reducere sygefravær.		
<p>Titel: Stadig ramt? Et studie af langtidskonsekvenser af vold på arbejdspladsen Ansøger: CFK - Folkesundhed og Kvalitetsudvikling</p> <p>Langtidskonsekvenserne af vold på arbejdspladsen er dårligt belyst. Dette forskningsprojekt vil derfor belyse arbejdsrelaterede og sundhedsmæssige konsekvenser af vold på arbejdspladsen i et 10-års perspektiv. Projektet baserer sig på et solidt datamateriale fra en større spørgeskemaundersøgelse koblet med relevante registeroplysninger. Projektet vil kunne bidrage til at fremme samfundets forståelse for voldsofres situation og dermed influere muligheder for støtte og kompensation. Den viden, der skabes om udsatte grupper, kan anvendes til at identificere områder, hvor behovet for tilbud er særligt stort.</p>	12-2017	1,0
<p>Titel: Stressfaktorer på arbejde og i privatliv hos gravide kvinder: Betydning for astma og andre allergiske sygdomme hos børnene Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>1/3 af kvinder i Danmark i den fødedygtige alder har svært ved at nå deres arbejdsopgaver, og stadig flere kvinder føler sig stressede i hverdagen. Mors stress under graviditeten er en mulig årsag til den store stigning i allergiske sygdomme de sidste 30 år. Et nyt systematisk review udført af ansøgerne tyder på, at stress under graviditeten øger risikoen for allergiske sygdomme med ca. 50 %. Hovedformålet med dette projekt er at tilvejebringe viden om sammenhængen mellem allergiske sygdomme hos børn og arbejdsstress hos deres mor under graviditeten. Samtidig undersøges kombinationseffekter af arbejdsstress og stress i privatlivet for at blive klogere på betydningen af den samlede stress udsættelse. Der er tre specifikke delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At undersøge den kombinerede effekt af arbejdsstress og stress i privatlivet under graviditeten på udviklingen af astma, høfeber og børneeksem blandt børnene. • At undersøge den kombinerede effekt af stress under og efter graviditeten på astma, høfeber og børneeksem blandt børnene. • At undersøge om en eventuel effekt af stress under graviditeten afhænger af barnets køn 	12-2019	2,9
<p>Titel: MEMORIA. Stressorer i arbejdslivet, selvoplevet stress og demens Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>I takt med at levealderen stiger og der bliver flere ældre, stiger også antallet af mennesker med aldersrelaterede demensformer. Der er imidlertid kun sparsom viden om årsagerne og ingen effektiv behandling. Det er derfor nødvendigt at identificere modificerbare miljømæssige og adfærdsmæssige risikofaktorer for at kunne sætte ind med tidlig forebyggelse.</p> <p>Psykosociale arbejdsmiljøbelastninger er eksempler på miljømæssige risikofaktorer, som har potentialet til at blive reduceret, såfremt empiriske undersøgelser bekræfter, at de øger risikoen for demens.</p>	12-2018	4,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Formålet med MEMORIA er derfor at undersøge, om stressorer i arbejdslivet og selvoplevet stress øger risikoen for aldersrelateret demens. Mere specifikt fokuserer MEMORIA på arbejdstidens organisering (lange arbejdstider og natarbejde) og negative sociale relationer i arbejdet (social isolation, konflikter, drillerier og lav social støtte) samt selvoplevet stress.</p>		
<p>Titel: Arbejdsklima og helbred ved omstrukturering i det offentlige Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>I regionerne har organisatoriske ændringer taget fart i kølvandet på kommunalreformen i 2006. Det er åbenlyst, at organisatoriske ændringer kan påvirke lederes og medarbejderes arbejdsvilkår både positivt og negativt. Man har dog ikke tilstrækkelig konkret viden der ved planlægning af omstruktureringer kan bruges til at styrke positive virkninger på arbejdsklimaet og svække de negative virkninger.</p> <p>Der er nu i Region Hovedstaden indsamlet detaljerede oplysninger om organisatoriske ændringer på afsnitsniveau, som for første gang muliggør en detaljeret analyse af sammenhængen mellem organisatoriske ændringer på den ene side og trivsel, arbejdsklima, sygefravær og stressrelateret sygdom på den anden.</p> <p>I dette projekt undersøges 4 former for organisatoriske ændringer (sammenlægning af arbejdsfunktioner, opsplittning af arbejdsfunktioner, ledelsesskift og adresseændring) i knap 2.000 arbejdsenheder i Region Hovedstaden.</p> <p>Projektet vil skabe opmærksomhed om positive og negative konsekvenser for arbejdsmiljø, sygefravær og helbredsforhold af omstruktureringer, og projektet vil levere aktuel viden på et relativt detaljeret niveau, således at beslutningstagerne har bedre muligheder for at prioritere en forebyggende indsats ved fremtidige organisationsændringer.</p>	12-2018	1,8
<p>Titel: Vold i hverdagen: Under hvilke omstændigheder bliver vold i arbejdet skadelig for det psykiske helbred Ansøger: AMK Odense 1 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er at belyse, hvornår fysisk vold i arbejdet bliver skadelig. I arbejde med mennesker er vold et voksende problem, som er vist at have store konsekvenser for det psykiske helbred. Volden på disse arbejdspladser kan være meget forskellig, både med henblik på hyppighed og alvorsgrad. Her kan der for eksempel være tale om vold i form af mindre skub og slag på daglig basis, men også enkeltstående voldsomme og til tider livstruende overfald. Den nuværende viden om sammenhængen mellem vold og helbredsproblemer stadig begrænset.</p> <p>Projektet er bygget op om følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har voldens frekvens, karakter og alvorsgrad en særlig betydning for, om der udvikles symptomer på psykisk belastning? • Påvirkes voldens effekt på helbredet af andre arbejdsmiljøfaktorer? 	01-2019	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • Påvirkes voldens effekt på helbredet af den subjektive forståelse og evaluering af volden, • Har de øvrige arbejdsmiljøfaktorer betydning for den subjektive forståelse og evaluering af volden? 		
<p>Titel: Med mor på job. Udgør samtidig psykisk og muskuloskeletal belastning en risiko for graviditet og barnets udvikling Ansøger: NFA</p> <p>I Danmark arbejder de fleste kvinder, mens de er gravide. Samtidig er stress udbredt i arbejdsmiljøet. Ny forskning viser, at mors stress udenfor arbejdet øger risikoen for, at barnet får psykiske problemer og udvikler overvægt. Det er aldrig undersøgt, om mors stress på arbejdet har de samme alvorlige følger for barnet.</p> <p>Projektet vil derfor undersøge, om samtidig psykisk og fysisk belastning på arbejdet forstærker hinanden og øger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risikoen for at kvinderne aborterer eller føder et dødfødt barn • barnets risiko for overvægt • moderens fravær under graviditeten • og påvirker barnets adfærd, aktivitet og sociale relationer • Projektet vil desuden undersøge, om mors stress og fysiske belastning på arbejdet hver for sig påvirker barnets mentale helbred og risiko for overvægt. 	08-2017	2,0
<p>Titel: Interventionsprojekt om social kapital, effektivitet, engagement, trivsel og helbred i mejeri-industrien Ansøger: NFA</p> <p>Begrebet 'social kapital' har indtaget en fremtrædende position i danske virksomheders tænkning vedrørende det psykiske arbejdsmiljø. Begrebet har en klar relevans i forhold til ambitionen om at fastholde og forbedre et godt psykisk arbejdsmiljø på danske arbejdspladser, samtidig med at virksomhederne søger at fastholde og forbedre effektiviteten i produktionsprocesserne.</p> <p>Der er imidlertid behov for at efterprøve nogle af de centrale påstande i litteraturen om social kapital, ligesom der også er behov for at undersøge mulige metoder til at fremme og fastholde social kapital på moderne arbejdspladser.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projektets overordnede formål er derfor at undersøge, 2. om social kapital kan udvikles i industrielle virksomheder gennem bevidst planlagte interventioner, 3. om der kan spores systematiske forskelle på, hvordan forskellige typer af interventioner virker i forhold til den sociale kapital på arbejdspladsen, samt 4. om og under hvilke omstændigheder social kapital kan medvirke til at forbedre effektivitet i produktionsprocesserne samtidig med at medarbejdernes trivsel, engagement og helbred (indikeret af et stabilt eller faldende sygefravær) bevares eller forbedres. <p>Det er en væsentlig målsætning for projektet, at der genereres en viden, som vil være anvendelig og operationel i forhold til danske in-</p>	06-2018	2,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
dustrivirksomheders arbejde med at fremme den sociale kapital.		
<p>Titel: Seksuel chikane i omsorgsarbejdet Ansøger: COWI</p> <p>Baggrunden for projektet er, at medarbejdere, der arbejder med klienter, f.eks. SOSU'er, passagerservicemedarbejdere, sygeplejersker, specialpædagoger samt fysio- og ergoterapeuter, ifølge tal fra NFA er særligt udsatte for seksuel chikane, og at chikanen typisk udøves af klienterne. Chikanen kan ifølge internationale studier påvirke medarbejdernes mentale helbred negativt. Chikanen er associeret med lavere produktivitet, lavere jobtilfredshed, højere sygefravær og højere medarbejderudskiftning.</p> <p>Projektets formål er at udvikle metoder, der kan hjælpe arbejdspladser til at udvikle effektive strategier til at forebygge/håndtere seksuel chikane udøvet af klienter i omsorgsarbejdet. Det gøres ved at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Belyse udviklingen i forekomsten af arbejdsrelateret seksuel chikane 2. Identificere konsekvenser ved chikanen 3. Belyse hvordan, hvornår og under hvilke omstændigheder chikanen opstår og håndteres 4. Udvikle og implementere metoder til at forebygge og håndtere seksuel chikane 5. Vurdere de økonomiske konsekvenser og besparelser forbundet med en forebyggende indsats 	04-2018	3,0
<p>Titel: Velfærdsteknologi i pleje og omsorgsarbejde Ansøger: RUC</p> <p>Projektets overordnede formål er at udvikle viden om, hvordan anvendelse af velfærdsteknologier i arbejdet med ældre og kronisk syge påvirker kerne, mening og identitet i omsorgs- og plejearbejde, og hvordan man kan organisere brugen af velfærdsteknologier, så det skaber både gode velfærdsløsninger og et godt psykisk arbejdsmiljø. Projektets forskningsspørgsmål er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilken betydning får bestemte forståelser og anvendelser af velfærdsteknologier for organiseringen af omsorgs- og behandlingsarbejdet; dets karakter, formål og indhold? • Hvordan udvikles samarbejde og ansvars- og opgavefordeling mellem borgere, professionelle og teknologier i forbindelse med indførelsen af velfærdsteknologier? • Hvilke konsekvenser har udviklingen for fagidentitet, mening, og anerkendelse? • Hvilke kritiske forhold og situationer bør have særlig opmærksomhed i sikringen af et godt psykisk arbejdsmiljø? <p>Projektet kombinerer forståelser og indsigter fra den nordiske forskning i omsorgsarbejde med nyere forskning i teknologi og arbejde. Det fokuserer på to typer af teknologier, som har meget forskellig indflydelse på arbejdet: Robotisering af forskellige plejekrævende aktiviteter såsom bad, rengøring og toilette, samt telemedicinske løsninger, der anvendes til at muliggøre at overvågning, behandling og pleje i højere grad kan ske i hjem eller plejebolig.</p>	12-2018	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Psykisk arbejdsmiljø, helbred og risiko for udstødelse af arbejdsmarkedet blandt yngre arbejdstagere Ansøger: NFA</p> <p>Hvilken betydning har det, at man i længere tid arbejder i et psykisk arbejdsmiljø præget af fx vold og trusler, for helbredet og risikoen for at blive udstødt af arbejdsmarkedet? Og er disse sammenhænge ens på tværs af brancher, eller er der vigtige forskelle?</p> <p>Projektet vil undersøge disse spørgsmål, hvor der følges en "arbejdslivskohorte", fra deltagerne første gang indtræder på arbejdsmarkedet og mindst 20 år frem. I tidligere studier har man typisk kun målt det psykiske arbejdsmiljø få gange, blandt personer, som har været på arbejdsmarkedet i årevis. Man kan derfor ikke dokumentere betydningen af et dårligt psykisk arbejdsmiljø over længere tid, fordi de personer som tidligt får alvorlige helbredsproblemer ikke indgår i undersøgelsen, da de allerede har forladt arbejdsmarkedet. Man ved heller ikke, hvordan deltagernes helbred var, før de kom ind i det pågældende arbejdsmiljø. Som noget nyt vil der bliver sammenlignet med personer før og efter arbejdsmarkedsindtræden, hvorved man bedre kan skelne mellem helbredseffekter af arbejdsmiljøet og risici forbundet med faktorer udenfor arbejdet, fx social baggrund. Studiet giver således nye muligheder for at belyse betydningen af arbejdsmiljøet både på kort og lang sigt. Fokus er på de dimensioner af det psykiske arbejdsmiljø, som hænger stærkest sammen med jobgruppe, dvs. vold, trusler, følelsesmæssige krav og indflydelse.</p>	08-2018	2,8
<p>Titel: Social kapital på hospitaler – trivsel, kvalitet og effektivitet Ansøger: Institut for Folkesundhedsvidenskab, KU</p> <p>Danske hospitaler er presset af stigende krav til effektivitet og kvalitet. For at håndtere dette, arbejdes der løbende med effektiviseringer og omstruktureringer, der kan føre til belastning af medarbejdernes arbejdsmiljø. Social kapital, med fokus på tillid, respekt for hinandens arbejde og samarbejde, er en central organisatorisk ressource, der kan bidrage til at løse denne problemstilling. Den videnskabelige litteratur støtter en sammenhæng mellem social kapital, arbejdsmiljø, kvalitet og effektivitet, men der findes meget få forløbsundersøgelser på området og ingen i en dansk kontekst. Formålet med nærværende projekt er at belyse betydningen af social kapital for trivsel og sygefravær blandt medarbejderne på hospitalet samt for kvaliteten og effektiviteten i udførelsen af hospitalernes kerneopgave. Endvidere vurderes det i hvor høj grad social kapital kan afbøde de negative konsekvenser af et belastende psykisk og fysisk arbejdsmiljø for medarbejdernes trivsel og sygefravær.</p>	11-2018	2,4
<p>Titel: Mekanismer bag udvikling af negative sociale relationer på arbejdspladsen og langtidskonsekvenser – et prospektivt studium Mekanismer bag udvikling af negative sociale relationer på arbejdspladsen og langtidskonsekvenser – et prospektivt studium Ansøger: Psykologi, KU</p> <p>Projektet vil bidrage med ny viden om de mekanismer, der gør sig gældende i udviklingen af negative sociale relationer og deres langtidskonsekvenser. Projektet vil undersøge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke mekanismer, der bidrager til at negative sociale relationer udvikles og - Hvilke mekanismer, der bidrager til langtidskonsekvenser i form af sygefravær, jobskifte, arbejdsløshed og tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. 	02-2018	3,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Mekanismerne rummer både individuelle (fysiologisk og psykologisk stress) og organisatorisk aspekter (social kapital, jobkarakteristika, ledelse). Viden om disse mekanismer er essentiel for at kunne forebygge og reducere effekten af negative sociale relationer på arbejdspladserne, så medarbejderne trives, er produktive og fastholdes på arbejdsmarkedet. Projektet vil bidrage med ny viden, som kan pege på, hvor og hvordan organisationer kan sætte ind for at forebygge forekomsten af negative sociale relationer og reducere deres konsekvenser.</p>		
<p>Titel: Samspil mellem psykisk arbejdsbelastning og familiemæssige krav. En prospektiv undersøgelse af de helbredsmæssige konsekvenser, beskyttende faktorer og underliggende mekanismer Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Projektet har til formål at afdække samspillet mellem det psykosociale arbejdsmiljø og familiemæssige krav i forhold til medarbejdernes risiko for at udvikle kronisk sygdom (hjertekarsygdom, cancer og KOL) samt afdække de underliggende mentale, adfærdsmæssige fysiologiske mekanismer. Det søges at identificere de arbejdsmiljøfaktorer, der kan beskytte medarbejderne mod disse helbredsskadelige virkninger. Projektet vil bidrage til en revideret forståelse af forholdet mellem arbejde og sundhed, der går fra et begrænset fokus på arbejdsrelaterede faktorer i retning af en mere global forståelse af samspillet mellem psykisk arbejdsbelastning og familiemæssige krav.</p>	12-2017	3,4
<p>Titel: Skiftarbejde og helbred Ansøger: NFA</p> <p>Projektet vil undersøge sammenhænge mellem skiftarbejde og risiko for 1) sygefravær, herunder varighed af sygefravær, 2) psykiske helbredsproblemer og 3) spontan abort. De tre udfald er valgt, fordi skiftarbejde kan have betydning for deres risiko, samtidigt med at den videnskabelige evidens er begrænset. De har alle stor betydning for både den enkelte og samfundet, og når vagtplanen skal gå op. Projektet vil dermed skabe viden, der kan bruges til at justere de foreliggende anbefalinger vedrørende optimal tilrettelæggelse af skiftarbejde.</p>	12-2017	4,3
I alt for 'psykisk arbejdsmiljø'		68,0
TEMA: Arbejdsulykker		
<p>Titel: Senfølger efter elulykker Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formålet med denne undersøgelse er at kortlægge omfanget og alvorligheden af senfølger efter elulykker. Det gøres gennem to undersøgelser, der supplerer hinanden:</p>	12-2020	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>1. En retrospektiv registerbaseret case-kontrol undersøgelse, der har til formål at undersøge varige følger, sygdom, sundhedsforbrug og erhvervsprognose efter elulykker.</p> <p>2. En prospektiv kohorteundersøgelse, der har til formål at undersøge hyppigheden og karakteren af elulykker blandt elektrikere, samt heraf følgende udvikling af symptomer og sygdomme.</p> <p>Der findes meget få opfølgingsstudier og case-kontrol studier af følger efter elulykker, der kan bekræfte fundene i de foreliggende case- og patientopgørelser. Den mangelfulde viden skyldes formentlig, at patienter med ukarakteristiske symptomer er vanskelige at gøre op, bl.a. fordi de spreder sig ud over forskellige medicinske specialer.</p> <p>I litteraturen findes ikke svar på, hvor ofte et strømstød – stærkstrøms, svagstrøms eller statisk elektricitet – medfører varige gener. Til belysning af dette mangler der i høj grad epidemiologiske studier, hvor også karakteren og varigheden af strømstødet belyses. Især er der et stort behov for opfølgingsstudier (specielt med personer udsat for almindelig lavspændings strømstød) med henblik på vurdering af hyppighed og udvikling af helbredseffekter (smerter, nervelidelser og kognitive problemer) og arbejdsmarkedstilknytning</p> <p>Den retrospektivt registerbaseret case-kontrol undersøgelse foregår med personer, der har været udsat for en elulykke (identificeret gennem Arbejdstilsynets og Ulykkeanalysegruppens register). Den har til formål at undersøge varige følger, sygdom, sundhedsforbrug og erhvervsprognose efter elulykker ud fra oplysninger om diagnoser, sygehus- og lægekontakter samt længerevarende sygefravær taget fra Landspatientregisteret, Sygesikringsregisteret og DREAM.</p> <p>Den prospektive kohorteundersøgelse dækker alle Dansk EI-forbunds medlemmer (ca. 20.000) og har til formål at undersøge hyppigheden af symptomer og sygdomme efter alvorlige og mindre alvorlige elulykker blandt elektrikere og installatører. Samtidig vil forløbsdesignet beskrive hyppigheden af hændelser/elulykker og udviklingen af symptomer ud fra næsten tidstro oplysninger om karakteren og varigheden af eksponeringen.</p> <p>Undersøgelsen starter med en spørgeskemaundersøgelse, der kortlægger graden og hyppigheden af eventuelt eksisterende symptomer og sygdomme efter elulykker samt eventuel eksponering for strømstød/elulykker indenfor det sidste halve år. De deltagere, der ikke rapporterer nuværende symptomer/sygdom efter elulykker og heller ikke har været ude for (alvorlige) elulykker indenfor det sidste halve år, vil de efterfølgende 26 uger via sms modtage et kort ugentligt spørgeskema om elulykker og symptomer hvorved disse monitoreres.</p>		
<p>Titel: Ulykker og helbred ved fast natarbejde Ansøger: NFA</p> <p>Sundhedssektoren er en ulykkestung branche med en stor forekomst af natarbejde. Udover større risiko for ulykker har natarbejdere også større risiko for helbredsproblemer end dagarbejdere. Det er derfor vigtigt at undersøge om risiko for ulykker og dårligt helbred kan mindskes ved forskellige måder at tilrettelægge natarbejdet på. Forskere anbefaler generelt at reducere forekomsten af fast natarbejde, men man anbefaler også, at medarbejdere har indflydelse på tilrettelæggelsen af deres egen arbejdstid. Disse to anbefalinger</p>	12-2020	3,8

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>kan trække i hver sin retning, idet en måde at udøve indflydelse på sin arbejdstid er at vælge et job med fast natarbejde, hvis det er muligt. Erfaringsmæssigt er der en ikke ubetydelig gruppe medarbejdere, der ønsker at have fast natarbejde. En grund til at vælge fast natarbejde er, at man trives bedre med fast natarbejde end skiftarbejde med nat (herefter: skiftarbejde). Hvis man i et erhverv med natarbejde giver mulighed for, at nogle medarbejdere kan have fast natarbejde, vil man samtidigt kunne reducere natarbejde hos andre medarbejdere, og dermed mindske deres risiko for ulykker og negative helbredskonsekvenser.</p> <p>Hvad skal man så gøre, når nogle medarbejdere ønsker fast natarbejde? Skal man følge anbefalingerne om at minimere fast natarbejde eller anbefalingerne om indflydelse på egen arbejdstid? I dette studie undersøges det om fast natarbejde indebærer samme risiko for ulykker og helbredskonsekvenser som skiftarbejde. Følgende overordnede spørgsmål undersøges:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er risikoen for ulykker og sygefravær den samme når en medarbejder har hhv. fast natarbejde og skiftarbejde? • Har medarbejdere med fast natarbejde hurtigere tilpasning af deres døgnrytmer til natorientering end skiftarbejdere, og fastholder de deres døgnrytmer til natorientering i forbindelse med fridage? <p>For at undersøge de to formål gennemføres et registerstudie i sundhedssektoren og et feltstudie i engros- og detailhandlen. Registerstudiet anvender data fra Dansk ArbejdstidsDatabase (DAD) med daglige informationer fra alle regionsmedarbejdere om arbejdstider samt sygefravær (2007-2015) og Landspatientregistret til at undersøge om risikoen for ulykker og sygefravær ved fast natarbejde. I feltstudiet indsamles nye selvrapporterede og objektive data om søvn fra 100 medarbejdere med fast natarbejde. En subgruppe (n=20) indsamler desuden spytpøver, kropstemperatur og logbøger på tre intensive måledage. Disse data sammenlignes med tidligere indsamlede data fra politimænd med skiftarbejde.</p> <p>Hvis medarbejdere med fast natarbejde er særligt gode til at håndtere natarbejde og dermed er bedre beskyttet mod de negative effekter i forhold til ulykker og helbred kan det have betydning for en nuancering af anbefalingerne omkring tilrettelæggelse af natarbejde. Ellers kan de nuværende anbefalinger fastholdes.</p>		
<p>Titel: Potentiale for forebyggelse af arbejdsulykker i trafikken gennem gode organisatoriske forhold og teknologiske hjælpesystemer Ansøger: NFA</p> <p>Få sekunders uopmærksomhed som følge af træthed, stress og distraktioner (eks. mobiltelefoni) er skyld i op mod 75% af alle trafikulykker under arbejdskørsel. Mange af disse ulykker kunne potentielt være forhindrede ved bedre organisering af arbejdet i form af forbedrede tidsplaner, rutevalg, og færre samtaler under kørsel. Samtidig er der udviklet teknologiske hjælpesystemer til at advare chaufføren ved uopmærksom kørsel. Dog er validiteten af disse systemer yderst tvivlsom, da lastbilchaufførerne selv udtrykker, at systemerne er unøjagtige og dermed oftest vælger at negligere dem. I det forebyggende arbejdsmiljøarbejde, er det derfor nødvendigt med; 1) betydningen af hvilke organisatoriske faktorer der bedst beskytter mod arbejdsulykker i trafikken 2) kortlægning og udvikling af valide systemer til at identificere uopmærksomhed, som chaufførerne er villige til at bruge i praksis.</p> <p>Formålet med dette projekt er først at kortlægge viden over organisatoriske faktorer og teknologiske hjælpesystemer i forhold til at</p>	12-2020	2,6

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>mindske risikoen for arbejdsulykker i trafikken og dernæst at undersøge validitet og reliabilitet af direkte målte fysiologiske indikatorer på uopmærksomhed hos lastbilchauffører. Konkret vil projektet besvare følgende spørgsmål:</p> <p>Udarbejdelse af reviews:</p> <p>Review 1: Hvilken rolle spiller organisatoriske faktorer i forbindelse med arbejdsulykker i trafikken, og i hvilken grad kan disse forebygges gennem virksomhedens planlægning af kørselsopgaverne, herunder tidsplan, rutevalg og kommunikation under kørsel?</p> <p>Review 2: Hvilke teknologiske hjælpesystemer findes der til at måle uopmærksomhed under kørsel, og hvilken grad af validitet og reliabilitet har disse målemetoder?</p> <p>Test i køresimulator:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er validiteten af forskellige fysiologiske metoder til at måle uopmærksomhed i forhold til antallet af fejl under kørsel (standardiseret måling i køresimulator af 20 chauffører)? • Hvad er tærskelværdien af de mest valide fysiologiske målinger forud for fejl under kørsel? • Hvad er reliabiliteten af disse målinger? (samme test gentages efter 2 uger) <p>Samlet set vil projektet give viden om hvilke organisatoriske faktorer og teknologiske hjælpesystemer, der er vigtige i forebyggelse af arbejdsulykker i trafikken, samt undersøge hvilke fysiologiske målinger, der med høj validitet kan forudsige fejl under kørsel inden disse sker, og dermed danne basis for udvikling af simple advarselsmetoder, som chaufførerne vil finde meningsfulde og derfor bruge i praksis. Projektet vil således bidrage med anbefalinger til hvordan arbejdsrelaterede trafikulykker forhindres før, under og efter kørsel.</p>		
<p>Titel: Arbejdsbetingede lidelser og arbejdsulykker indenfor fiskeri og fiskeindustri i Grønland Ansøger: AMK Herning</p> <p>Undersøgelsens overordnede formål er at belyse arbejdsmiljøproblemer i den grønlandske fiskeri- og fiskeindustri. De specifikke formål omhandler kortlægning af:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Typer og omfang af erhvervssygdomme, med fokus på bevægeapparatslidelser og allergiske sygdomme i hud og luftveje. 2. Eksponeringer indenfor bevægeapparatet, hud og luftveje mhp. årsagsrelation for arbejdsbetingede lidelser samt forebyggelse på arbejdspladserne og viden til myndighedernes prioritering. 3. Omfang og typer af arbejdsulykker og risikovurdering i arbejdsmiljøet. <p>Designet er en spørgeskema- og klinisk baseret tværnitsundersøgelse af samlet 1½ års varighed. Undersøgelsen vil omfatte virksomhederne Royal Greenland og Polar Seafood, som tilsammen har langt hovedparten af fiskeindustrien og fiskeriflåden bortset fra mindre kuttere. De 5 største fabrikker, beliggende i 5 byer langs vestkysten af Grønland, med hver 60-120 medarbejdere, vil blive inkluderet. Undersøgelsespopulationen i industrien vil omfatte alle medarbejdere i produktionen, ca. 500 personer. De største trawlere har fulde fabriksfaciliteter om bord, således at fangsten kan færdigbearbejdes til frysevarer i lasten. Her vil populationen omfatte de 15-18 mand der arbejder på dækket og i fabrikken under dæk. I alt 6-8 trawlere vil blive inkluderet, med samlet 110-130 personer.</p>	06-2018	1,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Der skal udføres personbårne eksponeringsundersøgelser vedrørende de eksponeringer der er relevante mhp. at vurdere risikofaktorer for hud- og luftsvejsallergi, bevægeapparatsygdomme og arbejdsulykker. En spørgeskemaundersøgelse vil omfatte risikofaktorer og helbredsudfald vedr. alle de involverede problemstillinger.</p> <p>Klinisk lægeundersøgelse vil omfatte alle vedr. allergiske sygdomme og en indscreenet del med mange bevægeapparatsklager. Undersøgelsen gennemføres af 4 seniore danske arbejdsmedicinere og 2 grønlandske læger. De 2 virksomheder stiller sig til rådighed med planlægning, medarbejdere og undersøgelsestid således at alt kan gennemføres i arbejdstiden.</p> <p>I Danmark foreligger der kun sparsom forskning i arbejdsmiljøproblemer i fiskeindustri og fiskeri, og det vurderes at det er realistisk, at substantielle dele af resultaterne fra det aktuelle projekt kan overføres til de samme sektorer i Danmark.</p>		
<p>Titel: Forbedret opklaring og læring efter alvorlige og komplicerede ulykker Ansøger: COWI A/S</p> <p>Projektets formål er at udvikle Arbejdstilsynets nuværende tilsynspraksis for undersøgelse af kvoterede ulykker med henblik på at styrke opklaring og læring efter alvorlige og komplicerede arbejdsulykker. Projektet vil belyse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilket omfang vigtig viden om forebyggelsesmuligheder går tabt 2. Forstå årsager til at denne viden ikke samles op 3. Udvikle forslag til at forbedre situationen. <p>Baggrunden for projektet er, at internationale undersøgelser peger på, at utilstrækkelig opklaring af arbejdsulykker er udbredt. Danske undersøgelser af alvorlige og komplicerede arbejdsulykker i tegner også et billede af utilstrækkelig opklaring og overfladiske årsagsanalyser. Undersøgelserne peger også på, at væsentlig ny viden om forebyggelsesmuligheder med relevans for branchen ikke bliver delt. Disse undersøgelser stiller i udsigt, at tilsynsindsatsen ved ulykkesundersøgelser kan forbedres, og at den forebyggende indsats kan styrkes.</p> <p>Projektet består af tre dele: U1) En undersøgelse af Arbejdstilsynets detailtilsyn på seks virksomheder, som etablerer viden om Arbejdstilsynets nuværende tilsynspraksis for ulykkesundersøgelse, rollefordeling, kompetencer og andre forhold, der har væsentlig indflydelse på opklaring og læring, herunder hvilke barrierer der spærrer for, at god opklaring og læring finder sted. Grundlaget er nye kvoterede ulykker. Metoden er deltagerobservation og interviews under detailtilsynet. U2) En undersøgelse af, hvor ofte og i hvilket omfang den nuværende tilsynspraksis resultere i mangelfuld opklaring og læring, herunder hvorvidt årsagsanalysen opfylder nogle grundlæggende kvalitetskriterier, som vi opstiller, og hvorvidt ny viden om forebyggelsesmuligheder bliver dokumenteret og formidlet på måde, så den kan forstås og anvendes af andre end virksomheden selv (spredning). Grundlaget er minimum 10 udvalgte afsluttede kvoterede ulykker. Metoden er dokumentanalyse på grundlag af sagsakter fra Arbejds-</p>	02-2019	1,3

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>tilsynet.</p> <p>U3) En undersøgelse, som kommer med ideer til at udvikle Arbejdstilsynets tilsynspraksis, således at læring og viden om forebyggelse efter en ulykke kan udnyttes effektivt. Grundlaget og metoden er resultater fra U1 og U2 samt workshops med deltagelse af nøgleaktører fra Arbejdstilsynet og andre relevante myndigheder.</p> <p>Aktiviteterne i U1 og U2 belyser projektets problemstilling fra to forskellige perspektiver. U1 giver indblik i selve opklaringsforløbet og danner derved grundlag for en procesforståelse og analyse af, hvorledes tilsynsprocessen kan udvikles og forbedres. U2 betragter resultatet af afsluttede opklaringer, dels for at vurdere, hvor ofte og i hvilket omfang opklaringerne opfylder de kvalitetskriterier, som vi opstiller i projektet, dels for at vurdere om resultaterne formidles hensigtsmæssigt i en bredere læringssammenhæng.</p>		
<p>Titel: Samarbejde, kommunikation og sikkerhedspraksis blandt danskere og udlændinge i bygge- og anlægsbranchen Ansøger: AMK Herning</p> <p>Projektets overordnede formål er at belyse, hvordan forholdet mellem danske og udenlandske arbejdstagere påvirker arbejdsmiljø og sikkerhed på arbejdspladsen. Der fokuseres på arbejdspladser indenfor bygge- og anlæg, som har en høj ulykkesforekomst, og hvor udenlandsk arbejdskraft er hyppigt anvendt. Projektet vil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Undersøge risikoforståelse og sikkerhedspraksis blandt danske og udenlandske arbejdstagere, der arbejder på samme byggeplads. 2. Analysere hvordan sociale relationer og samarbejde mellem danske og udenlandske arbejdstagere påvirker arbejdsmiljø og sikkerhed, og hvilken rolle ledelsen har i dette 3. Diskutere muligheder og barrierer for at intervenere og forbedre relationer og samarbejde mellem forskellige danske og udenlandske arbejdstagere med henblik på at reducere ulykker. <p>Pkt. 1 og pkt. 2 belyses via kvalitativt feltarbejde på 2 forskellige byggepladser, hvor der arbejder både danske og udenlandske arbejdstagere. Feltarbejdet suppleres med kvalitative interviews, og datamaterialet holdes op mod den eksisterende viden og teori på området.</p> <p>Pkt. 3 belyses gennem en litteraturgennemgang af dansk og international forskning og interventioner på området. Gennemgangen foretages både før og efter dataindsamling. Foruden litteraturstudiet gennemføres en række ekspertinterviews med repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter. Afslutningsvis identificeres muligheder og barrierer for at forbedre sikkerheden på arbejdspladser, hvor medarbejdere fra forskellige lande arbejder.</p>	09-2018	2,5
<p>Titel: Forbedring af sikkerhedsklima og sikkerhedsniveau: et multi-level integreret ledelsesbaseret sikkerhedstiltag på byggepladser Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Ansatte i bygge- og anlægsbranchen er en udsat gruppe med stor risiko for arbejdsulykker, forøget fysisk nedslidning samt førtidspensionering. I modsætning til de fleste andre brancher, er der ikke sket et nævneværdigt fald i risikoen for sygehus-behandlede arbejdsulykker over de sidste 30 år i Danmark.</p>	10-2019	3,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Byggebranchens meget dynamiske karakter gør at ledere og medarbejdere meget ofte er i kontakt med hinanden i løbet af en arbejdsdag, men sikkerhed fylder dog meget lidt i ledelsens kontakter med medarbejderne. På den anden side ved vi at ledelse spiller en vigtig rolle i forhold til medarbejdernes opfattelse af sikkerhed og de faktiske sikkerhedsforhold. Der er derfor behov for at udvikle og afprøve integrerede sikkerhedstiltag, som er relevante for byggebranchen, og som er rettet mod flere niveauer i byggepladsernes organisation – for at sikre at arbejdssikkerhed bliver en del af ledelsens daglige beslutninger og for at bidrage til at reducere risikoen for alvorlige arbejdsulykker.</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at afprøve og effektevaluere et multi-level integreret ledelsesbaseret sikkerhedstiltag, der direkte involverer byggepladsens arbejdsmiljøorganisation, sjakbajser, formænd, mellemledere og topledelse i forebyggelsen af arbejdsulykker og nedslidning i bygge- og anlægsbranchen. Der kombineres interventionselementer rettet mod 'viden og holdninger', adfærdændringer samt ændringer i sikkerhedsklima. Komponenterne i det integrerede ledelsesbaserede sikkerhedstiltag består af 'undervisning og træning', 'målsætning (goal setting) og feedback', samt coaching relateret til forbedring af kommunikation, sikkerhedsklima og sikkerhedsforhold på byggepladsen.</p> <p>Hovedprojektets hypoteser er, at et multi-level integreret ledelsesbaseret sikkerhedstiltag vil resultere i et højere niveau af 1) sikkerhedskommunikation, 2) sikkerhed (arbejdsforhold og adfærd) og 3) sikkerhedsklima på interventionspladserne end på kontrolpladserne. Formålet med ph.d.-studiet er at skabe viden om, hvordan ledere i bygge- og anlægsbranchen, via deres ledelsesstil, kan have indflydelse på sikkerhedsklima og medarbejdernes sikkerhedsadfærd og arbejdsulykker, samt at undersøge de forhold som kan virke befordrende eller hæmmende for udøvelsen af en bestemt ledelsesstil.</p>		
<p>Titel: Potentiale for forebyggelse af forflytningsulykker og rygsmerter ved brug af tekniske hjælpemidler under patientforflytninger på danske hospitaler Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Forekomsten af rygskeer opstået ved patientforflytninger er høj blandt SOSU'er og sygeplejersker med daglig patientkontakt. Konsekvent brug af hjælpemidler ved patientforflytninger er associeret med færre forflytningsulykker, men der findes kun sparsom forskningsbaseret viden om, hvilke specifikke hjælpemidler der reelt virker forebyggende.</p> <p>Projektet vil besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er risikoen for forflytningsulykker i forhold til brug af forskellige typer hjælpemidler? • Hvad er risikoen for udvikling og fastholdelse af rygsmerter i forhold til brug af forskellige typer hjælpemidler? • Hvilken fysisk belastning er der under patientforflytninger hvor der anvendes forskellige typer hjælpemidler? • Hvad er risikoen for forflytningsulykker i forhold til intensitet, varighed og frekvens af fysisk belastning under patientforflytninger? • Hvad er risikoen for udvikling og fastholdelse af rygsmerter i forhold til intensitet, varighed og frekvens af fysisk belastning under patientforflytninger? 	12-2018	3,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Arbejdsmiljøøkonomi i et bygherreperspektiv Ansøger: COWI A/S</p> <p>Projektets formål er at udvikle et værktøj, der kan fremme, at bygherrer, rådgivere og entreprenører (byggeriets aktører) gennemfører bygge- og renoveringsprojekter med færre arbejdsulykker og bedre økonomi. Værktøjet skal motivere byggeriets aktører til at forebygge arbejdsulykker, fordi værktøjet gør dem bevidste om, at en række forebyggende aktiviteter fører til bedre projektøkonomi.</p> <p>Projektets delmål er at besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor meget betyder det for byggeriets aktørers samlede økonomi i et bygge- eller renoveringsprojekt, at bygherre og rådgiver tidligt i projektet planlægger med henblik på at forebygge arbejdsulykker? • Hvad betyder det for den samlede økonomi i bygge- eller renoveringsprojektet, at bygherre og rådgiver planlægger for at forebygge arbejdsulykker? 	12-2018	2,3
<p>Titel: Fra forskning til praksis i forebyggelsen af arbejdsulykker (R2P-projektet) Ansøger: NFA</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at udvikle og afprøve en metode til interaktiv samarbejdsform mellem forskning og praksis, som er inspireret af canadiske erfaringer. Metoder til vidensudveksling anvendes i Canada og andre steder i verden med det formål at mindske vidensspændet mellem forskning og praksis. Man ved fra andre projekter, at nogle typer af forebyggende tiltag har større effekt end andre. Der er dog behov for at udveksle denne viden med praktikere, for at kunne udvikle forebyggende tiltag der er tilpasset den lokale kontekst. Projektets delformål er dermed at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilpasse og afprøve en interaktiv samarbejdsform mellem forskere og praktikere som ramme for at omsætte evidensbaseret viden om ulykkesforebyggelse til 'best practice'. 2. Udarbejde konkrete 'best practice' anbefalinger for tiltag til ulykkesforebyggelse på arbejdsområder med høj risiko for arbejdsulykker. 3. Udarbejde et sæt anbefalinger for vidensudveksling, med henblik på hvilke kompetencer, dialogværktøjer og læringsmetoder der er anvendelige i arbejdet med at overføre forskningsviden til praktisk forebyggelse. 	12-2018	1,7
<p>Titel: Samarbejde om sikkerhed: Differentieret opfattelse af sikkerhed i byggebranchen Ansøger: AMK Herning</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at undersøge forskellige professionsgruppers opfattelse af sikkerhed i byggeriet, herunder forklaringer på ulykker og risikoopfattelse, og at belyse hvilken betydning disse forskelle har for samarbejde om sikkerhed og sundhed på byggepladsen. Projektet udvikler på denne baggrund et dialogværktøj, der kan implementeres i eksempelvis tavlemøder og som dermed kan bidrage til et forbedret samarbejde om sikkerhed og sundhed på byggepladsen.</p>	06-2018	2,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Projektets resultater udvikles i et dialogværktøj, der anskueliggør forskellige professioners sikkerhedsopfattelser. Dialogværktøjet, der bygger på viden om de forskellige sikkerhedsopfattelser, kan dermed bruges som udgangspunkt for undervisning/kurser til formænd og ledere, samt udmøntes ved eksempelvis tavlemøder eller byggemøder. Projektet bidrager med ny viden om professionsgrupperes sikkerhedsopfattelser, som potentielt kan betyde styrkelse af samarbejdet om sikkerhed.</p>		
<p>Titel: Bedre Arbejds miljø for Unge i Detailhandlen (BAUD) Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Målgruppen af 15-17-årige er kun indgået i arbejdsmiljøundersøgelser i begrænset omfang, men står for en stor del af de ulykker og belastninger som arbejdet indebærer. Det drejer sig om slid fra tunge løft, ensidig gentagende arbejde, snitskader fra brug af knive og traumer fra røverier og trusler.</p> <p>Forskningsprojektet har til formål at skabe strukturelle tiltag blandt virksomheder i detailhandlen for at bedre kundskab, interesse for, og adfærd i henhold til arbejdsmiljø blandt 15-17-årige, der arbejder i fritidsjobs, og derigennem bidrage til at forebygge arbejdsulykker og tidlig nedslidning på den længere bane.</p> <p>Projektet vil genere ny viden om, hvordan denne målgruppe vurderer arbejdsmiljøet og arbejdspladsens risici, og hvordan virksomheder kan få en dannende funktion ift. arbejdsmiljø, i de unges arbejdsliv. Projektet giver viden om de unges arbejdsmiljø og hvordan det kan forbedres med strukturelle tiltag, hvorved det på sigt potentielt kan forebygge arbejdsulykker og tidlig nedslidning i denne højrisikogruppe.</p>	09-2018	3,2
<p>Titel: Arbejdstid, sikkerhed og ulykker Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Natarbejde og lange vagter er et vilkår for mange i Danmark, særligt inden for social- og sundhedssektoren. Dette er samtidig en sektor, der er præget af mange arbejdsulykker. Projektets formål er derfor at undersøge betydningen af arbejdstidens tilrettelæggelse for sikkerhed og risikoen for ulykker.</p> <p>Formålet opfyldes ved at gennemføre et registerstudie og to feltstudier. Registerstudiet undersøger overordnede sammenhænge mellem arbejdstid og ulykker. I feltstudierne undersøges individuelle faktorer og organisatoriske sikkerhedsforhold, som mulige mekanismer for sammenhænge mellem arbejdstid og ulykker.</p> <p>Projektet 'Arbejdstid, sikkerhed og ulykker' kombinerer erfaringer fra tidligere projekter om både arbejdstid og ulykker. Det dækker nogle af hullerne i tidligere forskning ved at bruge mere præcise oplysninger om arbejdstid, supplere laboratorieundersøgelser med feltstudier og supplere tidligere undersøgelser af fysiologiske reaktioner på antal nattevagter i træk hos mænd med undersøgelser af kognitiv præstation hos kvinder. Dermed styrkes både arbejdstids- og ulykkesforskningen.</p>	12-2018	3,9

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Arbejdstid, arbejdsulykker og hjertesygdom Ansøger: NFA</p> <p>Iskæmisk hjertesygdom og arbejdsulykker har store konsekvenser for både den enkelte arbejdstager og samfundet. Målet er at få viden om, hvordan sammenhænge mellem arbejdstid og helbred bliver påvirket af f.eks. vores køn, alder, uddannelsesniveau og anciennitet. Projektet vil derfor undersøge om arbejdstiden, f.eks. dag- eller natarbejde eller skiftende arbejdstider påvirker vores helbred forskelligt. Kommer f.eks. unge med aften- og natarbejde oftere ud for en arbejdsulykke på grund af deres arbejdstider end ældre? Der vides stadig for lidt om, hvordan arbejde på forskellige tider af døgnet påvirker vores helbred.</p> <p>Indtil nu har undersøgelser om arbejdstid og helbred ofte fokuseret på specifikke jobgrupper eller omfattet relativt få deltagere med f.eks. aften- eller natarbejde. Der mangler derfor generel viden om, hvorvidt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nogle typer og kombinationer af arbejdstider øger risikoen for mere sjældne skader på helbredet, som f.eks. iskæmisk hjertesygdom. • nogle grupper af arbejdstagere, f.eks. unge, er mere udsat for arbejdsulykker på grund af deres arbejdstider. <p>Projektet vil dermed bidrage med ny viden om, hvorvidt der er grupper af arbejdstagere, som har større helbredsmæssige risici i forhold til forskellige måder at tilrettelægge arbejdstiden på og dermed hvordan arbejdspladser kan tilrettelægge medarbejdernes arbejdstid mest hensigtsmæssigt i forhold til at beskytte medarbejdernes helbred.</p>	03-2018	3,0
I alt for 'ulykkesforebyggelse'		37,9
Tema: Muskel- og skeletbesvær		
<p>Titel: Betydning af organisation, ledelse, team og medarbejder for fysiske arbejdsbelastninger og muskelskeletbesvær Ansøger: NFA</p> <p>Flere brancher i Danmark er stadig præget af fysisk krævende arbejde og har ikke formået at knække koden for effektiv forebyggelse af hverken fysisk overbelastning eller muskelskeletbesvær. Samtidigt stiger andelen af medarbejdere i Danmark, som rapporterer, at være fysisk overbelastede og har muskelskeletbesvær, trods en række indsatser på arbejdspladserne.</p> <p>Disse indsatser har typisk fokuseret på at uddanne medarbejderne via kurser i ergonomiske arbejdsstillinger og anvendelse af tekniske hjælpemidler, men synes ikke at have den ønskede effekt. Spørgsmålet er, hvad det skyldes.</p> <p>Manglende effekter af denne type medarbejderfokuserede indsatser kan skyldes, at bestemte faktorer i enten organisationen eller på ledelses- eller teamniveau er afgørende for brugen af hjælpemidler og skånsomme ergonomiske arbejdsstillinger, samt for udvikling af muskelskeletbesvær. I forskningen mangles der dog dokumentation for at kunne give svar på, hvilke faktorer på organisations-, ledelses-, team- og/eller medarbejder-niveau på arbejdspladsen, der er afgørende for at undgå fysisk overbelastning og muskelskeletbesvær hos medarbejderne.</p>	12-2020	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Det overordnede formål med projektet er at undersøge, i hvilken grad medarbejdernes fysiske arbejdsbelastninger, dvs. hyppigheden af løft uden brug af hjælpemidler og arbejde med stærkt foroverbøjet ryg, og udvikling af muskelskeletbesvær, bestemmes af faktorer på henholdsvis organisations-, ledelses-, team-, og/eller medarbejderniveau.</p> <p>Projektet vil der blive anvendt et unikt datasæt, som omfatter detaljeret information om fysiske arbejdsbelastninger i "DOSES-kohorten", der omfatter 553 SOSU-medarbejdere og 1.500 beboere, fordelt på 126 afdelinger på 20 plejehjem i Danmark. Information om fysiske arbejdsbelastninger er indsamlet, dels med 4.500 observationer på arbejdspladsen af SOSU'ernes plejen af beboerne, og dels ved tekniske målinger af medarbejdernes bevægelser over flere arbejdsdøgn. Muskelskeletbesvær er månedligt rapporteret af medarbejderne over et helt år. Endelig er der indsamlet informationer fra uafhængige kilder på følgende niveauer på arbejdspladserne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plejecenterniveau; f.eks. om infrastrukturelle forhold (såsom størrelse på bad og beboernes værelser) og hyppigheden af ergonomikurser 2. Afdelingslederniveau; f.eks. om afdelingslederen gennemfører forebyggende indsatser mod muskelskeletbesvær 3. Teamniveau; f.eks. forhindringer i udførelse af arbejdsopgaver, antal beboer pr. medarbejder og om psykosociale forhold 4. Medarbejderniveau; f.eks. alder, muskelskeletbesvær, sundhedstilstand og fysisk aktivitet i fritiden 5. Beboerniveau; f.eks. om deres fysiske og psykologiske funktionsniveau. <p>Projektet benytter et unikt datasæt, der omfatter observationer og objektive målinger af fysiske arbejdsbelastninger og anvendelse af hjælpemidler. Det forventes derfor, at projektet giver ny generaliserbar og anvendelsesorienteret viden om, hvilke konkrete indsatser på organisations-, ledelses-, team- og medarbejder-niveau, man bør fokusere på for at forebygge fysisk overbelastning og muskelskeletbesvær blandt medarbejdere med fysisk krævende arbejde.</p>		
<p>Titel: Er repetitivt arbejde årsag til lidelser i hænder, albuer, skuldre og nakke, og fører det til erhvervsskifte og arbejdsophør? Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Formålet med dette projekt er at undersøge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om repetitivt arbejde, der foregår uden større kraftanvendelse (fx frisør- og bioanalytikerarbejde), øger risikoen for udvikling af behandlingskrævende smerter i hænder, albuer, skuldre og nakke og • om smertetilstande i hænder, albuer, skuldre og nakke i forbindelse med denne type arbejde øger risikoen for erhvervsskifte eller arbejdsophør. <p>Baggrunden er, at man i tidligere studier har haft vanskeligheder ved at vurdere om repetitivt arbejde i sig selv, dvs. arbejde med lav kraftanvendelse, medfører lidelser i hænder, albuer, skuldre og nakke, og om det medfører erhvervsskifte eller arbejdsophør. Graden af repetitivt arbejde og kraftanvendelse ved forskellige typer arbejde bestemmes ved ekspertvurderinger og objektive målinger i job-</p>	02-2021	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>eksponerings-matricer (JEM), der omfatter et bredt spektrum af forskellige typer arbejde og ergonomiske belastninger af hænder, albuer, skuldre og nakke. I en enkelt delundersøgelse anvendes dog et eksponeringsmål baseret på de deltagende personers egne oplysninger, men i et prospektivt design.</p> <p>Projektet vil benytte registerbaserede kilder til indhentning af data vedr. smertetilstande i hænder, albuer, skuldre og nakke, og vedr. erhvervsskifte og arbejdsophør. Oplysninger om eksponering og udfald (smertetilstande og arbejdsmæssige konsekvenser) registreres således uafhængigt af hinanden, hvilket er vigtigt for fortolkningen af, om arbejdet er en sandsynlig årsag til de nævnte udfald. Det har tidligere været vanskeligt i en forskningsmæssig sammenhæng at undersøge de hyppigst forekommende sygdomme i hænder, albuer, skuldre og nakke, som f.eks. tennisalbue og seneskedehindebetændelse ved håndledet, fordi der er tale om fluktuerende tilstande, der kræver tæt klinisk opfølgning, hvis man skal opfange alle tilfælde. Disse tilstande kan ikke studeres i de almindelige danske sygdomsregistre (Landspatientregistret og Sygesikringsregistret). Der er derfor i aktuelle projekt indgået et samarbejde med PensionDanmark (PD), som gennem deres sundhedsordning har data vedr. behandling i specifikke kropsregioner foretaget af sundhedsprofessionelle. Behandlingen er frit tilgængelig for 350.000 af PD's medlemmer. Undersøgelsen vil herudover omfatte indlæggelser for diskusprolaps og slidgigt i nakken, baseret på data fra Landspatientregistret.</p> <p>Ovenstående sammenhænge belyses prospektivt i flere uafhængige delundersøgelser baseret på tre eksisterende kohorter. Undersøgelsesresultater vil tilsammen udgøre et robust grundlag for vurderingen af, om de anførte sammenhænge faktisk eksisterer, og vil dermed kunne danne baggrund for en relevant forebyggelsesindsats indenfor berørte faggrupper.</p>		
<p>Titel: Kan danske dagligvarekæder lære af hinanden i det forebyggende arbejdsmiljøarbejde? Kortlægning af fysisk arbejdsbelastning og omsætning til god praksis Ansøger: NFA</p> <p>I Danmark er der ca. 70.000 ansatte i 3.000 dagligvarebutikker på tværs af forskellige kæder (Retail Institute Scandinavia 2017). Der er både yngre og ældre, deltids- og fuldtidsansatte, og størstedelen er faglærte eller ufaglærte. For de yngste ansatte er det ofte første møde med arbejdsmarkedet, og dermed grobund for holdninger om arbejdsmiljø, der bæres med ind i resten af arbejdslivet. Butiksansatte i danske dagligvarebutikker har meget manuelt løftearbejde i forbindelse med eks. opfyldning af varer. Generelt vurderer mere end 40 % af butiksansatte at deres arbejde er fysisk hårdt (Arbejdsmiljø & Helbred 2016). Dermed er helbredsudfordringer knyttet til det fysiske arbejdsmiljø også gældende for butiksansatte. Der tyder imidlertid på, at der er stor forskel på de fysiske arbejdsforhold i de forskellige dagligvarekæder i Danmark, og ligeledes kan der være forskel på butikker indenfor samme kæde. Der eksisterer derfor et stort ubrugt potentiale for, at kæderne og butikkerne kan lære af hinanden i forhold til at forbedre det fysiske arbejdsmiljø. En del forskellen skyldes praktiske forhold, men også at der mangler objektiv viden om de konkrete fysiske belastninger under forskellige arbejdsopgaver i butikkerne, således at de arbejdsmiljøansvarlige har en mulighed for at lave konkrete forebyggende tiltag.</p> <p>Formålet med projektet er at kortlægge de fysiske belastninger under arbejde i dagligvarebutikker på tværs af kæder, og at undersøge hvordan god praksis kan spredes på tværs af kæderne og butikkerne. Konkret vil projektet i Fase 1 kortlægge de fysiske belastninger med tekniske målinger (muskelaktivitet, kropspositioner, video) under dagligdags arbejde i dagligvarebutikker på tværs af kæderne.</p>	12-2020	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Resultaterne af disse målinger vil i Fase 2 i samarbejde med udvalgte arbejdsmiljøansvarlige, distriktschefer og butikshefer blive om-sat til brugervenligt informationsmateriale. Endeligt gennemføres i Fase 3 deltagerinvolverende workshops, hvor alle arbejdsmiljøansvarlige og distriktschefer på tværs af kæderne inviteres med, samt udvalgte butikshefer, med efterfølgende implementering af god praksis i egne kæder og butikker. Projektet har følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fase 1: Hvilken fysisk belastning (frekvens, intensitet, varighed) er der under hyppigt forekommende arbejdsopgaver (opfyldning af mælk osv.) og i de forskellige arbejdsområder (grønt, brød, kolonial, frost osv.) i dagligvarebutikker fra forskellige kæder? (tekniske målinger af muskelaktivitet og arbejdsstilling under en fuld arbejdsdag for 30 personer fra op til 5 forskellige kæder, 150 i alt) • Fase 2: Hvilke processer opstår når praktikere i samarbejde med forskere skal omsætte forskningsresultater til praktisk anvendeligt materiale? (møder med udvalgte arbejdsmiljøansvarlige, distriktschefer og butikshefer fra forskellige butikker på tværs af kæderne) • Fase 3: Hvordan kan kæderne og butikkerne bruge den nye viden til at lære god praksis af hinanden så arbejdet bliver mindre fysisk belastende? (workshop med alle arbejdsmiljøansvarlige og distriktschefer, samt udvalgte butikshefer på tværs af kæderne og efterfølgende implementering af god praksis i egne kæder og butikker) 		
<p>Titel: Har ældre et større behov for restitution og hvile efter manuelt arbejde end yngre? Ansøger: NFA</p> <p>Arbejdsstyrken i Danmark bliver ældre, og derfor er der behov for, at flere bliver på arbejdsmarkedet i længere tid. Selvom det er muligt for mange, er det en særdeles stor udfordring for erhvervsaktive med manuelt arbejde.</p> <p>Den fysiske kapacitet falder med alderen. Det kan betyde, at ældre medarbejdere med manuelt arbejde har et større behov for restitution og hvile end yngre for at overkomme arbejdsrelateret træthed. Hvis behovet for restitution og hvile over længere tid ikke bliver imødekommet, øges risikoen for, at den fysiske kapacitet forringes yderligere og helbred og arbejdsmarkedstilknytning er i risiko.</p> <p>Vores viden om behov for restitution og hvile stammer primært fra idrætsverdenen, men de fysiske aktiviteter og muligheder for hvile er af en helt anden karakter på arbejdet. Alligevel er vores viden om behov for restitution og hvile fra forskellige fysiske arbejdskrav blandt yngre og ældre medarbejdere meget begrænset. Det skyldes, at langt de fleste studier på området er baseret på upræcis selvrapporteret information om behov for restitution, hvile og fysiske arbejdskrav.</p> <p>En nyere rapport, som inkluderer 875 medarbejdere fra 15 virksomheder i rengøring, industri og transport har vist, at til trods for at ældre medarbejdere (50+år) har en lavere fysisk kapacitet end deres yngre kollegaer, så er de teknisk målte fysiske arbejdskrav lige så høje. Vi ved dog ikke om denne ubalance medfører et øget behov for restitution blandt de ældre medarbejdere, og om ældre i givet fald kompenserer for dette med øget hvile. Ved at anvende disse data, vil projektet undersøge om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kortuddannede ældre har et større behov for restitution og hvile efter arbejde end yngre 	12-2020	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • hvilke specifikke fysiske arbejdskrav øger det fremtidige behov for restitution blandt kortuddannede medarbejdere • høje fysiske arbejdskrav medfører et større behov for restitution og hvile efter arbejde blandt ældre end yngre medarbejdere <p>Behovet for restitution måles ved selvrapporering ved undersøgelsens start og 1 år efter, samt teknisk målte indikatorer heraf (puls og hjerte-rytme-variabilitet) ved undersøgelsens start. Hvile bliver målt ved selvrapporeret søvn og tekniske målte indikatorer. Fysiske arbejdskrav bliver målt med bevægelses- og pulsmålere over flere døgn.</p> <p>Projektet vil bidrage med ny viden om alder og forskellige fysiske arbejdskravs betydning for behov for restitution og hvile efter arbejde. Denne viden anses som nødvendig for at fremme et godt langt arbejdsliv blandt især ældre medarbejdere med manuelt arbejde.</p>		
<p>Titel: Er høje fysiske arbejdskrav en barriere for en fysisk aktiv fritid? Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Medarbejdere med høje fysiske arbejdskrav har behov for en fysisk aktiv fritid for at opretholde et godt helbred gennem et langt arbejdsliv. Men mange personer med fysisk krævende arbejde er fysisk inaktive i fritiden. Typisk forklares dette gennem social baggrund, da usund fritidsadfærd oftest forbindes med de lavere sociale klasser. Men en fysisk inaktiv fritid kan være forårsaget af fysisk hårdt arbejde (såsom stående og gående arbejde, arbejde med foroverbøjet ryg og arbejde med høj pulsbelastning). Dette kan skyldes, at de høje fysiske arbejdskrav lægger en belastning på bevægeapparatet og kredsløbet, hvilket kan udtrætte medarbejderne og dermed udgøre en barriere for en fysisk aktiv fritid. Sammenhængen er dog ikke veldokumenteret.</p> <p>Et fåtal tidligere studier har undersøgt sammenhængen mellem fysiske arbejdskrav og fysisk inaktivitet i fritiden og fundet modstridende resultater. Typisk har disse studier benyttet spørgeskemadata, hvilket er kendt for at give upræcise resultater. For at fremskaffe pålidelige resultater er det nødvendigt med undersøgelser, hvor fysiske aktiviteter i arbejde og fritid er målt med præcise, tekniske målinger indenfor kortuddannede jobgrupper.</p> <p>Formålet med projektet er at undersøge om udvalgte høje fysiske arbejdskrav i arbejdet (f.eks. arbejde med høj pulsbelastning, stående og gående arbejde og arbejde med foroverbøjet ryg) har betydning for en fysisk inaktiv fritid blandt kortuddannede jobgrupper. Til dette vil der blive anvendt data fra DPhacto-kohorten, som omfatter 875 medarbejdere fra 15 danske virksomheder inden for industri, rengøring og transport. Bevægelsessensorer og pulsmålere er anvendt til at indsamle præcise oplysninger om fysisk arbejdskrav og fysisk aktivitet i fritid i løbet af 4-5 døgn.</p> <p>Nuværende anbefalinger og indsatser rettet mod at øge fysisk aktivitet blandt kortuddannede jobgrupper er hovedsageligt individorienteret uden at inkludere forhold på arbejdspladsen. Hvis fysiske arbejdskrav udgør en barriere for en fysisk aktiv fritid, er der behov for en ændring af anbefalingerne og indsatserne til at inddrage tilrettelæggelse af det fysiske arbejdsmiljø og arbejdspladsen.</p> <p>Dette projekt giver de første svar til at kunne give mere målrettede anbefalinger om fysisk aktivitet til medarbejdere med manuelt ar-</p>	09-2020	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>bejde. Det kan potentielt give en bedre balance mellem fysisk aktivitet i arbejde og fritid, hvilket er afgørende for at opretholde en god arbejdsevne livet igennem.</p>		
<p>Titel: Omsætning af tekniske målinger til konkret og brugbar viden om fysiske belastninger i byggebranchen Ansøger: NFA</p> <p>Fysiske belastninger udgør til stadighed en udfordring i byggebranchen, og flere medarbejdere og ledere efterspørger konkret og brugbar viden om hvor belastende de forskellige arbejdsopgaver er. Dansk Byggeri, 3F's Byggegruppe, BAT-kartellet, Byggeriets Arbejds miljøbus og BAR Bygge-Anlæg er enige om, at tilvejebringelse af denne viden er en forudsætning for at skabe effektiv forebyggelse på byggepladserne.</p> <p>Formålet med projektet er med tekniske målinger at kortlægge den fysiske belastning under forskellige arbejdsopgaver for murere og betonarbejdere (fase 1), og at evaluere hvordan denne viden kan omsættes til en praktisk anvendelig form (fase 2) og udbredes (fase 3) i byggebranchen.</p> <p>I fase 1 analyseres de tekniske målinger, der er indsamlet i 2016 (men ikke analyseret) vha. elektromyografi, actigrafi og videooptagelser under 2-3 hele arbejdsdage af 6-8 timer for 80 murere og betonarbejdere. Herved kortlægges den fysiske belastning (intensitet, hyppighed, varighed) for forskellige arbejdsopgaver for murere og betonarbejdere. I fase 2 omsættes denne viden til en praktisk anvendelig form gennem workshops med en række arbejdsmiljøledere fra forskellige byggevirksomheder (tilsagn fra Aarsleff, Jorton og NCC), hvor der dannes konsensus om, hvordan kortlægningen af den fysiske belastning kan bruges i det praktiske forebyggende arbejde på byggepladserne. I fase 3 undersøges det, hvordan relevante parter (Dansk Byggeri, 3F's Byggegruppe, BAT-kartellet, Byggeriets Arbejds miljøbus, BAR Bygge-Anlæg) breder denne viden ud i byggebranchen. Projektet vil besvare følgende spørgsmål:</p> <p>Fase 1: Hvilken grad af fysisk belastning (intensitet, hyppighed, varighed) er der under forskellige arbejdsopgaver for murere og betonarbejdere? (Analyse af tekniske målinger med elektromyografi, actigrafi og videooptagelse for 80 medarbejdere af hver 2-3 hele arbejdsdage)</p> <p>Fase 2: Hvilke processer opstår når arbejdsmiljøledere fortolker forskningsmæssige resultater og skal blive enige om hvordan resultaterne kan bruges i praksis? (Observation af workshops med 20 arbejdsmiljøledere, udarbejdelse af fakta-ark, samt procesevaluering gennem spørgeskema og interviews af hvordan arbejdsmiljølederne efterfølgende bruger denne viden på deres egne arbejdspladser)</p> <p>Fase 3: Hvad er potentialet for at udbrede resultaterne fra fase 2 i branchen? (Observation af workshops med parterne fra Dansk Byggeri, 3F's Byggegruppe, BAT-kartellet, Byggeriets Arbejds miljøbus, BAR Bygge-Anlæg, samt 1-års opfølgende interview af 20 arbejdsmiljøledere der ikke har været med i fase 2)</p> <p>Såfremt fremgangsmåden viser sig at være hensigtsmæssig kan metoden udbredes på tværs af jobgrupper med fysisk belastende ar-</p>	09-2020	2,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>bejde, og vil samtidig være et godt udgangspunkt for at afprøve metoderne i mindre virksomheder end de der pt har meldt sig til projektet.</p>		
<p>Titel: Vejen frem – Udvikling af en fælles indsats for forebyggelse, arbejdsfastholdelse og rehabilitering af medarbejdere med muskelskeletbesvær og fysisk krævende arbejde Ansøger: SDU</p> <p>Formålet med dette projekt er at udvikle, afprøve og formidle tre redskaber, som ansatte, ledere, og praktiserende læger i samarbejde kan anvende til at sætte ord på et fælles mål for den ansattes arbejdssituation, så den ansatte kan beholde sin tilknytning til arbejdspladsen tidligt i sygeforløbet.</p> <p>Redskaberne bliver udviklet under hensyntagen til aktørernes ønsker og behov.</p> <p>Projektet vil også beskrive de redskaber, der allerede bliver brugt på arbejdspladserne og vurdere, hvor brugbare de er. Endelig vil projektet vurdere, hvordan danske og udenlandske erfaringer på området kan bruges i en bredere dansk sammenhæng.</p> <p>Det vil projektet gøre ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at bruge fokusgruppeinterviews, dialog og workshops til at undersøge de muligheder og begrænsninger, der er for at skabe et tættere samarbejde mellem den ansatte, lederen og den praktiserende læge. • systematisk at gennemgå resultaterne fra dansk og international forskning på området. 	12-2019	1,5
<p>Titel: Måling af fysiske arbejdskrav, udvikling og implementering af en medarbejderinvolverende ergonomisk intervention blandt pædagoger og -medhjælpere i vuggestuer Ansøger: NFA</p> <p>Pædagoger og pædagogmedhjælpere i vuggestuer i Danmark oplever, at de bærer og løfter meget i løbet af en arbejdsdag, og at de ofte arbejder med ryggen foroverbøjet eller siddende på hug. De oplever også, at deres arbejde er fysisk anstrengende, og at de hyppigt har ondt i kroppen.</p> <p>Der eksisterer nærmest ingen forskningsbaseret viden om de faktiske fysiske krav i arbejdet, som vuggestuepersonale skal håndtere på jobbet. Der mangler også forskningsbaseret viden om, hvordan man bedst reducerer fysiske krav og muskelskeletbesvær (MSB) blandt vuggestuepersonale. Det er derfor ikke muligt at give anbefalinger om forbedring af de fysiske arbejdskrav og MSB, som er baseret på veldokumenteret viden for denne gruppe.</p> <p>Formålet med dette forskningsprojekt er derfor at opbygge en større forskningsbaseret viden om netop hvor høje de fysiske arbejdskrav er, og hvordan de fysiske arbejdskrav og MSB blandt vuggestuepersonale kan reduceres.</p> <p>Forskerne vil måle de fysiske arbejdskrav, som vuggestuepersonale bliver udsat for med pålidelige tekniske målinger og observationer</p>	12-2019	4,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>henover flere arbejdsdage, både inden og efter interventionen. Det er første gang dette bliver gjort for målgruppen.</p> <p>Forskerne bag projektet vil udvikle, implementere og evaluere effekten af en medarbejderinddragende ergonomisk intervention med udgangspunkt i vuggestuepersonalets egne oplevelser af belastende arbejdsopgaver i udførelsen af kerneopgaven for at reducere fysisk anstrengelse og MSB.</p> <p>Resultaterne fra projektet vil besvare disse to spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor høje er de fysiske krav i arbejdet for vuggestuepersonale? • Vil en ergonomisk intervention med medarbejderne i centrum for at identificere og forbedre belastende arbejdsopgaver reducere fysisk anstrengelse i arbejdet og MSB blandt vuggestuepersonale? <p>Resultaterne fra projektet vil således give efterspurgt ny viden om både de fysiske krav i arbejdet, samt om hvorvidt en medarbejderinddragende ergonomisk intervention kan reducere fysisk anstrengelse i arbejdet og MSB blandt vuggestuepersonale.</p>		
<p>Titel: Teknisk målte fysiske krav i arbejdet og langtidssygefravær Ansøger: NFA</p> <p>Høje fysiske krav i arbejdet er årsag til hver fjerde længerevarende sygemelding i Danmark og Norge. Det viser undersøgelser af de to befolkninger. Men hvornår er de fysiske krav i arbejdet for høje? Og kan fysiske krav i arbejdet til og med forebygge sygemeldinger, hvis arbejdet bliver tilrettelagt på den rigtige måde?</p> <p>Formålet med projektet er at anvende data om fysiske krav i arbejdet, som er indsamlet med teknisk udstyr, og koble dem med registeroplysninger om langtidssygefravær.</p> <p>Projektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • medvirke til at opbygge det nødvendige vidensgrundlag for at fastslå, hvornår de fysiske krav i arbejdet bliver så høje, at de øger risikoen for langtidssygefravær. • give ny viden om, hvorvidt fysiske krav i arbejdet kan medvirke til at forebygge langtidssygefravær, hvis de fysiske krav bliver tilrettelagt på den rigtige måde. <p>Denne viden er nødvendig for at kunne give vidensbaserede anbefalinger til medarbejdere, virksomheder og arbejdsmiljøprofessionelle om fysiske arbejdskrav og langtidssygefravær.</p>	12-2020	3,4
<p>Titel: Udforskning af arbejdsmiljø og muskuloskeletal helbred med brug af Den Muskuloskeletale Forskningsdatabase ved Dansk Ramazzini Center Ansøger: AMK Herning</p> <p>Dette projekt udforsker sammenhænge mellem arbejdsmiljø og muskuloskeletal helbred med brug af Den Muskuloskeletale Forskningsdatabase ved Dansk Ramazzini Center. Aktuelt rummer forskningsdatabasen spørgeskemadata for 39.590 personer, der har deltaget i ni tidligere arbejdsmedicinske studier af bl.a. håndværksmæssigt og industrielt arbejde, rengøringsarbejde og arbejde i plejesek-</p>	06-2019	1,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>toren. Databasen indeholder selvrapporterede oplysninger om blandt andet smerter, livsstilsforhold og psykosocialt arbejdsmiljø og kan kobles med registerdata vedrørende helbredsforhold og erhvervstilknytning. Dermed giver databasen enestående muligheder for omkostningseffektive forløbsstudier inden for den biopsykosociale referenceramme. Projektet belyser følgende hypoteser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Igangsættelse af en arbejdsskadesag forringer i sig selv ikke den erhvervsmæssige prognose efter operation for ryglidelser, karpaltunnelsyndrom og skuldersygdom. De forskningsresultater, der tyder på dette, kan i stedet forklares med, at sandsynligheden for anmeldelse af en arbejdsskade er forøget blandt personer, der er erhvervstruede ('omvendt årsagssammenhæng'). 2. Håndledsbelastende arbejde er forbundet med forøget risiko for karpaltunnelsyndrom og operation herfor, og sandsynligheden for en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet efter operation falder med omfanget af håndledsbelastende arbejde. 3. Incidensen af operationer for diskusprolaps og andre ryglidelser stiger med de samlede løftemængder over en årrække (nedslidning), og kombinationen af rygsmarter og rygbelastende arbejde er forbundet med en særlig forøget risiko for senere operation i ryggen. Hvis hypotesen bekræftes, vil vi afdække, hvor meget man kan løfte per dag hen over en årrække, før risikoen for sygdom med behov for operation øges. 4. Sandsynligheden for en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet efter operation for diskusprolaps og andre ryglidelser falder med de samlede daglige løftemængder i arbejdet. Belastende psykosociale arbejdsforhold (høje krav i kombination med lav indflydelse; lav social støtte) spiller også en negativ rolle for prognosen. 		
<p>Titel: Løftearbejde – en risikofaktor for hjertekarsygdom? Ansøger: NFA</p> <p>At løfte er en naturlig del af arbejdet for mange medarbejdere i Danmark. Det er velkendt, at tungt løftarbejde øger risikoen for at få smerter i muskler og led, men påvirker tunge løft også risikoen for hjertekarsygdom? Dette forskningsprojekt vil bidrage med ny og nødvendig viden i forhold til løftarbejde og hjertekarsygdom.</p> <p>Øget viden om de akutte og længerevarende effekter af løftarbejde på blodtryk og risiko for iskæmisk hjertesygdom kan have betydning for mange erhvervsaktive i Danmark. Det vil kunne bidrage til en forbedring af den generelle forebyggelse af hjertekarsygdom, og medvirke til, at arbejdet kan tilrettelægges bedst muligt.</p> <p>Formålet med projektet er at</p> <ul style="list-style-type: none"> • måle, hvilken effekt en arbejdsdag med løftarbejde har på medarbejdernes blodtryk og endothelfunktion • undersøge de langsigtede effekter af løftarbejde på blodtryk • undersøge, om medarbejdere, der allerede har forhøjet blodtryk (hypertension), har større risiko for at få iskæmisk hjertesygdom, hvis de også har løftarbejde 	03-2019	1,5
<p>Titel: Får man ondt i lænderyg og knæ af meget stående og gående arbejde, og er grad af stillestående, gangtempo og pauser af betydning? Ansøger: NFA</p>	08-2019	3,0

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>60 procent af alle beskæftigede i Danmark står og/eller går mindst halvdelen af arbejdsdagen, og en fjerdedel står og/eller går næsten hele arbejdstiden. Formålet med projektet er således at undersøge, om stående og gående arbejde øger risikoen for eller beskytter mod muskelskeletbesvær, samt betydningen af graden af stillestående arbejde, gangtempo og længerevarende perioder af stående/gående arbejde uden pauser og variation.</p> <p>Projektet vil derfor besvare følgende spørgsmål: Får man ondt i lænderyggen og knæene af at stå op det meste af dagen på arbejdet? Har det betydning, om; a) arbejdet er stillestående, eller tillader bevægelser indimellem, om b) arbejdet foregår i højt eller lavt gangtempo, eller om c) det stående arbejde foregår i langvarige sammenhængende perioder, eller arbejdet bliver afbrudt af pauser og andet varieret arbejde?</p>		
<p>Titel: Deltagerinvolverende intervention mod fysiske risikofaktorer for muskel- og skeletbesvær i byggebranchen – Procesevaluering Ansøger: NFA</p> <p>Projektet er en procesevaluering af et igangværende projekt, der er finansieret fra anden side. I det allerede støttede projekt er der planlagt at kortlægge de mest fysisk belastende arbejdsopgaver for personer i byggebranchen, eksempelvis betonarbejde og tømrerarbejde. Samtidig vil projektet gennemføre deltagerinvolverende intervention rettet mod de målte fysiske risikofaktorer i arbejdsmiljøet for udvikling af muskel- og skeletbesvær.</p> <p>Programteorien som ønskes belyst gennem procesevalueringen er, at workshops med medarbejderinddragelse og brug af tekniske målinger under arbejdsdagen på medarbejdernes egen krop kan 1) tilføre ny viden omkring relevante belastninger i arbejdet, 2) øge motivationen og mulighederne blandt medarbejdere og ledere for at finde løsninger til at mindske de fysiske belastninger i arbejdet, 3) lede til mere effektive handleplaner der opleves som relevante for medarbejdere og ledere, og 4) øge mulighederne for at interventionen efterfølgende implementeres og forankres på arbejdspladsen.</p>	12-2018	0,9
<p>Titel: Længerevarende stillesiddende arbejde: En risikofaktor for lænderygbesvær? Et prospektivt kohortestudie med objektive målinger af siddetid over flere døgn og månedlige målinger af lænderygbesvær Ansøger: NFA</p> <p>40% af alle medarbejdere i Danmark sidder ned tre-fjerdedele eller mere af arbejdsdagen, og andelen er stigende. Siddetid under arbejde begrænses ikke kun til ansatte med kontorarbejde, men forekommer også blandt ansatte i jobs der tidligere indebar mere fysisk aktivitet, fx i industri og transport.</p> <p>Der mangler videnskabeligt grundlag for at kunne give anbefalinger om mængden og fordelingen af siddetid under arbejde. Ny viden om helbreds-konsekvenserne af siddetid under arbejde kan have stor betydning for en betydelig del af de danske arbejdstagere.</p> <p>Formålet med projektet er at undersøge om følgende tre forhold øger risikoen for lænderygbesvær:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Meget siddetid under arbejde (total mængde af siddetid under arbejde) 	02-2019	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>2. Længerevarende sammenhængende arbejdsperioder med siddeperiode (antal perioder på 30 minutter eller mere uden afbrydelser)</p> <p>3. Meget siddeperiode pr døgn (total mængde af siddeperiode under et helt arbejds-døgn)</p> <p>Projektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage med ny viden om risiko for lænderygbesvær ved længerevarende stillesiddende arbejde, på baggrund af objektive eksponeringsdata • Skabe et vidensbaseret grundlag for anbefalinger til danske virksomheder og medarbejdere angående siddeperiode under arbejde 		
<p>Titel: Deltagerinvolverende intervention for bedre brug af hjælpemidler i hospitalsvæsenet</p> <p>Ansøger: NFA</p> <p>Danske hospitaler har gennem de seneste årtier gjort meget for at reducere de fysiske belastninger i arbejdet med patienthåndtering gennem indførelse af hjælpemidler. Trods det viser en nylig spørgeskemaundersøgelse foretaget af NFA, at 2/3 af hospitalsansatte, der har daglige patienthåndteringer kun sjældent anvender hjælpemidler under patientforflytninger.</p> <p>Formålet med projektet er derfor at udvikle, implementere og evaluere en deltagerinvolverende intervention for bedre brug af hjælpemidler i hospitalsvæsenet. Projektet vil besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke motiver og barrierer eksisterer der for brug af hjælpemidler? 2. Hvordan planlægger medarbejdere og afdelingsledere bedre brug af hjælpemidler, når patienthåndteringer ofte foregår i travle situationer med begrænset tid, plads og tilgængelighed af hjælpemidler? 3. Hvad er effekten af en deltagerinvolverende intervention på brugen af hjælpemidler? 4. Hvor god er den eksterne validitet af implementeringsprocessen? <p>Projektet forventes at levere forskningsbaserede generaliserbare anbefalinger der kan medvirke til bedre brug af hjælpemidler på danske hospitaler.</p>	08-2018	3,8
<p>Titel: Aldring og fysisk betonet arbejde</p> <p>Ansøger: AMK Aalborg</p> <p>1 ph.d.</p> <p>Folketinget vedtog i 2012 at forhøje pensionsalderen. For personer født efter 1966 vil pensionsalderen blive mindst 69 år og den forventes at stige yderligere til måske over 70 år, på grund af øget middellevetid. Selv om levetiden stiger, er der ikke noget der tyder på, at aldringen starter senere i livet. Særligt for mennesker med fysisk hårdt arbejde, som håndværkere kan den forhøjede pensionsalder give problemer med at leve op til arbejdets krav. Aldring særligt af lunger og muskler har betydning for den fysiske evne, men man ved for lidt om det også betyder noget for at forblive i arbejde som f.eks. 69-årig. Man ved dog, at aldringen både af muskler og lunger tager særlig fart fra 65-årsalderen.</p>	03-2019	3,5

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Ved hjælp af undersøgelser baseret på registre, spørgeskema, af lunger og muskler samt interview vil aldringens betydning for evnen til at fastholde et håndværksarbejde blive kortlagt. Man vil også prøve at finde ud af, hvorfor nogle ældre håndværkere forlader deres arbejde og andre bliver ved. Resultaterne kan give viden om, hvad den ældre håndværker kan klare og hvad årsagerne er til, at nogle bliver ved og andre ikke. Endvidere vil resultaterne kunne sige noget om, hvordan arbejdet skal indrettes for, at den 69-årige håndværker også kan være på arbejdsmarkedet.</p>		
<p>Titel: Forebyggelseskompetence – et nyt virkemiddel på arbejdspladsen Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>SOSU'er har ofte smerter i muskler og led. Det har konsekvenser for den enkelte, i udførelsen af arbejdet og for arbejdspladsen, som f.eks. får ringere kvalitet i plejearbejdet eller sygemeldinger. Årsagerne til smerter varierer fra medarbejder til medarbejder. Af den grund er der behov for at udvikle fleksible, organisatoriske virkemidler, som kan understøtte, at smerterne forebygges mest hensigtsmæssigt.</p> <p>Tidligere undersøgelser har vist, at det er muligt at forbedre medarbejdernes helbred ved systematisk at opbygge forebyggelseskompetence på arbejdspladsen, så medarbejdere og ledere har et bedre grundlag for at håndtere konkrete arbejdsmiljøudfordringer og finde relevante løsninger.</p> <p>Formålet med projektet er derfor at undersøge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om indsatsen kan forebygge smerter i muskler og led og konsekvenser heraf blandt social- og sundhedsansatte (SOSU'er) i ældreplejen • i hvilken grad det er muligt at implementere forebyggelseskompetence i de daglige arbejdsrutiner 	02-2018	2,9
<p>Titel: Betydning af fysisk og psykisk arbejdsmiljø gennem arbejdslivet og individuelle ressourcer midt i livet for fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet Ansøger: NFA</p> <p>Samfundsøkonomisk er det afgørende at ældre medarbejdere i fremtiden formår at bevare arbejdsmarkedstilknytningen længere og øger deres samlede antal år i arbejde.</p> <p>Hypotesen for projektet er, at høje fysiske og psykiske eksponeringer gennem arbejdslivet er uafhængige risikofaktorer for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet, og at gode fysiske og kognitive ressourcer midt i livet mindsker denne risiko.</p> <p>Formålet er derfor at undersøge betydningen af fysisk og psykisk arbejdsmiljø gennem arbejdslivet og fysiske og kognitive ressourcer midt i livet for arbejdsmarkedstilknytningen for seniorer (udtrykt ved risiko for overgang til langvarigt sygefravær, førtidspension, ledighed og efterløn inden 65 år). Seniorer på arbejdsmarkedet forstås i denne sammenhæng som personer over 50 år og som er i arbejde. Projektet bidrager således med styrket viden om, hvilke fremtidige indsatser på arbejdsmarkedet og på de enkelte arbejdspladser, der især kan bidrage til, at seniormedarbejdere kan få et længere og sundere arbejdsliv.</p>	03-2018	1,7

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Karpaltunnelsyndrom som signalsygdom for sundhedsskadelig håndledspåvirkninger Ansøger: AMK Aarhus</p> <p>Undersøgelsens overordnede formål er at evaluere anvendeligheden af karpaltunnelsyndrom (KTS) som signalsygdom for sundhedsskadelige håndledspåvirkninger, så øget forekomst af KTS kan udnyttes til at pege på risikofag, hvor der er behov for målrettede interventioner. Formålet er derfor også at dokumentere et sikkert niveau for håndledspåvirkninger. Undersøgelsen består af fire delundersøgelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KTS som signalsygdom - Dokumentation af sikkert niveau for hånd- og armbelastende arbejde - Nervepåvirkning ved intensivt hånd- og armbelastende arbejde - Hånd- og armbelastende arbejdes betydning for prognosen ved KTS og KTS-lignende symptomer 	12-2017	3,7
<p>Titel: Lyskebrok og kroniske smerter efter operation for lyskebrok – betydning af fysiske påvirkninger i arbejdet Ansøger: AMK Herning</p> <p>Projektets formål er at undersøge, om fysiske påvirkninger i arbejdet øger risikoen for udvikling af lyskebrok og kroniske smerter efter operation for lyskebrok. Lyskebrok er den hyppigste operation blandt mænd i den erhvervsaktive alder og forårsager kroniske smerter for op til 10% af de opererede i flere år efter operationen.</p> <p>Hvis der findes en sammenhæng mellem daglige løfteaktiviteter og stående/gående arbejde og risikoen for operation for lyskebrok, vil der specielt indenfor brancher som industri og bygge- og anlæg være et stort forebyggelsespotentiale. Viser det sig, at fysiske påvirkninger i arbejdet øger risikoen for kroniske smerter efter operation for lyskebrok, vil midlertidige modifikationer af udvalgte arbejdsfunktioner muligvis reducere problemet.</p>	07-2018	3,5
<p>Titel: Godt i gang efter skulderoperation: Arbejdsmedicinsk intervention med fokus på belastningstilpasning og sikring af hurtigere og mere varig tilbagevenden til arbejdet efter skulderoperation (SkulderInterventionsProjektet – SIP) Ansøger: AMK Aarhus</p> <p>Projektet afprøver en systematiseret arbejdsmedicinsk indsats for patienter, der får foretaget pladsgørende skulderoperation på offentlige sygehuse i Region Midtjylland. Målgruppen er skulderopererede patienter, der fortsat har problemer med at klare arbejdet efter operationen.</p> <p>Det er målet at vurdere, om den arbejdsmedicinske indsats - sammenlignet med sædvanligt efterforløb - har positiv indflydelse på arbejdsevne, skuldersymptomer og tilfredshed efter tre, 12 og 24 måneder. De økonomiske omkostninger for at opnå en evt. positiv effekt vil også blive beregnet.</p>	02-2018	1,2
<p>Titel: Tilbage til fysisk krævende arbejde med dårlig ryg. Et prospektivt, kontrolleret interventionsprojekt Ansøger: AMK Bispebjerg</p>	12-2017	3,3

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Det er projektets formål at sætte fokus på personer med fysisk belastende arbejde og undersøge om kortvarig eller vedvarende arbejdspladsmodifikation samt intensiv fysisk aktivitet gør dem bedre i stand til at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. Desuden vil projektet kortlægge, hvilke faktorer, som har betydning for tilbagevenden til arbejdet, samt undersøge om der er en sundhedsøkonomisk gevinst ved en eventuel positiv effekt.</p>		
<p>I alt for 'muskel- og skeletbesvær'</p>		<p>56,9</p>
<p>Tema: Virkemidler i arbejdsmiljøet</p>		
<p>Titel: Psykosocialt arbejdsmiljø under organisatoriske forandringer – et interventionsprojekt Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>TeamArbejdsliv, NFA og AMK Bispebjerg har såvel positive som negative erfaringer med at omsætte resultater af deres forskning til udvikling og implementering af praktiske arbejdsmiljøforbedringer på arbejdspladsniveau. Nye måder at skabe mobilisering af forskningsviden på arbejdspladser udvikles aktuelt i udlandet og giver inspiration til dansk arbejdsmiljøforskning. På Linköping Universitet i Sverige arbejdes med partnerskabsprojekter mellem forskere og virksomheder og Institute for Work and Health (IWH), Toronto, Canada har været arnested for en teoretisk udvikling af Knowledge Transfer and Exchange (KTE) tankegangen, om at omsætte forskningsviden til praksis gennem dialog. I litteraturen findes forskellige begrebsforståelser og perspektiver på arbejdet med vidensmobilisering især indenfor sundhedsforskning. Derfor savnes en grundlæggende opsamling af disse – og andre – relevante teoretiske forståelser og praktiske erfaringer, så den kan vurderes i forhold til det danske arbejdsmarked og den danske arbejdsmiljøforskning.</p> <p>Dette projekt gennemfører først en litteratursøgning af international forskningslitteratur, som har inddraget problematikken omkring vidensmobilisering og udveksling mellem forskere og forskerbrugere. På grundlag af litteratursøgningens resultater gennemføres tre dialogseminarer, hvor forskere i dialog med grupper af 'forskerbrugere' og relevante forskningsmiljøer drøfter resultaterne og udarbejder anbefalinger til at fremme vidensmobilisering i en dansk kontekst. Brugergrupperne er Arbejdsmarkedets parter og Arbejdstilsynet samt virksomheder, offentlige institutioner og interesseorganisationer.</p> <p>Resultatet af litteratursøgningen og dialogseminarer med 'forskerbrugerne' sammenfattes i en hvidbog om vidensmobilisering, som er det begreb vi som udgangspunkt anvender for processer, hvor forskere på den ene side og virksomheder, institutioner og organisationer på den anden side samarbejder om identificering, håndtering eller forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer. Målet er at bidrage til en drøftelse af, hvordan sådanne forskningsstrategier kan fremmes, understøttes og kvalitetsvurderes, en drøftelse der allerede igangsættes under projektet gennem dialogen med beslutningstagere, forskere og forskerbrugere. Hvidbogen forventes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At identificere forskellige tilgange til vidensmobilisering og beskrive bagvedliggende begreber og perspektiver til fremme af udveksling og omsætning af forskningsbaseret viden om arbejdsmiljø • At udvælge og sammenfatte modeller og metoder med potentiale for at fremme strategi og aktiviteter for vidensmobilisering 	<p>02-2019</p>	<p>1,1</p>

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>blandt forskere, forskningsinstitutioner og forskerbrugere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At undersøge hvilke tilgange og metoder der kan understøtte forskere og forskningsbrugere i at udveksle og dele viden om arbejdsmiljø, • At pege på hvordan man kan fremme omsætning af forskningsbaseret viden om arbejdsmiljø til handling i det danske arbejdsmiljøsystem. <p>Hvidbogen kan blive et relevant indspil i den aktuelle diskussion om omsætning af forskningsviden, da parterne, Arbejdstilsynet og AMFF har indvilget i at deltage som interessentgruppe for projektet.</p>		
<p>Titel: Risici og arbejdsmiljø blandt unge på de nye digitale arbejdsmarkeder – et kollaborativt udviklingsprojekt Ansøger: AAU</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at skabe viden om unges arbejde på nye digitale arbejdsmarkeder, disse unges arbejdsmiljø, samt undersøge hvordan disse unge kan nås med arbejdsmiljøindsatser.</p> <p>Der er en hastig fremvækst af nye digitale arbejdsmarkeder, hvor især unge finder beskæftigelse. Dette betyder helt nye arbejdsformer for unge via digitale platforme. Et helt centralt begreb er i den sammenhæng 'platformsøkonomi'. Her formidles der arbejde, tjenesteydelser og services (her begrebsliggjort som 'platformsarbejde') gennem kommercielle digitale platforme, som for eksempel appen 'AHandyHand' m.fl.. Det arbejde, der udføres, kan både kræve højt specialiseret viden, ingen eller mindre specialiseret viden. Samtidig har sociale digitale platforme skabt grobund for nye typer af arbejde, såsom modebloggere, instagram-stjerner og Youtube-stjerner. Der mangler fortsat en samlet opgørelse over omfang og udbredelsen af denne type arbejde. Men det antages at antallet er stigende, idet det er et marked, der er i hastig vækst. Der findes fortsat meget begrænset forskning om de arbejdsmiljøudfordringer, der er i forbindelse med arbejde på digitale arbejdsmarkeder. Jesnes m.fl. (2016) og Huwes (2015) er imidlertid eksempler på dette. Her skelnes mellem 'stedbundne tjenester' og 'ikke-stedbundne tjenester'. Denne skelnen er også vigtig i relation til hvordan arbejdsmiljøindsatser skal udformes for at nå unge på det digitale arbejdsmarked.</p> <p>Projektet har følgende delformål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afdække og skabe overblik over de arbejdsformer som unge deltager i på nye digitale arbejdsmarkeder. • Afdække arbejdsmiljøproblemer blandt unge under 30 år på de digitale arbejdsmarkeder. • Udvikle praksisrelevante anbefalinger til, hvordan unge på det digitale arbejdsmarked kan blive introduceret til og oplært i at udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. • Udvikle og teste spørgeskema om arbejdsmiljø for unge, der arbejder på digitale arbejdsmarkeder. <p>Projektets kollaborative forskningsproces etableres med udgangspunkt i to allerede afprøvede metoder, der tilpasses til projektet. Dels den canadiske 'Knowledge-Transfer-Exchange-model' (KTE-modellen), dels forskningsmetoden 'forskningscirkler'. Forskningsprocessen er kollaborativ i den forstand, at 8-10 centrale interessenter mødes over 6 udvekslingsseminarer og udveksler ideer, erfaringer og information, som en integreret del af forskningsprocessen, for på denne måde at sikre projektets praksisrelevans. På baggrund af del-</p>	01-2020	2,1

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>tagernes problemidentifikation indhentes 20 kvalitative forskningsinterviews med unge under 30 år, der arbejder på digitale arbejdsmarkeder. I forlængelse heraf udvikles et spørgeskema efter model fra Arbejds miljø og Helbred-skemaet (NFA).</p> <p>Projektet vil udvikle praksisrelevant viden om de typer af arbejdsmiljøproblemer, der er blandt unge på det digitale arbejdsmarked. Her til vil projektet udvikle et spørgeskema, der kan anvendes fremadrettet til at få viden om forekomsten af arbejdsmiljøproblemer blandt unge på digitale arbejdsmarkeder.</p>		
<p>Titel: Hvordan forbedres kommunikationen mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator? - forbedring af fundamentet for sikkerheds- og sundhedsarbejdet på byggepladsen Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Bygherrerne udpeger arbejdsmiljøkoordinatorer til at koordinere sikkerheds- og sundhedsarbejdet på byggepladser, hvor der forventes beskæftiget to eller flere arbejdsgivere samtidigt. Det juridiske ansvar for koordineringen forbliver bygherrens, og bygherren er forpligtet til at lægge rammerne for koordinatorens opgaver og sikre, at opgaverne udføres, som forudsat i reglerne om bygherreansvar. Det er således bemærkelsesværdigt og betænkeligt, når erfarne arbejdsmiljøkoordinatorer giver udtryk for, at kontakten til bygherren ikke er tæt nok og udtrykker at "ofte ved bygherren ikke engang, hvem der har været arbejdsmiljøkoordinator på opgaven".</p> <p>I forlængelse af handleplanen 'Knæk-kurven' underskrev byggeriets centrale organisationer på Folkemødet 2016 et fælles værdigrundlag med ønsket om, i et forpligtende samarbejde, at forbedre arbejdsmiljøet på bygge-anlægsprojekter i Danmark markant. Organisationerne anbefaler bl.a. bygherrerne at give arbejdsmiljøkoordinatorerne et tydeligt mandat, samt at bygherrerne tilvejebringer de nødvendige ressourcer og kompetencer til at varetage ansvaret for arbejdsmiljøet.</p> <p>Projektets formål er således at forbedre samarbejde og kommunikation mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator(er) med henblik på bedst muligt at forebygge arbejdsmiljørisici under udførelse af byggeriet.</p> <p>Projektet strækker sig over 1½ år. For at understøtte formålet udarbejdes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En internetbaseret drejebog, som bygherrer og arbejdsmiljøkoordinator (P) og (B) umiddelbart kan tage i anvendelse ved drøftelse og fastlæggelse af former og værktøjer for samarbejde og kommunikation mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator. Anvendelse af drejebogen skal bidrage til at kommunikationen i bred forstand, og under hele forløbet fra udbud til færdigt byggeri, forbedres. • Et inspirationskatalog med forslag til reguleringsmæssige tiltag, som myndigheder henholdsvis byggeriets parter kan anvende i forbindelse med drøftelser om ændring/udnybning af regler og vejledninger eller udformning af nye regulerings tiltag, der kan styrke samarbejde og kommunikationen mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator. <p>Output baseres på empiri bl.a. indsamlet gennem et vækstgruppeforløb. Vækstgruppeforløbet består af fem vækstgruppeseminarer, hvor syv "bygherre-arbejdsmiljøkoordinatorpar" gennem oplæg, drøftelser samt inspiration og støtte fra øvrige deltagere ledes til forbedringer af deres nuværende samarbejds- og kommunikationspraksis. Drejebogen udarbejdes løbende og tilrettes på baggrund af</p>	06-2019	2,2

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>bl.a. efterinterviews med deltagerne. Deltagerne på vækstgruppeseminarerne præsenteres for og bidrager med respons/nuancering af data, der er indsamlet gennem fokusgruppeinterviews, samt desk study af dansk og norsk litteratur om udfordringer og håndtering af kommunikationen. (Norge har på centrale punkter for kommunikationen mere vidtgående regulering end Danmark). Det samlede datamateriale analyseres (template analyse/matrix-analyse) som baggrund for inspirationskataloget.</p>		
<p>Titel: CAML – Effekten af certificeret arbejdsmiljøledelse Ansøger: AAU</p> <p>Flere og flere danske virksomheder får certificeret deres arbejdsmiljøledelsessystemer ud fra den internationale standard OHSAS18001. En stor del af disse virksomheder har siden 2005 ydermere fået en kronesmiley og derved blevet fritaget for tilsyn. Denne standard erstattes i fremtiden af en ny ISO45001-standard, som forventes at føre til en yderligere udbredelse af disse systemer på både nationalt og internationalt plan.</p> <p>Selvom certificerede arbejdsmiljøledelsessystemer (CAML) er et udbredt virkemiddel blandt både private og offentlige virksomheder i Danmark, er vores viden om deres effekter meget begrænset. Fra tidligere primært kvalitative casestudier har vi viden om motivation, implementering og om de interne organisationsprocesser som certificering kan igangsætte på virksomhederne. Der er ikke i Danmark gennemført forskning som har undersøgt effekten af CAML på arbejdsmiljøarbejdet og på forekomsten af ulykker og erhvervssygdomme.</p> <p>Projektets hovedformål er at opnå ny viden om effekter af CAML som kan danne grundlag for bedst muligt at anvende dette virkemiddel i den danske arbejdsmiljøindsats. Projektet undersøger følgende tre forskningsspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Har certificerede arbejdsmiljøledelsessystemer en effekt på danske virksomheders arbejdsmiljøarbejde? 2. Har certificerede arbejdsmiljøledelsessystemer en effekt på forekomsten af arbejdsulykker og anmeldte erhvervssygdomme i virksomhederne? 3. Hvad har betydning for om certificerede arbejdsmiljøledelsessystemer får en positiv effekt på arbejdsmiljøarbejdet, arbejdsulykkerne og de anmeldte erhvervssygdomme? <p>For at besvare disse spørgsmål har projektet valgt et kvantitativt forskningsdesign, der kombinerer brug af registerdata med en spørgeskemaundersøgelse.</p> <p>I samarbejde med Arbejdstilsynet og Danmarks Statistik etablerer projektet en unik database med alle certificerede produktionssteder i Danmark. Den vil blive sammenholdt med arbejdsmiljødata om ulykker og anmeldte erhvervssygdomme, samt med data om virksomhedernes kontekst (branche, størrelse og teknologi m.v.). Gennem sammenligning med ikke certificerede virksomheder undersøger vi om CAML har en effekt og i så fald hvordan kontekstuelle faktorer påvirker denne effekt. Endvidere undersøger vi gennem en spørgeskemaundersøgelse effekten af CAML på virksomhedernes arbejdsmiljøindsats. Projektet</p>	08-2020	3,5

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>tager udgangspunkt i spørgeskemaundersøgelsen 'Virksomhedernes Arbejds miljøindsats' (VAI) som bliver gennemført af det Nationale Forskningscenter for Arbejds miljø. I tilknytning hertil gennemføres en parallel spørgeskemaundersøgelse af samtlige certificerede virksomheder i Danmark. På denne måde vil projektet kunne sammenligne arbejds miljøarbejdet i certificerede virksomheder med arbejds miljøarbejdet i den normale VAI undersøgelse og dermed undersøge hvorvidt CAML har en effekt på virksomhedernes arbejds miljøarbejde.</p>		
<p>Titel: Udvikling af procesværktøj til NFA's Virksomhedsskema om psykisk arbejds miljø Ansøger: NFA</p> <p>Arbejdet med psykisk arbejds miljø har høj prioritet på mange arbejdspladser, men meget tyder på, at ledere oplever vanskeligheder med at håndtere det psykiske arbejds miljø. Der er således behov at udvikle værktøjer, der kan understøtte den lokale arbejds miljøindsats. Formålet med dette projekt er at udvikle et værktøj, der kan understøtte arbejds miljøindsatsen vedrørende det psykiske arbejds miljø på virksomhederne.</p> <p>NFA har udviklet et nyt spørgeskema om psykisk arbejds miljø – Dansk Psykosocialt Spørgeskema (DPQ). I forbindelse med udviklingen af spørgeskemaet har NFA også udviklet et kortere spørgeskema – Virksomhedsskemaet – som virksomheder kan anvende til kortlægge det psykiske arbejds miljø på arbejdspladsen.</p> <p>For at virksomhederne kan få det størst mulige udbytte af at kortlægge det psykiske arbejds miljø, vil projektet udvikle et procesværktøj, som virksomhederne kan anvende til at guide dem gennem de forskellige faser fra kortlægning til den efterfølgende opfølgning og evaluering på det psykiske arbejds miljø. Procesværktøjet vil indeholde tre elementer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En handlingsanvisende beskrivelse af psykisk arbejds miljø og de aspekter af det psykiske arbejds miljø, der indgår i Virksomhedsskemaet 2. En tilbagemeldingsrapport, der beskriver virksomhedernes resultater for de forskellige aspekter af det psykiske arbejds miljø, der indgår i Virksomhedsskemaet (inklusive nationale referenceværdier) 3. En procesvejledning med praktiske råd til, hvordan virksomhederne kan arbejde videre med resultaterne fra kortlægningen af det psykiske arbejds miljø. <p>Projektet vil udvikle procesværktøjet på workshops for forskere og formidlere fra NFA og VFA samt en ekstern erhvervspsykolog, der alle har stor erfaring med psykisk arbejds miljø og opfølgning på baggrund af virksomheders kortlægning af psykisk arbejds miljø. På den måde vil projektet udvikle procesværktøjet, så det samler og samtænker den viden, som virksomhederne har behov for, for at kunne gennemføre en kortlægning af det psykiske arbejds miljø og følge op på den ved at gennemføre en meningsfuld proces, hvor medarbejderne bliver inddraget i opfølgningen og bearbejdningen af resultaterne.</p> <p>I forbindelse med udviklingen af procesværktøjet, vil Virksomhedsskemaet blive udsendt til et repræsentativt udsnit af arbejdstagere i Danmark, så der kan etableres nationale referenceværdier for Virksomhedsskemaet.</p> <p>Inden offentliggørelsen vil projektet præsentere det færdige procesværktøj for en række interessenter, og bagefter teste værktøjets an-</p>	06-2020	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>vendelighed på en række virksomheder, der har brugt Virksomhedsskemaet til at kortlægge det psykiske arbejdsmiljø. Projektet har allerede indgået aftale med én stor dansk kommune, og der vil blive rekrutteret flere virksomheder i løbet af projektperioden. Efter testen vil procesværktøjet blive revideret og stillet gratis til rådighed via internettet.</p>		
<p>Titel: Håndtering af psykisk arbejdsmiljø - udvikling af et praksisorienteret arbejdsmiljøledelsessystem Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Projektets hovedformål er at udvikle, afprøve og evaluere en model for systematisk ledelse af psykisk arbejdsmiljø (PSA), samt at skabe viden om, hvor og hvordan konkrete virksomheder på baggrund af denne model kan udvikle en ny ledelsespraksis, der kan identificere, forebygge og håndtere problemer knyttet til PSA. Projektet har som sekundært mål at bidrage til at kvalificere drøftelser mellem myndigheder og certificeringsbureauer om at integrere PSA i arbejdsmiljøcertificeringsordninger, hvor forskning peger på, at PSA både er svært at integrere i arbejdsmiljøledelsessystemer og i grundlaget for regelarbejde, tilsyn og vejledning.</p> <p>Projektet bygger på et arbejdsmiljøledelsessystem fra Canada, som omfatter ledelse, monitorering og kontrol af det psykiske arbejdsmiljø, og hvis implementering dokumenteres af et forskningsprojekt. Projektet 'oversætter' og afprøver den canadiske model i 6 forskellige danske virksomheder, som hver især tilpasser ledelsessystemet til egen kontekst. Forskergruppen støtter denne proces, som omfatter valg af temaer, prioritering af konkrete indsatser og iværksættelse ud fra systemets specifikationer. Herved opnås erfaringer med, hvordan ledelsessystemet udvikles og tilpasses den enkelte virksomheds egne ledelsessystemer, kultur og arbejdsmiljøarbejde. De seks virksomheders arbejde med at afprøve ledelsessystemet følges og støttes af forskergruppen. Samtidigt udfører andre forskere fra gruppen ekstern evaluering af forløbene. Erfaringerne samles, og der laves en tværgående analyse af muligheder og begrænsninger i at integrere identifikation, håndtering og forebyggelse af problemer i det psykiske arbejdsmiljø med et ledelsessystem. På baggrund af evalueringen og den tværgående analyse udvikles en guideline for anvendelse af modellen og gennem dialog med centrale aktører udarbejdes forslag til, hvordan myndigheder, certificeringsbureauer og arbejdsmarkedsorganisationer kan udbrede bedre principper for ledelse af det psykiske arbejdsmiljø.</p> <p>Ledelse er en afgørende faktor for at sikre et godt PSA, og det er derfor et dilemma, at fremtrædende ledelsesmodeller ikke ser ud til at møde dette behov. Projektet hviler på den antagelse, at der er elementer i ledelsessystemer, der for nogle virksomheder kan styrke evnen til at håndtere de komplekse udfordringer ved PSA. Det afgørende er, at de tilpasses den enkelte virksomheds konkrete kontekst. I Danmark giver traditionen for samarbejde mellem A- og B-siden særlige muligheder, men fordrer netop at internationale standarder tilpasses det danske arbejdsmarked.</p>	12-2019	2,7
<p>Titel: Psykosocialt arbejdsmiljø under organisatoriske forandringer – et interventionsprojekt Ansøger: NFA</p> <p>I dette projekt gennemføres og evalueres en forandringskompetence-indsats for at reducere negative psykosociale konsekvenser i forbindelse med en større forandringsproces blandt 500 medarbejdere i Novozymes. LEAN-forandringen består i en kulturændring omkring kvalitetssikring og løbende forbedringer samt introduktion af en række nye procedurer og værktøjer for problemløsning, identifikation,</p>	08-2019	3,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>målstyring og opgaveløsning.</p> <p>Forskningsprojektet er designet som et randomiseret interventionsstudie, hvor der iværksættes en række initiativer for at sikre at nøglepersoner i den organisatoriske forandring kan gennemføre implementeringen af de nye LEAN-værktøjer, så det styrker nærmere end belaster det psykosociale arbejdsmiljø og gøres kongruent med den daglige drift.</p> <p>Interventionen gennemføres i halvdelen af de involverede teams, og bygger på et målrettet træningsprogram for nøglepersoner for at gennemføre forandringer på en måde så forandringsprocessen både styrker drift og arbejdsmiljø. I træningen indgår såvel dialogprocesser, som spilbaserede simulationer og refleksioner over egen praksis.</p> <p>Interventionen evalueres med en kombination af kvalitative og kvantitative metoder for at kunne analysere både hvad effekten af indsatsen er, og hvilke faktorer der har været medvirkende til, at den har den givne effekt. Dele af datamaterialet bygger på virksomhedens egne produktivitetsmål og trivselsmåling, mens andre indsamles specifikt til projektet (eks. evalueringsskemaer, interview, observationer).</p>		
<p>Titel: Arbejdspladsvurderinger: Refleksivitet og rutine Ansøger: KU 1 post.doc</p> <p>I det foreliggende projekt anskues APV som et eksternt pålagt virkemiddel, der internt tilsigtes at fremme refleksivitet via selvevaluering og ansvarstagen for opfølgning. Det giver anledning til teoretisk at anskue APV i et organisatorisk spændingsfelt mellem refleksivitet og rutine. Det er kendt fra organisationsteorien, at rutiner bruges til at håndtere tvetydighed og kanalisere de former for information, som organisationen finder relevant. Mange organisationer bruger mere eller mindre standardiserede pakked løsninger til dataindsamling til brug for APV, så som præspecificerede spørgeskemaer. Hvor egnede er sådanne rutiner i forhold til identifikation af eventuelle problemer på arbejdspladsen? Her tænkes ikke mindst på, hvorvidt og hvordan rutiner for dataindsamling kan rumme faktorer i det psykiske arbejdsmiljø på en måde, som virker troværdig som handlegrundlag i organisationen. Rutiner kan slide på opmærksomheden i organisationer, ligesom flere rutiner kan konkurrere om opmærksomheden. Det rejser spørgsmålet, om hvorvidt APV kommer til at stå isoleret i organisationen eller flettes sammen med andre relevante processer, herunder personaleledelse, strategi mm.</p> <p>De empiriske nøglespørgsmål er: Hvordan karakteriserer centrale aktører brugen af APV? Hvilke forhold i organisationen øver indflydelse på brugen af APV, herunder hvorvidt APV sammenflettes med andre processer i organisationen? Kan der på baggrund af data identificeres typiske mønstre hos organisationer, der drager nytte af APV versus organisationer, der ikke gør? Projektet vil belyse brugen af APV både i dybden via case studier og i bredden via dokumentanalyser og et survey til et repræsentativt udvalg af arbejdsmiljørepræsentanter.</p>	08-2020	3,5
<p>Titel: Redskabet "Funktionsevne på arbejde" - anvendelighed som mål og dialogredskab ved virksomhedens indsats mod sygefravær og førtidigt arbejdsophør Ansøger: MarselisborgCentret</p> <p>Projektet validerer og tester anvendeligheden af redskabet "Funktionsevne på arbejdet" (The Work Role Functioning Questionnaire –</p>	07-2018	0,7

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>WRFQ 2.0) i en dansk arbejdspladskontekst. WRFQ 2.0 kortlægger hvilke krav i arbejdet, der volder vanskeligheder pga. medarbejderens fysiske og psykiske helbred. Funktionsevnen vurderes i relation til konkrete krav i arbejdet ved 27 spørgsmål indenfor 4 overordnede dimensioner:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sociale og mentale krav 2. fysiske krav 3. planlægnings- og produktionsmæssige krav 4. krav om fleksibilitet. <p>En samlet score for funktionsevne og en score for hver dimension af krav beregnes. WRFQ 2.0 forventes at kunne identificere specifikke problemområder i højere grad end mere generiske arbejdsvennemål og potentielt hjælpe lederen til at målrette relevante tiltag for at fastholde den enkelte tilbagevendte medarbejder. Redskabet er ligeledes potentielt anvendeligt for arbejdsprofessionelle i forbindelse med evaluering af interventioner rettet mod fastholdelse af medarbejdere, der er vendt tilbage til arbejde efter sygefravær.</p> <p>For at validere og teste anvendelighed af redskabet gennemføres der en spørgeskemabaseret undersøgelse med 55 spørgsmål (WRFQ 2.0 og supplerende spørgsmål mhp. analyser) blandt ca. 100 medarbejdere i forløb ved ATE på LEGO i Billund, som alle er medarbejdere, der er på vej tilbage i arbejde efter sygdom. Der udføres analyser mhp. at teste redskabets "reliability/reproducibility, internal consistency, floor and ceiling effects, construct validity og responsiveness".</p> <p>Efter afslutningen af undersøgelsen forelægges resultaterne for de involverede ledere og repræsentanter for de ansatte, og det diskuteres, hvordan lederne vil kunne anvende redskabet som et dialogværktøj i mødet med de ansatte, som har været sygemeldte.</p>		
<p>Titel: Succesfuld arbejdsmiljøkoordinering i byggebranchen Ansøger: NFA</p> <p>Formålet med dette projekt er at identificere, systematisere og fremstille de praksisser og karakteristika der kendetegner gode arbejdsmiljøkoordinators arbejde og derved skabe grundlag for udvikling af arbejdsmiljøkoordinators muligheder for at forbedre arbejdsmiljøet på byggepladser i Danmark. Projektet gennemføres i 3 faser.</p> <p>I fase 1 identificeres tolv succesfulde arbejdsmiljøkoordinatorer i den danske byggebranche. Dette gøres vha. en Delphi-proces hvor et ekspertpanel bestående af særligt branchekendte mennesker i samarbejde med forskergruppen udvælger tolv arbejdsmiljøkoordinatorer som er anerkendte for deres arbejde i branchen.</p> <p>I fase 2 studeres hvilke praksisser og karakteristika der kendetegner de, i fase 1 udvalgte, særligt succesfulde arbejdsmiljøkoordinatorer. Dette gøres ved hjælp af observationsstudier, hvor de tolv særligt succesfulde arbejdsmiljøkoordinatorer skygges i hver to uger og interviewes i sammenhæng med disse observationer. Yderligere foretages i denne fase en sikkerhedsklimamåling på de udvalgte arbejdsmiljøkoordinators byggepladser.</p> <p>I fase 3 anvendes denne viden til at styrke eksisterende lovpligtige undervisningsforløb for arbejdsmiljøkoordinatorer i byggebranchen. Dette gøres igennem tre workshops med deltagelse af både arbejdsmiljøkoordinatorer samt undervisere ved arbejdsmiljøkoordinator-</p>	08-2020	2,1

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>uddannelserne. Der foregår desuden i projektet en løbende formidling til disse grupper.</p> <p>Projektet vil besvare følgende spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke kompetencer og karakteristika kendetegner succesfulde arbejdsmiljøkoordinatorer på byggepladser og i byggevirksomheder i Danmark? 2. Er der overensstemmelse imellem, på den ene side, disse kompetencer og karakteristika, og, på den anden side, lovfunktions formål med at fremme koordineringen af et sikkert og sundt arbejdsmiljø? 3. Hvordan kan denne viden integreres i uddannelsen af arbejdsmiljøkoordinatorer og derved styrke arbejdsmiljøet på byggepladser i Danmark? 		
<p>Titel: Integreret voldsforebyggelse – Et randomiseret kontrolleret interventionsstudie til forebyggelse af vold og trusler i psykiatrien og kriminalforsorgen</p> <p>Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvikle konkrete redskaber til kortlægning af forebyggelsespraksis ift. vold og trusler • Afprøve Integreret Voldsforebyggelse (IV) på arbejdspladser i psykiatrien og i kriminalforsorgen • Vurdere effekten af IV på virksomhedernes forebyggelsesklime og på hyppighed af vold og trusler i et randomiseret stepped-wedged design • Undersøge om implementering af interventionen har betydning for effekterne • Undersøge hvordan forudsætninger og kontekst har betydning for en vellykket implementeringsproces (Ph.d.-projekt) • Omsætte projektets instrumenter og resultater til konkrete praksisrettede redskaber, der kan anvendes til systematisk forebyggelse på arbejdspladser med høj risiko for vold og trusler <p>Da psykiatrien og kriminalforsorgen har særlig høj risiko for vold og trusler, vil disse to brancher deltage i projektet.</p> <p>I hovedprojektet gennemføres IV på 16 arbejdspladser, hvor de deltagende arbejdspladser randomiseres til 4 igangsættelsestidspunkter (dvs. 4 arbejdspladser igangsættes samtidig). Interventionen varer i alt 6 måneder fordelt på 3 måneders intensivfase (med involvering fra projektgruppen) og 3 måneders implementeringsfase (uden involvering fra projektgruppen). Når intensivfasen afsluttes for en gruppe arbejdspladser, igangsættes interventionen for den næste gruppe. Arbejdspladserne fungerer som kontrolgruppe, indtil interventionen igangsættes.</p> <p>Første fase i interventionen er en identifikationsfase, hvor forebyggelsespraksis kortlægges (med spørgeskema, audits og fokusgrupper). Anden fase i interventionen er en problemløsningsfase, som indledes med et ledelsesseminar og et medarbejderseminar. Efterfølgende pågår en kontinuerlig cyklus af dataindsamling, analyse, handling og evaluering af fremskridtene i forhold til løsningen af de</p>	07-2020	5,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>afdækkede problemer i hhv. ledelsesgruppen og arbejdsmiljøorganisationen samt i det daglige samarbejde mellem ansatte og nærmeste leder. Tredje fase er en kulturændringsproces som er gensidigt afhængig med problemløsningsprocessen. Igennem problemløsningsprocessen skabes der kulturændringer i form af øget tillid, øget involvering og øget grad af gensidighed mellem ansatte og ledelse. Kulturændringsprocessen skaber motivation for at fortsætte problemløsningsprocessen, hvorved der skabes en positiv cirkel.</p>		
<p>Titel: Udbredelse af et nationalt Branchespecifikt implementeringsredskab til god Arbejdsmiljøpraksis (UBA) Ansøger: NFA</p> <p>Der findes store mængder arbejdsmiljøviden af høj kvalitet, der desværre aldrig kommer ud på arbejdspladserne og forbedrer arbejdsmiljøet for medarbejderne. Den manglende udbredelse skyldes, at man ikke har forsket særligt meget i, hvordan man udbreder viden.</p> <p>Projektets tre specifikke formål er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At skabe et internationalt og nationalt netværk med forskere og interessenter på arbejdsmiljøområdet, der gennem faglige seminarer, workshops og fælles formidling kan udvikle dansk forskning i udbredelse af arbejdsmiljøviden til danske arbejdspladser på tværs af forskellige brancher. 2. At tilpasse og udbrede et webbaseret redskab for god arbejdsmiljøpraksis på danske arbejdspladser. 3. At evaluere redskabets udbredelse. <p>Projektet kan få stor betydning for arbejdsmiljøet, fordi en bedre dansk forskning i udbredelse af arbejdsmiljøviden betyder, at danske arbejdspladser hurtigere og mere effektivt kan forbedre arbejdsmiljøet.</p> <p>Et udbredelsesprojekt har sin berettigelse, når der er solid viden om det, der skal udbredes og modtagerne er stærkt motiverede for at få og bruge den viden. Mange års forskning i arbejdsmiljøet på SOSU-arbejdspladser gør dem til en oplagt case til udbredelsesprojektet. For at lykkes med udbredelsesforskning skal man kende interessenternes holdning til, hvad der virker. Derfor udvikler NFA i øjeblikket et arbejdsmiljøredskab, NORMA, med afsæt i erfaringer fra hele 'SOSU-Danmark'. Resultatet bliver en praktikerudviklet og evidensbaseret guideline - et rigtig godt afsæt at have, når man begynder på den egentlige udbredelsesforskning.</p> <p>Dette projekts webbaserede redskab lanceres som en landsdækkende kampagne, der benytter sig af anerkendte udbredelsesmetoder fra udlandet og fra andre sektorer (fx sundhedsvæsenet) til den praktiske arbejdsmiljøindsats på danske SOSU-arbejdspladser. Evalueringen bliver omfattende og systematisk, og balancerer både videnskabens håndtering af bias (fejlkilder) og arbejdspladsernes behov for interventioner der kan bruges til hverdag.</p>	09-2019	3,6
<p>Titel: SOK strategier – Bedre og længere arbejdsliv Ansøger: NFA</p>	09-2019	2,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Den demografiske udvikling har ført til øget politisk prioritering af senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Selvom tilbagetrækningsalderen er steget, ønsker flere end halvdelen af ældre arbejdstagere fortsat at forlade arbejdsmarkedet før pensionsalderen. Pensionering er ofte forbundet med en stigning i trivsel, hvilket antyder, at mange har oplevet belastning og reduceret trivsel i tiden op til pensioneringen. Der mangler viden om, hvordan bedre og længere arbejdsfastholdelse af seniormedarbejdere uden reduceret trivsel i praksis kan opnås.</p> <p>Seniormedarbejdere udfordres ofte af reduceret funktionsevne som følge af aldersrelaterede fysiske og kognitive forandringer og/eller helbredsproblemer, men dette påvirker ikke nødvendigvis medarbejdernes produktivitet på arbejdet. Projektet antager, at seniormedarbejdere anvender SOK strategier til at skabe balance mellem krav og ressourcer i arbejdet, og at de derved bevarer arbejdsevnen og øger deres trivsel og motivation for at blive i arbejde. I projektet omfatter SOK strategier kombinationer af Selektion (et særligt tilvalg af de arbejdsopgaver, der passer godt til den aktuelle arbejdsevne), Optimering (ressourceudvikling i form fx kompetenceudvikling eller fysisk træning) og Kompensation (anvendelsen af alternative midler i opgaveløsningen, fx arbejdspladsindretning, tekniske hjælpemidler, ændrede procedurer).</p> <p>Internationalt er der udviklet spørgeskemaer til at måle SOK, men disse er ikke afprøvet i Danmark. Der findes endnu ikke et færdigt og gennemprøvet spørgeskema, som er rettet mod arbejdspladsen, og er tilpasset til, at der på det danske arbejdsmarked er en særlig tradition for samarbejde og medarbejderinddragelse.</p> <p>Formålet med projektet er 1) at skabe viden om de komplekse mekanismer, der har indflydelse på, hvordan SOK udøves, 2) at udvikle en konceptuel model for sammenhænge mellem SOK strategier og trivsel, arbejdsevne og tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og 3) at udvikle et dansk spørgeskema til at måle SOK på arbejdspladsen, hvor såvel det individuelle, gruppe og organisatoriske niveau inddrages. Spørgeskemaet testes og valideres på 1500 medarbejdere på udvalgte arbejdspladser indenfor henholdsvis sygepleje og industri (mejerier).</p> <p>Den konceptuelle model og SOK spørgeskemaet vil skabe et teoretisk og metodemæssigt grundlag for fremtidig forskning i, hvordan aktiv anvendelse af SOK i praksis kan bidrage til et bedre og længere arbejdsliv. Derudover kan spørgeskemaet anvendes som redskab for virksomheder til at kortlægge faktisk anvendelse af SOK og rammerne herfor på arbejdspladsen som en del af deres arbejds miljøarbejde.</p>		
<p>Titel: Sammenhæng mellem arbejdsmiljø og produktivitet – En registerbaseret follow-up undersøgelse Ansøger: NFA</p> <p>Negative sammenhænge mellem dårligt arbejdsmiljø og helbred er forbundet med store omkostninger for både samfundet, virksomhederne og arbejdstagerne. Men indenfor de senere år har der været stigende erkendelse af en positiv sammenhæng mellem godt arbejdsmiljø og produktivitet, og der har været stigende interesse i at få mere viden om disse sammenhænge. Forskningen i "arbejds miljøøkonomi" har imidlertid været spredt, og der er ikke udviklet generelt accepterede metoder til at følge sammenhænge mellem arbejdsmiljø og produktivitet over tid.</p>	12-2017	2,6

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Projektets overordnede formål er 1) at videreudvikle metoder til at analysere sammenhænge mellem arbejdsmiljø og produktivitet, 2) at udrede mulige kausale sammenhænge mellem forskellige indikatorer for kvaliteten af virksomheders arbejdsmiljø og deres produktivitet, og 3) at gennemføre en større brancherettet/brugerrettet formidling med det formål at øge danske virksomheders og interessenters viden om sammenhænge mellem arbejdsmiljø og produktivitet.</p>		
<p>Titel: Aktiv gravidpolitik på arbejdspladsen: Mere trivsel og mindre fravær Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>Projektets overordnede formål er at undersøge, om indførelse af en aktiv gravidpolitik øger tryghed og trivsel under graviditet og ned-sætter det graviditetsrelaterede fravær. Sygefravær under graviditet er højt i Danmark. Tal fra den danske fødselskohorte har vist, at 36 % af gravide kvinder er sygemeldt under graviditeten. Oftest skyldes fraværet almindelige graviditetsrelaterede gener, som forstærkes af belastninger i arbejdsmiljøet. Man har i befolkningsundersøgelser vist, at tilpasning på arbejdet reducerer sygefravær. På flere hospitaler har man positive erfaringer med indførelse af aktiv gravidpolitik, hvor man aktivt tager stilling til den gravides behov og tilpasser arbejdet, så det ikke er nødvendigt med en sygemelding. Effekten af en aktiv gravidpolitik er dog aldrig blevet undersøgt i en kontrolleret undersøgelse.</p>	02-2020	3,4
<p>Titel: Praxis- og Evidensbaseret udvikling af anbefalinger i Rådgivning om Muskelskeletbesvær på Arbejdspladsen (PERMA) Ansøger: NFA</p> <p>Smerter i muskler og led (MSB) er den næst-hyppigste årsag til førtidspensionering i Danmark. Det koster i gennemsnit hver dansker syv år med nedsat livskvalitet og er årsag til næsten halvdelen af alle erstatningsgodkendte erhvervssygdomme og lidelser. 25 % af danskernes langtidssygefravær skyldes MSB.</p> <p>Formålet med dette projekt er at udvikle et sæt praksis- og evidensbaserede anbefalinger til, hvordan MSB bedst forebygges på arbejdspladsen. Målet er at give arbejdsmiljørådgivere og arbejdspladser et evidensbaseret grundlag at handle ud fra, som kan bidrage til at forebygge og mindske MSB blandt medarbejderne.</p> <p>Projektet vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøge, hvilke konkrete MSB-arbejdsmiljøproblemer på arbejdspladsen arbejdsmiljørådgiverne har størst behov for anbefalinger om • udvikle anbefalinger til at forebygge og løse disse problemer baseret på forskningsbaseret viden og praktiske erfaringer • tilpasse anbefalingerne • evaluere processen, så erfaringerne fra dette projekt kan anvendes til at udvikle andre anbefalinger på arbejdsmiljøområdet. 	09-2019	2,4
<p>Titel: Sikre praktikvirksomheder Ansøger: AMK Herning</p>	12-2017	1,5

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Nyere forskning indikerer, at praktikvirksomhederne spiller en afgørende rolle for lærlingenes sikkerhedspraksis, men på trods af, at disse har en lavere prioritering af sikkerhed end skolerne, er der ikke meget fokus på deres rolle ift. lærlingenes sikkerhedspraksis. Der er derfor gode argumenter for at rette indsatsen for forebyggelse af ulykker hos lærlinge mod praktikvirksomhederne og deres sikkerhedspraksis, som et supplement til skolernes undervisning og fokuset på lærlingenes viden og holdninger.</p> <p>Formålene med dette projekt er således, (1) at udvikle en intervention rettet mod forbedring af sikkerhedsniveauet i BA-virksomheder med lærlinge ud fra eksisterende forsknings- og praksisviden, samt (2) at pilotteste interventionen og måleinstrumenterne i op til 20 BA-virksomheder</p>		
<p>Titel: Bør gravide arbejde om natten? Et registerbaseret studie af den gravides helbred og sygefravær Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Arbejde om natten er udbredt og omfanget forventes ikke at blive mindre. Mange store og gode undersøgelser har belyst om arbejde om natten kan skade fosteret, men man ved meget lidt om, hvorvidt natarbejde under graviditeten kan skade moderen og føre til helbredsproblemer og sygefravær. Derfor er grundlaget for rationel rådgivning og regulering ufuldstændigt. Med etablering af den danske arbejdstidsdatabase er det muligt at adressere nogle af de væsentligste svagheder i tidligere undersøgelser og klarlægge om natarbejde er forbundet med en overrisiko for graviditetsrelateret sygefravær og de vigtigste komplikationer i graviditeten såsom bækkenløsning, svangerskabsforgiftning, svangerskabsdiabetes og fødselsdepression.</p> <p>Det forventes, at undersøgelsen vil bidrage til en afklaring om der er eller ikke er en risiko for nævnte svangerskabskomplikationer ved arbejde om natten. En sådan afklaring er vigtig, fordi arbejde om natten er udbredt, fordi der hersker stor usikkerhed om spørgsmålet blandt arbejdsmiljø- og sundhedsprofessionelle og fordi anbefalinger om helt eller delvist at undlade natarbejde under graviditet kan være meget indgribende for den gravide og for arbejdspladserne.</p>	12-2018	1,8
<p>Titel: Forebyggelseskultur i nedrivningsbranchen – udvikling af et virkemiddel til forebyggelse af udsættelse for sundhedsskadeligt støv Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Indånding af byggepladsstøv er årsag til en række lungesygdomme som lungekræft, silikose og KOL. Det er sygdomme, der i mange tilfælde først opstår sent i livet, man er derfor ikke altid opmærksom på risikoen, mens skaden sker. Skal sygdomme forebygges, bør det indgå i arbejdspladskulturen at undgå at indånde støv. På samme måde som det er lykkedes nogle byggepladser og nedrivningsfirmaer at gøre forebyggelse af ulykker til en naturlig del af arbejdet.</p> <p>Målet med dette projekt er at udvikle et virkemiddel, som nedrivningsbranchen kan anvende til at forebygge at medarbejderne udsættes for indånding af sundhedsskadeligt støv. Virkemidlet har det udgangspunkt, at relevante hjælpemidler og kendskab til sundhedsfaren ved at indånde støv allerede forekommer i branchen, men at det er vanskeligt at udvikle og fastholde en forebyggende arbejds-</p>	06-2018	2,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>pladskultur. Virkemidlet indeholder et værktøj til at lave en forebyggelsesplan for hver nedrivningsopgave, et træningsforløb for ledere og medarbejdere i at gennemføre audits af arbejdspladsen og støtte til den daglige leder.</p>		
<p>Titel: Implementering af forebyggende psykosociale indsatser Ansøger: DTU</p> <p>Arbejdsrelateret stress er stadig et uløst problem og er det næsthøypigste arbejdsrelaterede sundhedsproblem i Europa. Forskningen i forebyggende psykosociale indsatser har vist sig at være mangelfuld i forhold til at forstå, hvad der skal til for at en implementering af en indsats lykkes. Der mangler konkret viden om hvilke faktorer, som fremmer og hæmmer en implementeringsproces. Målet med dette projekt er 1) at undersøge hvilke fremmende og hæmmende faktorer, som påvirker implementeringen af psykosociale indsatser, og 2) at bruge disse faktorer til at udvikle et procesværktøj til brug ved implementering af psykosociale indsatser i fremtiden.</p> <p>Dette gøres ved at besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke organisatoriske og ledelsesmæssige faktorer har indflydelse på implementeringen af psykosociale indsatser? • Hvad kendetegner et procesværktøj, som inkluderer disse faktorer? 	08-2018	1,9
<p>Titel: DK-JEM: En landsdækkende dansk arbejdsmiljøkohorte med job- og eksponeringsdata – en åben forskningsressource Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d., 5 post.doc</p> <p>Projektets overordnede formål er at etablere en åben international forskningsressource på arbejdsmiljøområdet for at fremme tids- og kost effektive undersøgelser af arbejdsmiljø, helbred og arbejdsmarkedstilknytning og for at samle arbejdsmiljøforskningen inden for forskellige områder. De specifikke formål er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. at etablere en landsdækkende kohorte omfattende alle erhvervsaktive personer i Danmark i perioden fra 1964-2012 med validerede data om fag og branche gennem livet 2. at koble oplysninger om de enkelte personers psykosociale, biomekaniske, fysiske og kemiske erhvervs-mæssige påvirkninger til kohorten 3. at illustrere anvendeligheden af kohorten som åben forskningsressource ved studier af aktuelle arbejdsmiljørelevante problemstillinger, hvor fordelene ved at bruge en meget stor undersøgelsesgruppe og inddrage forskellige arbejdsmiljø-påvirkninger (som oftest studeres hver for sig) kommer til sin fulde ret. <p>Dansk sundhedsforskning har høstet stor international anerkendelse for resultater, der er opnået ved brug af offentlige registre, men arbejdsmiljøforskningen halter noget bagefter, blandt andet fordi oplysninger om arbejdsmiljø ikke indgår i disse registre. Hovedformålet med dette projekt er at råde bod på dette ved at oprette en landsdækkende population af alle erhvervsaktive i perioden 1964-2013 med oplysninger om jobtitel (fag) gennem livet. På grundlag af jobtitel og branche tilføjes specifikke oplysninger om den enkeltes livslange udsættelse for psykosociale, biomekaniske, fysiske og udvalgte kemiske arbejdsmiljø påvirkninger (såkaldte 'jobeksponeringsmatricer' (JEM)). Perspektivet er med tiden at koble flere og flere specifikke arbejdsmiljøpåvirkninger samt data om livsstil og miljøpå-</p>	12-2018	7,1

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>virksomheder til databasen og på denne måde skabe en værdifuld forskningsressource, som skal være åben for andre forskere nationalt og internationalt.</p> <p>Projektet er baseret på et samarbejde mellem en række større forskningsenheder på arbejdsmiljøområdet i Danmark, herunder NFA, og i forskningsprogrammet er indbygget forskeruddannelse med henblik på styrket rekruttering af yngre forskere og en styrket kontinuitet ved at fastholde talentfulde forskere på området i post.doc-stipendiater.</p>		
<p>Titel: Nye perspektiver på Medarbejderinddragelse i Arbejdsmiljøinterventioner (NyMA) Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Inddragelse af medarbejderne er et centralt element i den nordiske tilgang til arbejdsmiljøarbejdet. For eksempel anbefales medarbejderinddragelse af både Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur og Arbejdstilsynet som et vigtigt redskab for virksomheder i deres praktiske arbejde med at forbedre arbejdsmiljøet.</p> <p>På trods af anbefalingerne mislykkes mange medarbejderinddragende arbejdsmiljøindsatser (MA). Dette kan skyldes, at virksomhederne ikke opfylder forudsætninger for, at en MA kan gennemføres effektivt (fx et godt samarbejds-klima i arbejdsgrupperne eller en høj grad af medarbejderinddragelse). Der er derfor behov for at undersøge, hvilke forudsætninger og procesfaktorer, der skal være til stede for, at en MA giver de ønskede effekter.</p> <p>Derudover mangler der viden om, hvordan medarbejderinddragelsen påvirker medarbejdernes indbyrdes relationer i arbejdsgruppen og til den nærmeste leder. Eksempelvis kan gennemførelsen af MA styrke samarbejdsrelationerne, men også svække disse, hvis der blotlægges uoverensstemmelser og konflikter.</p> <p>Projektet omfatter et hovedprojekt og et ph.d.-projekt. Formålet med hovedprojektet er at undersøge, hvilke forudsætninger (fx et godt samarbejds-klima i arbejdsgruppen og en høj grad af medarbejderinddragelse) der skal være opfyldte for at en MA bliver gennemført som planlagt, samt om kvaliteten af forandringsprocessen (udtrykt ved forskellige mål for, om interventionen er gennemført som planlagt og medarbejdernes oplevelse af interventionen) påvirker effekter af MA på trivsel, engagement og job crafting.</p> <p>Formålet med ph.d.-projektet er at undersøge, hvilke mekanismer der betinger, om MA har positiv henholdsvis negativ indvirkning på samarbejdsrelationer i arbejdsgruppen og til nærmeste leder, samt om ændringer i samarbejdsrelationerne hænger sammen med effekten af MA på trivsel, engagement og job crafting.</p>	12-2018	3,2
<p>Titel: PUSAM – Projekt om Unge, Sårbarhed, Arbejdsmiljø og Marginalisering Ansøger: ÅMK Herning 1 ph.d.</p>	12-2018	4,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Projektet undersøger individuelle, socioøkonomiske og arbejdsmiljørelaterede faktorer betydning for såvel en positiv 'entrée' på arbejdsmarkedet såvel som en stabil arbejdsmarkedstilknytning som 27-28 årig baseret på spørgeskemaer og registeroplysninger vedr. 20-årige i det tidligere Ringkøbing Amt i 2004 og opfølgning fra spørgeskemabesvarelser i 2011, hvor de unge er 27/28 år samt registeroplysninger fra 2004/2014. Projektet indeholder en metodeudvikling vedr. definitioner og afgrænsning af begreberne 'stabil arbejdsmarkedstilknytning' og 'positiv entrée' på arbejdsmarkedet. Projektet identificerer arbejdsmiljøfaktorer af betydning for succesfuld integration af unge på danske arbejdspladser. Herunder indkredses højrisikopopulationer identificeret ud fra hvilke individuelle faktorer, der øger den enkelte medarbejders sårbarhed ved indtrædelse i arbejdslivet. Herved skabes der viden om, hvilke forhold det på arbejdspladsniveau er vigtigt at fokusere på, når nye, unge medarbejdere skal indsluses på arbejdsmarkedet.</p>		
<p>Titel: Arbejdsbetinget eksem: Fokus på jobskift samt implementering af forebyggende tiltag Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Arbejdsbetinget eksem har gennem en årrække været den hyppigste anerkendte arbejdsbetingede sygdom i Danmark. Sygdommen rammer yngre erhvervsaktive mennesker, er ofte langvarig og har en dårlig prognose for helbredelse. Årsagen til den dårlige prognose for helbredelse er uafklaret og specielt mangles der i dag data vedrørende effekt af erhvervsskifte på prognosen – skal man tilstræbe, at patienter med arbejdsbetinget håndeksem bevarer deres aktuelle erhverv eller bør patienterne tilrådes erhvervsskift? Formålet med projektet er derfor at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • afklare, hvorvidt det bedrer prognosen for helbredelse at skifte arbejde • afdække hvorvidt der aktuelt tilbydes relevant forebyggende information, udredning og behandling til patienter med arbejdsbetinget eksem 	11-2017	1,0
<p>Titel: Effekten af pauser under akutte kirurgiske operationer på kirurgers træthed og koncentration i nattevagt Ansøger: Herlev Hospital 1 ph.d.</p> <p>Der foreligger sparsom viden omkring, hvordan man bedrer lægers arbejdsmiljø under uplanlagte operationer under nattevagter. Ved at foretage dette studium, skabes der opmærksomhed omkring lægers arbejdsmiljø og man vil ligeledes indirekte forbedre patientsikkerheden.</p> <p>Projektet har derfor til formål at undersøge, hvorvidt fast indlagte pauser under akut kirurgi i nattevagten har en gavnlig effekt på kirurgens velbefindende og præstation. Dette er med henblik på at forbedre lægernes arbejdsmiljø og det er ved andre studier vist forbedringer i kirurgers arbejdsmiljø i forbindelse med planlagt operationer, der foretages i dagtiden.</p>	06-2017	0,2
<p>Titel: Har anmeldelsen af en arbejdsbetinget lidelse en effekt på den anmeldte medarbejders helbred og arbejdsmarkedstilknytning Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p>	02-2018	2,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Projektet søger at belyse om anmeldelsen af en arbejdsrelateret lidelse har en effekt på den anmeldte medarbejders helbred og arbejdsmarkedstilknytning. Projektet baserer sig på både en kvalitativ og en kvantitativ tilgang. I undersøgelsen sammenlignes data fra ca. 920 medarbejdere fordelt på grupperne: Anmeldte psykiske sygdomme. Anmeldte hudsygdomme. Anmeldte ryggsygdomme. Uanmeldte medarbejdere arbejdsrelaterede psykiske lidelser. Projektet samarbejder med Arbejdsskadestyrelsen.</p>		
<p>Titel: Virksomhedens ansvar for medarbejdernes fysiske og psykiske sundhed - retlige virkemidler i et forebyggelsesperspektiv Ansøger: Det Juridiske Fakultet, KU 2 ph.d.</p> <p>Projektet tager udgangspunkt i de seneste mange års udvikling i den retlige regulering af beskyttelsen af de ansattes fysiske og psykiske sundhed. Den centrale regulering på området udgøres fremdeles af arbejdsmiljølovgivningen, men denne lovgivning suppleres i stigende grad af andre virkemidler med forankring i navnlig arbejdsretten, men også erstatningsretten, socialretten, CSR og anden "soft law" har betydning for retsdannelsen. Komplexitet og delvis uoverskuelighed præger i stigende grad det samlede billede.</p> <p><i>Formålet</i> med projektet er med baggrund heri at analysere og vurdere den samlede retlige regulering inden for to områder: Det psykiske arbejdsmiljø og de ansattes fysiske sundhed. Et centralt fokus bliver samspillet mellem arbejdsmiljøloven og de øvrige retsdannelser. Der anlægges et forebyggelsesperspektiv: Grundlaget for vurderingen af det samlede regelværk er dets egnethed til effektivt at fremme arbejdsmiljøet på virksomhederne. På baggrund af undersøgelsen vil behovet for evt. ændringer i lovgivningen mv. blive overvejet og konkrete anbefalinger herom vil blive udformet.</p>	06-2018	2,8
<p>Titel: Betydningen af arbejdsmigration fra Østeuropa for det danske arbejdsmarked Ansøger: AAU 2 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er at afdække hvilke konsekvenser tilstedeværelsen af arbejdsmigranter fra en række østeuropæiske EU-lande har for arbejdsmiljø og arbejdsvilkår på danske arbejdspladser. Fokus er på det faglærte og ikke-faglærte arbejdsmarked inden for to udvalgte brancher: bygge- & anlægs- samt rengøringsbranchen. Netop disse brancher er valgt, da begge brancher har en høj koncentration af østeuropæiske arbejdstagere; i begge brancher er arbejdet risikobetonet ift. ulykker og helbred; den ene branche (bygge/anlæg) er mandsdomineret og den anden (rengøring) kvindedomineret.</p> <p>Konkrete spørgsmål i forskningsprojektet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan påvirker arbejdsmigrationen det danske arbejdsmarked ift. segregering, lønudvikling, arbejdsudbud, arbejdsulykker og i form af eventuelle ændrede mønstre for arbejdsmarkedsintegrationen (inklusion, eksklusion og tilbagetrækning), både for migrantarbejdere og danske arbejdere? - Hvordan påvirker arbejdsmigrationen institutionelle strukturer, normer, traditioner og praksisser på de danske arbejdspladser; hvilken betydning har arbejdsmigrationen for sikkerhedskulturen og det psykiske og fysiske arbejdsmiljø på arbejdspladsen? - Hvilke konsekvenser har arbejdsmigrationen for arbejdstagernes levevilkår og hvorledes påvirkes deres selvidentitet? 	12-2017	3,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
I alt for 'virkemidler i arbejdsmiljøet'		75,2
Tema: Nye teknologier, nye organisations og ansættelsesformer og arbejdsliv		
<p>Titel: Helbredskonsekvenser af lysmiljøet ved indendørsarbejde og natarbejde LUXAR Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>Det overordnede formål er at undersøge om lysmiljøet ved indendørs arbejde og natarbejde har helbredsmæssige konsekvenser: 1) Om udsættelse for lave niveauer af lys om dagen ved indendørsarbejde giver forøget risiko for depression, søvnforstyrrelser og almensymptomer. 2) Om udsættelse for høje niveauer af lys om natten ved natarbejde giver forøget risiko for brystkræft. 3) Om udsættelse for lave niveauer af lys ved indendørsarbejde og høje niveauer af lys ved natarbejde ændrer den biologiske døgnrytme.</p>	09-2017	5,0
I alt for 'nyt arbejdsliv'		5,0
Tema: Stoffer og materialer		
<p>Titel: Konsekvenser af erhvervmæssig eksponering for organisk støv – CODUST. Et opfølgingsstudie blandt danske landmænd og træindustriarbejdere med astma og KOL Ansøger: Institut for Folkesundhed, AU 1 ph.d.</p> <p>Studiet fokuserer på risikofaktorer og prognostiske faktorer for astma og KOL i målgruppen. Hypotesen er, at organisk støv på en dosisafhængig måde er associeret til både udvikling, sværhedsgrad og prognose af astma og KOL. Studiet kobler på unik vis styrkerne ved traditionelle erhvervskohorter med forcerne i nationale registerbaserede kohorter, hvilket netop er muligt i Danmark pga. vores enestående registre. Studiet øger i væsentlig grad vores viden om organisk støvs betydning for både udvikling, sværhedsgrad og prognose for astma og KOL, hvilket er helt afgørende for en evidensbaseret forebyggelse af disse folkesygdomme.</p>	12-2017	3,0
<p>Titel: Styreneksponering og risiko for kræft og fosterskader: En 40-års opfølgingsundersøgelse af ansatte i den danske glasfiberplast-industri, STRIKT-projektet Ansøger: AMK Aarhus 2 ph.d.</p> <p>Formålet er at undersøge om eksponering for styren medfører forøget risiko for non-Hodgkin's lymfom (lymfeknudekræft), kronisk lymfatisk leukæmi, kræft i spiserør og bugspytkirtel og andre kræftsygdomme samt spontan abort, misdannelse og påvirket fostervækst.</p>	11-2017	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
Projektet tager udgangspunkt i en etableret kohorte af 36.610 mænd og 6.500 kvinder ansat i den danske plastfiberindustri 1964-1988, som har været eksponeret for høje styrenniveauer sat overfor en ikke-udsat kontrolgruppe.		
<p>Titel: Forebyggelse af arbejdsbetingede hudsygdomme Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er at gennemføre en forebyggende indsats overfor patienter med anmeldt arbejdsbetinget eksem for at forebygge langvarig sygdom og manglende tilknytning til arbejdsmarkedet som følge af eksem.</p>	10-2017	3,6
I alt for 'stoffer og materialer'		9,6
Tema: Luftvejs- og hudlidelser		
<p>Titel: Sprayprodukter, kemiske stoffer og astma i rengøringsbranchen Ansøger: NFA</p> <p>Rengøringsassistenter har oftere astma og astmalignende symptomer sammenlignet med ansatte i de fleste andre jobgrupper. Det viser en lang række epidemiologiske undersøgelser fra de sidste ti år. Selvom resultaterne ikke viser klart, hvilke kemikalier, processer eller mekanismer der ligger bag, så tyder det på, at der er en sammenhæng med brugen af sprayprodukter.</p> <p>Projektet vil opbygge viden, så det bliver muligt at sanere i de mest uhensigtsmæssige kemikalier i sprayprodukter til rengøring.</p> <p>Projektet vil identificere de kemikalier i sprayprodukter til rengøring, der er potentielt ansvarlige for, at rengøringsassistenter får astma og astmalignende symptomer, og afdække mulige årsagssammenhænge. Det vil blive gjort ved at</p> <ul style="list-style-type: none"> • indhente viden fra tidligere videnskabelige undersøgelser • indhente data om sammenhængen mellem rengøring og astma i danske registre • kortlægge forbruget af sprayprodukter i den danske rengøringsbranche - inklusiv <p>specialrengøring som f.eks. at fjerne graffiti - ved at søge i Produktregistret, informationer om importoplysninger samt inddragelse af store aktører i den danske rengøringsbranche.</p> <p>Projektet vil screene udvalgte sprayprodukter kemisk for at fastslå indholdet af betænkelige kemikalier. Bagefter foretager vi en vurdering af kemikaliernes giftighed ud fra</p>	09-2020	3,6

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • den kemiske screening og andre informationer om indholdet af sprayprodukterne, • en test af kemikaliernes effekt på lungerne, hvis man indånder dem. <p>Endelig testes og analyseres det, hvordan man kan blive udsat for nogle af sprayprodukterne i arbejdsmiljøet – f.eks. hvordan sprayprodukterne spredes i luften, når man anvender dem.</p> <p>Ud fra resultaterne vil projektet komme med anbefalinger til, hvilke kemikalier, man bør undlade at tilsætte til sprayprodukter, der anvendes til rengøring. Projektet vil således bidrage til at forbygge arbejdsrelateret astma i rengøringsbranchen.</p>		
<p>Titel: Prioritering af den forebyggende indsats over for arbejdsbetinget håndeksem: Risikofag, eksponeringsresponsrelationer og forebyggelsesmuligheder, med fokus på vådt arbejde</p> <p>Ansøger: Bispebjerg Hospital 1 ph.d.</p> <p>Arbejdsbetinget håndeksem har gennem mange år været den hyppigst anerkendte arbejdsbetingede lidelse i Danmark. Konsekvensen af sygdommen i de sværere tilfælde er sygefravær og udstødning fra arbejdsmarkedet. Det er ikke lykkedes effektivt at nedbringe forekomsten af arbejdsbetinget håndeksem, Projektets overordnede formål er at forbedre grundlaget for at prioritere den forebyggende indsats over for arbejdsbetinget eksem. Det skal ske:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ved en afdækning af de vigtigste risiko-fag og faktorer for udvikling af arbejdsbetinget eksem. Dette gøres ved at kortlægge forekomsten af arbejdsrelateret eksem indenfor enkelte brancher fra 2003 og til nu (delprojekt 1a). 2. ved en risikovurdering for udvikling af eksem baseret på varighed og intensitet af vådt arbejde. En jobeksponeringsmatrice for vådt arbejde vil blive udviklet og valideret, og den i dag ukendte eksponerings-respons sammenhæng mellem vådt arbejde og udvikling af arbejdsbetinget eksem vil blive belyst. Fokus på fag med vådt arbejde er begrundet i at dette i dag er den største kendte risikoeksponering for arbejdsbetinget eksem (delprojekt 1b), 3. gennem et systematisk review, der belyser gennemførte interventioner over for arbejdsbetinget eksem i Tyskland, og evaluerer effekten af disse, inklusiv økonomiske ulemper og gevinster for virksomhederne og for samfundet. Samtidig foretages en sammenligning vedrørende arbejdsmiljøreguleringer og lovgivning på arbejdsskadeområdet mellem Danmark og Tyskland. Udvælgelse af Tyskland som sammenligningsgrundlag beror på, at man gennem de sidste 10 år i Tyskland har gennemført væsentlige forebyggende tiltag vedrørende arbejdsbetinget eksem (delprojekt 2). 	01-2020	1,8
<p>Titel: Forebyggelse af autoimmune sygdomme i hud, lunger, kar og led forårsaget af kvartseksponering i arbejdsmiljøet</p> <p>Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>Hovedformålet med dette projekt er at forebygge autoimmune sygdomme i hud, lunger, kar og led forårsaget af udsættelse for kvarts på arbejdet</p> <p>Der er tre specifikke delmål:</p>	05-2020	3,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • at undersøge om der er årsagssammenhæng mellem udsættelse for kvartsstøv på arbejdet og systemisk sklerodermi, leddegigt, systemisk lupus erythematosus og småkars-vaskulitis. • at beskrive eksponeringsrespons-sammenhæng mellem udsættelse for kvartsstøv på arbejdet og disse autoimmune sygdomme samt afdække eventuelle tærskelværdier. • at undersøge hvilke arbejdsforhold indenfor en række fag og brancher som medfører udsættelse for høje niveauer af kvartsstøv i dagens Danmark <p>Projektet har de bedste muligheder for at besvare disse forskningsspørgsmål gennem en kombination af omfattende, allerede tilgængelige data, nye danske målinger af kvartseksposering og et stærkt internationalt forskningssamarbejde. Grundpillerne er erhvervshistorieregisteret over alle erhvervsaktive i Danmark siden 1964, som er etableret hos Danmarks Statistik med finansiering fra Arbejds miljøforskningsfonden, unikke registeroplysninger om autoimmune sygdomme siden 1977, en velafprøvet job eksponeringsmatrice for luftbåret kvarts samt nye målinger af kvartseksposering, som sikrer at resultaterne bliver direkte anvendelige i det forebyggende arbejde på arbejdspladserne.</p>		
<p>Titel: Arbejdsbetinget tab af lungefunktion: Et kendt problem med fornyet aktualitet Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Det skønnes, at over 60.000 danskere lider af kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL) forårsaget af deres arbejde. Alligevel er erhvervsbetinget KOL en overset diagnose, der sjældent anmeldes til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Forebyggelse er vigtig, da sygdommen ikke kan kureres. Der er i dag ikke klare retningslinjer for at udpege personer i risiko. Der er kun få studier af høj kvalitet, der belyser, om lungefunktionen falder ved udsættelse for luftbåren eksponering på arbejdspladsen.</p> <p>Mangeårig rygning er en kendt udløser af KOL, men tobaksforbruget er faldende, hvilket gør det muligt at identificere andre risikofaktorer for KOL.</p> <p>Projektet baseres på lungefunktionsundersøgelser af 120.000 deltagere i Østerbro- og Herlev-Østerbrounderøgelsen. Lungefunktionen er her blevet undersøgt med ca. 10 års mellemrum. I begge undersøgelser er desuden udførlige oplysninger om helbreds- og livsstilsforhold på alle deltagere.</p> <p>Erhvervsmæssig eksponering for organisk og uorganisk støv og røg/gas indhentes ved hjælp af en job-eksponeringsmatrice (JEM). Data om eksponeringsniveau (høj, lav, ingen) findes for samtlige fag, der indgår i den danske version af den internationale fagklassifikation, DISCO-88.</p> <p>En eksisterende JEM udviklet med særligt henblik på luftvejssygdomme (ALOHA JEM) vil blive anvendt. Data om deltagernes jobtitel gennem hele arbejdslivet indhentes fra fagregisteret i DOC*X-databasen på Danmarks Statistik.</p>	03-2021	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Ud fra undersøgelsens resultater kan det med større sikkerhed anslås, hvor mange og hvilke erhvervsaktive medarbejdere, der er i risiko for at udvikle erhvervsbetinget KOL. Ud fra dette kan en prioriteret primær og sekundær forebyggelse iværksættes.</p>		
<p>Titel: Erhvervsbetingede håndeksem: udvikling over tid, etablering og afprøvning af tysk inspireret forebyggelseskoncept med fokus på unge Ansøger: Gentofte Hospital</p> <p>Der anmeldes ca. 3000 arbejdsbetingede hudlidelser om året til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Mere end 90 % af disse er håndeksem, forårsaget af udsættelse for allergifremkaldende og hudirriterende stoffer i arbejdsmiljøet. Gennem de sidste 10 år er anmeldelserne mere end fordoblet. Håndeksem er en af de hyppigste arbejdsbetingede sygdomme, rammer overvejende yngre personer og er estimeret at koste det danske samfund omkring 1 milliard kroner årligt til erstatninger, sygemeldinger og behandlinger. I Tyskland har man haft succes med at nedbringe antal og følgevirkninger af arbejdsbetinget eksem.</p> <p>Projektet består af 3 dele. Den indledende del har til formål at sammenligne dansk og tysk lovgivning og arbejdsskadesystem med henblik på at udarbejde et dansk koncept for forebyggelse af arbejdsbetinget håndeksem. Denne del gennemføres i samarbejde med tyske forskere. Desuden kortlægges udviklingen i hudproblemer og hudpåvirkninger i arbejdsmiljøet over en 10-årig periode på baggrund af NFA's arbejdsmiljøovervågning. Denne analyse vil kunne danne grundlag for en overordnet prioritering af generelle og erhvervs-specifikke forebyggende tiltag.</p> <p>Projektets anden del gennemføres som et ph.d.-studium med fokus på unge under 26 år, som udvikler arbejdsbetinget håndeksem. En ¼ af alle anerkendelser af arbejdsbetinget håndeksem vedrører denne gruppe, som er særlig sårbar og hvor håndeksem kan have mangeårige vidtrækkende konsekvenser for tilknytningen til arbejdsmarked. I ph.d.-projektet foretages en detaljeret analyse af forekomst, årsager og konsekvenser på baggrund af data fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og ved spørgeskema til de berørte unge. Forebyggelseskonceptet udarbejdet i den første del af projektet afprøves i et kontrolleret og randomiseret interventionsstudie, hvor en gruppe unge med anmeldt arbejdsbetinget eksem indgår. Interventionen forventes at indeholde elementer vedr. tidlig udredning og behandling, kontakt til arbejdsplads og sociale foranstaltninger. Interventionens succes vil blive målt på sværhedsgrad af håndeksem, livskvalitet og tilknytning til arbejdsmarked efter 3, 6 og 12 måneder. I projektet vil der også blive indsamlet data til vurdering af omkostninger ved sygdommen (cost-of-illness) i denne gruppe.</p> <p>I den afsluttende del af projektet samles trådene i en rapport med konklusioner og anbefalinger til nytænkning omkring organisering af arbejdsskadesystemet i Danmark, som inden færdiggørelse drøftes på en workshop med centrale aktører.</p>	03-2021	3,4
I alt for 'luftvejs- og hudlidelser'		13,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
Tema: Epoxy og isocyanater		
<p>Titel: Synligt og sikkert arbejde med epoxy: Forebyggelse af eksem med visualisering Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>I kompositindustrien og andre brancher, hvor man anvender epoxy, har der i mange år været arbejdet intensivt med regler og lovpligtig uddannelse, forsøg med substitution, nye arbejdsprocedurer, ny teknologi, nye værnemidler og andre tekniske foranstaltninger. På trods af dette, er der stadig for mange, som får epoxyeksem. Grænseværdier og overvågning af luftbårne kemiske stoffer har gennem mange år været en hjørnesteen indenfor det kemiske arbejdsmiljøarbejde. Dette har dog ikke været tilfældet for kemisk eksponering af huden, formodentligt blandt andet fordi det er teknisk kompliceret og ressourcerkrævende. Af samme grund ved man kun lidt om hvilke arbejdsforhold, som medfører hudeksponering. Dette gør sig ikke mindst gældende for epoxy, som man ofte ikke kan registrere, at man får på huden.</p> <p>Projektet vil gøre epoxy målbart og synligt, når stoffet kommer på huden, ved at tilsætte en fluorescerende tracer. Derved vil man blive i stand til, at registrere om medarbejdere, som arbejder med epoxy, bliver eksponeret og afdække arbejdsforhold, som er forbundet med forøget risiko for eksponering, og give umiddelbar feedback til medarbejderne, så de løbende kan træne optimale arbejdsgange.</p> <p>Projektgruppen har i samarbejde med epoxyindustrien udviklet en epoxyresin, som indeholder en fluorescerende tracer. Traceren afgiver lys, når den belyses med UVA-stråling, som man kan registrere og kvantificere med en veletableret digital, billedbaseret metode.</p> <p>Projektet vil gennem 2 år følge 500 medarbejdere på to store virksomheder, som producerer vindmøllevinger i epoxy. Hvert halve år vil de dagligt gennem en måned registrere arbejdsprocedurer og måle eksponeringen for epoxy på huden med den nyudviklede metode. Ved studiestart og efter 2 år vil de udfylde spørgeskema bl.a. om eksem og blive lappetestet for allergi overfor de epoxyprodukter de arbejder med. Medarbejdere, som rapporterer eksem, vil gennemgå en klinisk undersøgelse.</p> <p>Den ene halvdel af medarbejderne randomiseres til visualisering af hudeksponeringen, hvor de umiddelbart kan se om og hvor, de har fået epoxy på huden (interventionsgruppen). Den anden halvdel får ikke visualiseret hudeksponeringen (kontrolgruppen). Forskergruppen vil være blindet, m.h.t hvem som kommer i hvilken af de to grupper.</p> <p>Efter afsluttet dataindsamling vil projektet i kontrolgruppen analysere hvilke arbejdsforhold, som prædikterer hudeksponering med epoxy. Ved at sammenligne risikoen for efterfølgende hudeksponering, eksem og sensibilisering overfor epoxy i interventionsgruppen med kontrolgruppen, vil vi analysere effekten af visualiseringsinterventionen.</p> <p>Metoden er enkel at anvende og vil, hvis den virker, kunne overføres direkte til andre brancher, hvor der arbejdes med epoxy.</p>	03-2021	3,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
I alt for 'epoxy'		3,8
<i>Tema: Udredninger</i>		
Titel: Sammenhængen mellem vold og trusler på arbejdet og udvikling af psykisk sygdom (fraset PTSD) Ansøger: AMK Bispebjerg	06-2018	0,4
Titel: Review of occupational exposures potentially able to cause allergic asthma Ansøger: AU	05-2019	0,7
I alt for 'udredninger'		1,1

ARBEJDSMILJØFORSKNINGSFONDEN

Liste over projekter afsluttet i 2017

Januar 2018

Afsluttede projekter i oversigt

Psykisk arbejdsmiljø

Antal projekter: 6 Samlet bevilling: 10,7 mio. kr.

Arbejdsulykker

Antal projekter: 5 Samlet bevilling: 12,5 mio. kr.

Muskel- og skeletbesvær

Antal projekter: 2 Samlet bevilling: 6,9 mio. kr.

Virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet

Antal projekter: 5 Samlet bevilling: 7,9 mio. kr.

Nye teknologier, nye organisations- og ansættelsesformer og arbejdsliv

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 5,0 mio. kr.

Støj

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 4,0 mio. kr.

Brandfolks helbredsrisici

Antal projekter: 2 Samlet bevilling: 5,5 mio. kr.

Arbejdsmedicinske udredninger

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 0,3 mio. kr.

Samlet for afsluttede

Antal projekter: 23 Samlet bevilling: 52,8 mio. kr.

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
Tema: Psykisk arbejdsmiljø	
<p>Titel: Prognose for hukommelse- og koncentrationsproblemer ved arbejdsrelateret stress Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Formål: Formålet med projektet var at undersøge om patienter med arbejdsrelateret stress har flere dokumenterbare koncentrations- og hukommelsesproblemer sammenlignet med personer uden stress og at sammenligne udviklingen i kognitive problemer i de to grupper gennem en 1-årig opfølgingsperiode. Endvidere ville projektet undersøge betydningen af søvnproblemer ift. udviklingen i kognitive problemer i patientgruppen. Et ekstra formål er tilføjet i projektperioden: Udvikling og validering af en dansk version af Perceived Stress Scale.</p> <p>Hovedresultater:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Patienter med arbejdsrelateret stress klarede sig, som forventet, dårligere end raske kontrolpersoner på test for koncentration og hukommelse ved patienternes første kontakt til Arbejdsmedicinsk Klinik, Regionshospitalet Herning. Forskellene var dog relativ små. 2. Efter 12 mdr. havde patienterne forbedret deres kognitive funktion – både målt på testningen og på et spørgeskema som måler graden af kognitive klager som fx besvær med at huske aftaler og bevare koncentrationen ved læsning. Patientgruppen klarede sig dog fortsat en smule dårligere end kontrolgruppen. 3. Det var en tæt forhold mellem udviklingen i henholdsvis kognitiv funktion, søvnkvalitet og oplevet stress (målt med spørgeskema) igennem de 12 mdr. hvor patientgruppen var med i undersøgelsen. 4. Den nye danske konsensus version af Perceived Stress Scale, som måler graden af oplevet stress i dagligdagen, viste sig at være en vel-egnet instrument til måling af ændringer i selvoplevet stress niveau blandt patienter med arbejdsrelateret stress. 	1,8
<p>Titel: Effektivitet af intervention rettet mod belastningsreduktion og genoptagelse af arbejde blandt sygedagpengeklienter med arbejdsrelaterede psykiske problemer i 3 kommuner Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Formål: Formålet med denne undersøgelse og ph.d.-studiet er at evaluere en stressmanagementintervention baseret på arbejdsfokuseret kognitiv adfærdsterapi i kombination med et tilbud om en mindre arbejdspladsintervention rettet mod patienter sygemeldt på baggrund af arbejdsrelateret stress. Formålet med interventionen var bedring af oplevet stress og symptomer samt at facilitere tilbagevenden til arbejdet. Interventionen evalueres igennem et tre-armet randomiseret, kontrolleret design, hvor interventionsgruppen sammenlignes med en kontrolgruppe A (der modtog en klinisk udredning) og kontrolgruppe B (der ikke fik nogen tilbud på klinikken). Vores hovedhypotese var, at interventionen ville medføre en større bedring i forhold til selv-oplevet stress og mentalt helbred samt en større bedring på søvnproblemer og kognitive vanskeligheder (sekundære outcomes), når</p>	1,6

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>interventionsgruppen blev sammenlignet med de to kontrolgrupper. Herudover var der en hypotese om, at interventionsgruppen ville komme hurtigere tilbage til arbejdet end de to kontrolgrupper (sekundært outcome). Da den kliniske udredning i sig selv også kunne gavne patienten, var studiet designet således, at en evt. effekt af den kliniske udredning også kunne undersøges ved at sammenligne gruppe A med kontrolgruppe B. Desværre opdagede vi undervejs, at gruppe B ikke var sammenlignelig med de 2 øvrige grupper på grund af selektions bias i denne gruppe. Afrapportering i forhold til formål og hypoteser er derfor koncentreret om sammenligningen mellem interventionsgruppen og kontrolgruppe A.</p> <p>Hovedresultater:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ved sammenligning af interventionsgruppen og gruppe A sås ingen signifikante forskelle mellem grupperne i forhold til oplevet stress, mentalt helbred, søvn- eller kognitive vanskeligheder ved hverken 4 eller 10 måneders opfølgning. 2. Alle grupperne oplevede generelt stor symptombedring over tid. 3. I forhold til tilbagevenden til arbejdet viste den fuldt justerede model ved 44 ugers opfølgning, at interventionsgruppen kom signifikant hurtigere fuldt ud tilbage til arbejdet sammenlignet med kontrolgruppe A svarende til en gruppeforskel på 4 uger. Justerede analyser ved 16 ugers opfølgning og de ujusterede modeller var ikke signifikante, men udviste samme tendens i retning af en interventionseffekt på fuld tilbagevenden til arbejdet. 4. Resultaterne er i overensstemmelse med flere andre studier (hollandske og danske) på området. Dog er resultaterne fra tidligere studier samlet set meget blandede. 	
<p>Titel: Følelsesmæssige krav og følelsesmæssige belastninger i fængselsbetjentes arbejde</p> <p>Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Formål: Formålet med projektet var at undersøge, hvilken betydning følelsesmæssige krav i arbejdet har for ansattes helbred og arbejdsliv. Projektet blev designet med to forskellige delundersøgelser med hver deres formål og metode. Den kvantitative del havde til formål at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøge prævalens og incidens af følelsesmæssige krav og forskellige typer af belastningsreaktioner i Kriminalforsorgen • Undersøge sammenhænge mellem følelsesmæssige krav og udvikling af belastningsreaktioner i form af selvoplevet stress, sygefravær og depression i Kriminalforsorgen <p>Den kvalitative del havde til formål at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøge hvordan følelsesmæssige krav kommer til udtryk i arbejdet som fængselsbetjent • Undersøge hvordan fængselsbetjente oplever og håndterer følelsesmæssige krav i arbejdet • Analysere strukturelle og kulturelle forhold, der har betydning for, hvordan fængselsbetjente oplever og håndterer følelsesmæssige krav i arbejdet <p>De to delundersøgelser trak på henholdsvis kvantitative og kvalitative metoder. Den kvantitative delundersøgelse trak på eksisterende data fra 2 spørgeskemaundersøgelser om arbejdsmiljø og helbred i Kriminalforsorgen indsamlet i 2010 og 2011. Den kvalitative delundersøgelse trak på observation i</p>	1,8

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>et lukket fængsel og dybdegående interviews med 16 fængselsbetjente.</p> <p>Hovedresultater: Efter der i mange år har været fokus på de indsatte oplevelser af indespærringen, er der de senere år kommet øget fokus på fængselsbetjentens arbejdsforhold og særligt deres erfaringer med vold og trusler fra indsatte. Denne rapport bygger på en ph.d.- afhandling, som søger at synliggøre og drøfte andre potentielle og mindre synlige belastninger og sider af fængselsbetjentens arbejde og retter et særligt fokus på fængselsbetjentens håndtering af følelsesmæssige krav og følelsesmæssige belastninger i arbejdet. Med udgangspunkt i to delundersøgelser, der gør brug af henholdsvis kvantitative og kvalitative metoder, belyser rapporten følelsesmæssige krav og belastninger på forskellig vis. Den kvantitative delundersøgelse viser sammenhænge mellem følelsesmæssige krav i arbejdet stress, depression og udbrændthed. Den viser sammenhænge mellem kravet om at skjule følelser og stress, depression, sygefravær og sygenærvær.</p> <p>Den kvalitative del giver indhold til spørgsmålet om følelsesmæssige krav, og undersøger hvad følelsesarbejdet handler om i praksis. Den kvalitative delundersøgelse viser blandt andet, at følelseshåndtering er altafgørende for, at man kan optræde professionelt som fængselsbetjent. Det er et følelsesarbejde, som indebærer forskellige individuelle og kollektive strategier, og som både handler om at fremvise det rette udtryk overfor indsatte og kolleger, men også handler om at tilpasse sig arbejdet og balancere sine følelser uden at brænde ud. Den kvalitative analyse illustrerer, hvordan dette følelsesarbejde indebærer forskellige dilemmaer, som kan relateres til træk ved fængsler som såkaldt 'totale institutioner'. Det handler om balancer mere end modsætninger og om at varetage en praksis, hvor nogle hensyn tilsidesættes til fordel for andre. Fængselsbetjentens følelsesarbejde handler ikke kun om at kunne håndtere voldelige og truende indsatte. Det handler også om at kunne håndtere det pres, der kan opstå som resultat af et nødvendigt samarbejde og tæt kontakt mellem indsatte og betjene. Endvidere peger den kvalitative analyse på, at følelsesmæssige krav i betjentens arbejde også handler om at 1) håndtere de følelsesmæssige krav betjentene stiller til hinanden og 2) håndtere hvordan jobbet influerer privatlivet. Disse forhold kan betragtes ses som mindre tydelige belastninger i betjentes arbejde.</p> <p>Sidst konkluderes det, at håndteringen af jobbet påvirkes i et komplekst samspil mellem socialisering, køn, alder og anciennitet koblet med den enkelte biografiske erfaring, hvor en vis kombination af sociale markører kan øge oplevelsen af at være udsat for jobbets risici. Håndtering af følelsesmæssige krav og belastninger sker således i et samspil mellem strukturelle rammer og subjektive tilpasninger.</p>	
<p>Titel: Udvikling af en indikator for stressrelaterede psykiske helbredsproblemer Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Langvarig og alvorlig stress kan føre til psykiske og fysiske helbredsproblemer, og der er dokumenterede tegn på, at stressrelaterede helbredsproblemer er i stigning i Danmark. På den baggrund er det særdeles vigtigt at få belyst arbejdsmiljøets betydning for risikoen for at udvikle stressrelaterede psykiske helbredsproblemer. For at belyse denne risiko er det nødvendigt med korte og gennemprøvede spørgeskemaredskaber, der er målrettet præcis denne type helbredsproblemer. Et sådant redskab findes endnu ikke i Danmark. Projektets formål er at etablere et dansk diagnosebaseret spørgeskemainstrument til identifikation af nedsat psykisk helbred forårsaget af langvarig og alvorlig stress ved at oversætte det svenske spørgeskema Karolinska Exhaustion Disorder Scale (KEDS) og undersøge spørgeskemaets evne til at skelne mellem alvorlige psykiske helbredsproblemer pga. langvarig stress og helbredsproblemer pga. andre arbejdsrelaterede forhold.</p>	1,2

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Hovedresultater: KEDS er blevet oversat til dansk. Den danske version ligger tæt på det svenske udgangspunkt med hensyn til ordlyd og mening, hvilket blev dokumenteret ved at tilbageoversætte den danske version til svensk. En indledende afprøvning af den danske version blandt patienter på arbejdsmedicinske klinikker viste, at spørgeskemaet var meningsfuldt og forståeligt.</p> <p>I hovedundersøgelsen blev spørgeskemaet afprøvet på patienter på tre arbejdsmedicinske klinikker. I alt 748 patienter besvarede spørgeskemaet, men pga. ufuldstændige besvarelser og andre forhold indgik kun 698 patienter i undersøgelsen, heraf var 217 stresspatienter.</p> <p>Projektet fandt, at stresspatienter i gennemsnit havde en signifikant højere KEDS-score end andre patientgrupper. Endvidere scorede danske stresspatienter det samme som svenske patienter med udmatningssyndrom pga. langvarig stress. Undersøgelsen viste imidlertid også, at der er et stort overlap mellem udmatningssymptomerne mellem stresspatienter og patienter med andre lidelser end stressrelaterede helbredsproblemer. Med andre ord, udmatningssymptomer som måles i KEDS kan skyldes stress, men andre faktorer som fx somatisk sygdom kan også være årsag til symptombilledet.</p> <p>Projektets resultater bekræfter, at udmatningssymptomer, som måles med KEDS, er kernesymptomer ved en langvarig stresstilstand. Dernæst viste projektet, at udmatningssymptomer også er forhøjede ved andre tilstande med nedsat helbred. Dette er vigtig information, da psykisk og fysisk udmatning kan have stor betydning for patienten, f.eks. for at vende tilbage til arbejdet. Det har også betydning for anvendelsen af KEDS blandt arbejdstagere, idet det som nævnt betyder, at et højt niveau af udmatningssymptomer målt med KEDS kan være et tegn på en langvarig stresstilstand, men andre årsager kan ikke udelukkes ud fra spørgeskemaet alene.</p>	
<p>Titel: Systematisk oversigt over evidens for virkninger af interventioner for forbedring af social kapital Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Formålet med projektet var at foretage en systematisk oversigt over evidens for virkninger af intervention for forbedring af social kapital. Yderligere var formålet at formidle denne viden til en gruppe af repræsentanter fra industrielle virksomheder i Danmark og derefter at udarbejde nogle guidelines for, hvorledes man kan arbejde videre med social kapital.</p> <p>Projekts problemstillinger er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er social kapital? Hvilke mekanismer indgår i social kapital? • Hvad fremmer og hæmmer den sociale kapital på arbejdspladsen? • Hvilke indsatser kan foretages for at fremme den sociale kapital • Hvilke arbejdsmæssige og helbredsmæssige udfald påvirkes af den sociale kapital eller social kapital komponenter? <p>Da der kun blev fundet begrænset evidens for effekterne af bestemte interventionsformer til forbedring af den sociale kapital, modificerede vi formålet til systematisk at undersøge, hvilke aspekter der findes i de tre former for social kapital, hvilke mekanismer der findes i skabelse af social kapital,</p>	1,3

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>samt gennem hvilke mekanismer den sociale kapital påvirker resultater for arbejdsorganisationer og medarbejdere.</p> <p>Hovedresultater: På baggrund af nyere forskning inden for gruppe-, organisations- og ledelsespsykologi findes det relevant at skelne mellem tre forskellige former for social kapital:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samlende social kapital (Engelsk: 'bonding social capital'), som findes i de relativt tætte relationer i sociale enheder, såsom arbejdsgrupper eller teams bestående af to eller flere medlemmer, og som er karakteriseret af direkte og hyppig indbyrdes kontakt og interaktioner • Brobyggende (Engelsk: 'bridging social capital'), som findes i de mindre tætte relationer mellem sociale enheder, og som er karakteriseret af mindre direkte og mindre hyppig indbyrdes kontakt og interaktioner, som ofte foregår via repræsentanter eller såkaldte "brobyggere" • Forbindende social kapital (Engelsk: 'linking social capital'), der findes i de hierarkiske sociale relationer mellem medarbejdere og ledelsen på forskellige hierarkiske niveauer i organisationer. <p>Projektet fandt, at der var forskellige betingelser og mekanismer i udviklingen af de tre forskellige former for den sociale kapital. Endvidere fandt projektet, at der i de tre former for social kapital var fire forskellige, men indbyrdes aspekter med deres forskellige udviklingsmekanismer. Disse fund er meget forskellige fra den hidtidige empiriske forskning om social kapital på arbejdspladsen i Danmark, hvor social kapital opfattes som kun én dimension, og som kun i meget begrænset omfang har beskæftiget sig med betingelser for og mekanismer i udviklingen af social kapital i arbejdsorganisationer.</p>	
<p>Titel: Vold og trusler på arbejdspladsen: En follow-up undersøgelse af de kort- og langsigtede helbredsmæssige og organisatoriske konsekvenser og de beskyttende faktorer på arbejdspladsen</p> <p>Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formål: På baggrund af en eksisterende kohorte og en ny dataindsamling i 2014 er det formålet med dette projekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At identificere de kort- og langsigtede konsekvenser af vold og trusler på arbejdet målt på medarbejdernes helbred, sygemeldingshistorik, relation til arbejdspladsen og arbejdsmarkedstilknytning • At identificere beskyttende faktorer på det individuelle og organisatoriske niveau ifht at medarbejderne bliver udsat for vold og trusler • At identificere beskyttende faktorer på det individuelle og organisatoriske niveau ifht at medarbejderne udvikler negative helbredskonsekvenser, hvis de udsættes for vold og trusler. • At udvikle konkrete anbefalinger til arbejdsmiljøgrupperne på højrisiko-arbejdspladser i forhold til at håndtere vold og trusler. <p>Hovedresultater: Projektet fandt at helbredskonsekvenserne i omsorgssektoren var mindre udtalte end i tidligere studier i alle brancher, men dog stadig tilstede. Projektet peger også på at en lang række af de undersøgte faktorer, som vi havde forhåbninger til kunne forebygge vold og trusler, samt afbøde de negative konsekvenser heraf, ikke havde den forventede betydning eller pegede i forskellig retning. Det mest overraskende resultat var den tvetydige betydning af træning og social støtte, samt de store forskelle mellem de fire underbrancher, som vi netop havde tænkt var mere homogene, i forhold til tidligere studier helt på tværs af brancher.</p>	3,0

Projekttitel, Ansøger	Mio. kr.
I alt for 'psykisk arbejdsmiljø'	10,7
Tema: Arbejdsulykker	
<p>Titel: Udvikling af en bæredygtig sikkerhedskultur i en stor multinational produktionsvirksomhed Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Formål: Det overordnede formål med ph.d.-projektet var at undersøge, hvordan man kan udvikle og fastholde en bæredygtig sikkerhedskultur i en stor multinational produktionsvirksomhed. Det unikke ved dette studie var, at forskeren (som er antropolog) indgik som en del af virksomhedens produktionshold (henholdsvis dag- og natthold), så hun kunne afdække processen fra medarbejdernes perspektiv, samtidigt med at hun fulgte processen i virksomhedens arbejdsmiljøorganisation. Konkret fokuserede studiet på at besvare 3 spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke virkemidler skal der til i en multinational produktionsvirksomhed for at udvikle en bæredygtig sikkerhedskultur? 2. Hvordan påvirker ledelsens prioriteringer, tilgange, forståelser og handlinger det konkrete sikkerhedsarbejde? 3. Hvilke barrierer og muligheder er der i dagligdagen i forhold til den konkrete sikkerhedspraksis på dag- og nattholdet i virksomhedens produktionsafdelinger? <p>I opstartsfasen og under feltarbejdet blev det tydeligt, at det ikke var klart, hvad man mente med 'sikkerhedskultur' i forskellige dele af organisationen. Det var derfor nødvendigt at træde et skridt tilbage og i stedet undersøge og prøve at forstå, hvad man lægger i begrebet 'sikkerhed' forskellige steder i virksomhedens organisation. Forskningsspørgsmålene blev derfor justeret til disse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan forstås og praktiseres 'sikkerhed' i en multinational produktionsvirksomhed? • Hvad er 'sikkerhed' i en specifik empirisk kontekst? • Hvad er 'sikkerhed' i praksis på tre niveauer: I en global sikkerhedsafdeling, i en lokal sikkerhedsafdeling og for medarbejdere i produktionen? <p>Formålet var herefter også at give et indblik i, hvor forskelligt sikkerhed praktiseres på tværs af virksomheden.</p> <p>Hovedresultater: Denne ph.d.-afhandling inkluderer flere organisatoriske niveauer fra den samme virksomhed i undersøgelsen. Afhandlingen viser, at sikkerhed får et meget forskelligt udtryk, når man bevæger sig mellem de organisatoriske niveauer i en virksomhed. Den viser, at medarbejderne kan gøre et rigtig godt arbejde på hvert niveau, uden at det nødvendigvis ændre noget ved de forhold, som opleves at være vigtige/problematiske på et af de andre niveauer. Der er et enkelt ældre studie, der også viser, at sikkerhed bliver forstået og praktiseret forskelligt på tværs af en byggeplads (Gherardi et al., 1998). I den henseende er selve resultatet af dette studie forventet, men studiet giver også værdifuld viden om de forskellige måder, sikker-</p>	1,8

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>hed bliver betragtet på, og det knytter forskellene til virksomhedens respektive organisatoriske niveauer og afdelingernes rolle. På den måde er det muligt at overføre viden fra dette studie til andre store virksomheder. I ph.d.-afhandlingen bliver der brugt klassiske antropologiske begreber til at konkretisere det ofte diffuse og teoretisk omdiskuterede 'sikkerhedskulturbegreb' og til at vise, at begrebet dækker over genkendelige og konkrete forhold som fx samarbejdsrelationer i teamet, relationer til ledelsen, tillid til andre og arbejdspladsen, som altid bliver suppleret med egne forholdsregler, betydningen af at være ny/vikar mv. En central pointe i afhandlingen er, at disse forhold ikke automatisk bliver gode, fordi man arbejder med at forbedre sikkerheden (man kan fx passe på sig selv ved at nægte at deltage i jobrotationsordningen). Ovenstående forhold er noget, man skal arbejde aktivt med som en måde at få en bedre 'sikkerhedskultur' på.</p>	
<p>Titel: Sikkert Arbejde For Unge Gennem Læring og Instruksjon (SAFU-Læring) - Sikkerhed, læring og praksis Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Det overordnede formål med projektet var at undersøge, hvordan oplæring og instruksjon af unge i sikkerhed skal udformes for at kunne bidrage til at reducere risikoen for at unge kommer til skade i arbejdet. Tre brancher er blevet undersøgt: detailhandlen, døgnplejen (plejehjem) samt metalindustrien. Projektet blev gennemført som et eksplorativt studie med anvendelse af kvalitative metoder. Der er gennemført etnografiske arbejdspladsobservationer på 17 virksomheder, hvor man har fulgt de unge i kortere eller længere tid i løbet af de første 3 måneder på deres nye arbejdsplads. På disse virksomheder er der gennemført 95 kvalitative interviews af unge medarbejdere, samt af de ledere og kolleger, der har været ansvarlige for de unges oplæring og sikkerhed. Analyserne i rapporten er gennemført med brug af teorier og begreber fra det praksisteoretiske læringsperspektiv.</p> <p>Hovedresultater: Resultaterne fra projektet viser, at en stor del af medarbejdernes sikre eller usikre arbejdspraksisser bliver overført ordløst og ubemærket til den nye unge medarbejder, og bliver til enten sikre eller usikre arbejdsvaner, alt efter den arbejdspraksis, der allerede eksisterer på arbejdspladsen. Vores resultater viser således, at der er en typisk praksis - en fast og rutinemæssig måde - som den enkelte arbejdsplads indfører unge i arbejdet på. Projektet identificerede 5 sådanne praksisser for indføring af unge i arbejdet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen eller begrænset indføring til sikker arbejdspraksis • 'Ad-hoc'-indføring • 'Fast track'-indføring • Forberedt og planlagt indføring • Refleksiv indføring <p>Disse kategorier af indføringspraksis er ikke tidligere beskrevet, så vidt vores bedste viden og repræsenterer derfor en ny viden om, hvordan unge indføres til sikkerhed i arbejdet. Disse fem praksisser er beskrevet nærmere i projektrapporten. Da studiet har et eksplorativt forskningsdesign, er det vanskeligt at opgøre resultater på forventede henholdsvis uventede resultater. Resultaterne er i god overensstemmelse med international forskningsviden, der viser at unge ansatte i små virksomheder, uden formaliserede arbejdsmiljøsystemer, i højere grad bliver påvirket af den gruppekultur, der er om arbejdsmiljø og sikkerhed på arbejdspladsen, samt at der er en ringe effekt af sikkerhedsintroduktion generelt.</p>	2,4

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Titel: Arbejdsulykker i Danmark og Sverige - Identificering af virkemidler og strategier, der kan overføres fra Sverige til Danmark Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formål: Det overordnede formål med projektet var, at identificere faktorer på hhv. makro-, meso- og mikroniveau, der kan forklare, at Sverige har en markant lavere arbejdsulykkeincidens end Danmark, for derigennem at kunne pege på virkemidler og strategier, der kan overføres til Danmark. De specifikke formål med projektet var at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøge om makrofaktorer som nationalkultur, arbejdsmiljølovgivning/-tiltag, forsikringssystemer samt erhvervs- og branchestruktur kan forklare forskellen i ulykkeincidens mellem Danmark og Sverige • Undersøge om mesofaktorer som uddannelse, ledelse og sikkerhedsklima, samt mikrofaktorer som adfærd og holdninger, kan forklare forskellen i ulykkeincidens mellem den danske og svenske bygge- og anlægsbranche • Vurdere hvorvidt og hvordan de betydende faktorer kan overføres til Danmark. <p>Hovedresultater: Der blev i projektet identificeret 11 faktorer, som ser ud til at have en betydning for forskellen i forekomsten af arbejdsulykker mellem Danmark og Sverige. Projektet identificerede 4 makro-faktorer, der er forhold på nationalt niveau, og derfor er nogle af dem, som kan være umulige eller svære at ændre, samtidig med, at det vil kræve meget lang tid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andelen af faglærte indenfor bygge- og anlægsbranchen • Virksomhedsstørrelser • Det forebyggende potentiale i forsikringssystemet • Implementeringen af arbejdsmiljøloven. <p>Projektet identificerede ligeledes 4 mesofaktorer, der er forhold på organisations- og virksomhedsniveau, og dermed er mulige at ændre, selvom det godt kan tage tid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ledelsesstil • Planlægning og involvering • Ansættelsesvilkår • Skolernes indflydelse på elever og virksomheder <p>Endelig identificeredes 3 mikrofaktorer, der er forhold på individ- og gruppeniveau, og dermed potentielt er mulige at ændre indenfor relativt kort tid, selvom nogle af faktorerne også kan være bundet op på mere personlige egenskaber, som kan være svære at ændre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkoholadfærd • Fremtidsorientering • Samarbejde og godt kollegaskab 	3,4

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Generelt har der tidligere været meget lidt fokus på nationale forskelle indenfor sikkerhedsforskningen, og derfor har disse resultater stor nyhedsværdi. En del af de identificerede faktorer er velkendte indenfor sikkerhedsforskningen, f.eks. virksomhedsstørrelse, uddannelse og ledelsesstil, men andre faktorer træder først frem i det sammenlignende perspektiv med Sverige, f.eks. skolernes indflydelse på elever og virksomheder. Efter som der var tale om et eksplorativt projekt med et undersøgende fokus, kan man ikke helt tale om uventede kontra forventede resultater. Dog var det overraskende, at der hverken på skolerne eller på byggepladser blev fundet nogen forskel i de observerbare sikkerhedsforhold og på sikkerhedsadfærden.</p>	
<p>Titel: Test og udvikling af Ergonomisk Valuestream Mapping (ErgoVSM) Ansøger: DTU</p> <p>Formål: Arbejds miljøet inden for pleje og sundhed er generelt blevet forværret som følge af rationaliseringer, ændret organisering og øget gennemsnitsvægt af patienter. Dette har medført øget risiko for sygdomme og nedslidning for sundhedspersonale. Arbejds miljøforskningen har ikke haft nævneværdig effekt inden for dette område og der er derfor behov for at inddrage arbejds miljøperspektivet i selve rationaliseringsprocessen. Lean og value stream mapping (VSM) er blevet centrale rationaliseringsredskaber i sundhedssektoren. Man ved fra forskningsprojektet Lean Uden Stress at lean indebærer muligheder og risici for arbejds miljøet, men at mulighederne ikke udnyttes. ErgoVSM er en metode som kombinerer ergonomisk analyse med value stream mapping og som netop har potentialet til skabe rationalisering uden negative konsekvenser for arbejds miljøet. ErgoVSM er som VSM en struktureret metode, hvilket gør det muligt for sundhedspersonale at anvende metoden til at identificere forbedringsmuligheder. ErgoVSM metoden tvinger brugerne til at analysere de ergonomiske konsekvenser af de identificerede forbedringer. Dette forventes at give en betydelig reduktion i fysiske og psykiske risikofaktorer og dermed mindske risikoen for at udvikle muskuloskeletale sygdomme.</p> <p>Det var projektets formål at evaluere og videreudvikle ErgoVSM i sundhedssektoren gennem følgende forskningstemaer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Giver ErgoVSM øget produktivitet OG er ErgoVSM metoden i stand til at identificere og i tilstrækkelig grad løse ergonomiske problemer? 2. Hvilke kontekstuelle faktorer indvirker på brug og adoption af ErgoVSM? 3. Videreudvikling af ErgoVSM med henblik på forbedret anvendelighed og brug i sundhedssektoren <p>Hovedresultater: Projektets formål er opnået idet projektet har evalueret og videreudviklet ErgoVSM. For de specifikke problemstillinger kan det konkluderes at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ErgoVSM giver øget produktivitet og er i stand til at identificere ergonomiske problemstillinger. ErgoVSM er i sig selv ikke i tilstrækkelig grad i stand til at løse ergonomiske problemer. Det var forventet, at ErgoVSM skaber øget produktivitet som konsekvens af, at anvendelsen af lean, som netop fokuserer på øget produktivitet. Det var forventet at ErgoVSM-projekterne ville have en mindre forøgelse af produktiviteten end de normale leanprojekter. Der kan ikke måles nogen forskel mellem VSM og ErgoVSM. Det var forventet at ErgoVSM ville kunne identificere og løse ergonomiske problemstillinger. Mod forventning kan ErgoVSM ikke løse og lader heller ikke til at bidrage til løsning af ergonomiske problemer. Erkendelsen af problemer, som kommer gennem identifikationer er ikke tilstrækkelig til at skabe løsninger. Dette er en konsekvens af, at ErgoVSM ikke anviser løsningsmetoder. Deltageren i ErgoVSM var ikke i stand til at omsætte erkendelse af problem til 	2,5

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>løsning.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Der er ikke identificeret specifikke kontekstfaktorer som har indvirkning på brugen af ErgoVSM. Der er identificeret en betydelig mængde (50%) kontekstuelle begivenheder, som ikke er relateret til leanprojekterne og ErgoVSM. Disse modificerer effekten af ErgoVSM og leanprojekterne. Det var uventet og overraskende, at så stor del af de identificerede ændringer ikke var del af interventionen. I et enkelt projekt var kun 7% af ændringerne relateret til interventionen til trods for at flere workshops var blevet gennemført og handleplaner udformet. I sådan en situation er det yderst tvivlsomt, at interventionen har haft en effekt og derfor vil eventuelle ændringer målt ud fra baseline og follow-up være forårsaget af kontekst. Den generelt store andel af begivenheder, som potentielt kan påvirke arbejdsmiljøet og dermed modificere effekten af interventionen bør give anledning til metodiske overvejelser. Sådanne overvejelser er generelt ikke at finde i litteraturen for ergonomiske interventioner i organisationer. Derfor er der i projektet blevet udviklet en metode til identifikation og evaluering af effektmodifikation (EMA-metoden). Metoden er beskrevet i en artikel og forventes publiceret i Applied Ergonomics. 3. ErgoVSM er blevet videreudviklet og en ny version af ErgoVSM-håndbogen er blevet forfattet. Videreudviklingen har medført simplificering af ErgoVSM og de skalaer, som benyttes til vurdering af aktiviteter. 	
<p>Titel: Evaluering af handleplanen "Sikkerhed hver dag – knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker"</p> <p>Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Formål: Projektet er en evaluering med forskningselementer. Arbejdstilsynet og byggeriets organisationer (arbejdsmarkedsparterne, FRI, Danske Ark og Bygherreforeningen) har i 2014 udarbejdet en omfattende handleplan med 50 indsatser mod arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen, som gennemførtes frem til ultimo 2015. Handleplanen mål var at medvirke til at nedbringe antallet af især alvorlige arbejdsulykker og bidrage til en langsigtet og styrket forebyggende indsats i branchen.</p> <p>En evaluering af handleplanen samtidig med, at indsatserne forløber, har givet en mulighed for undervejs at bidrage med viden om den samlede virkningskæde i indsatserne fra formulering af program til outcome. Derudover giver det at have samlet de mange indsatser i en plan, som branchens centrale aktører har stået sammen om at udarbejde, en mulighed for at evaluere virkningen af en sådan orkestreret, manglevinklet brancheindsats.</p> <p>Projektet har haft følgende overordnede formål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluering af effekterne af handleplanen, herunder hvorvidt handleplanen medvirker til styrket integration af sikkerhed i planlægning og udførelse af arbejdet i bygge- anlægsbranchen. <p>og følgende delformål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilvejebringelse af viden, som vil gøre det muligt for andre brancher at overveje om en lignende indsats skal/kan gennemføres. • Evaluering af om der kan spores en øget effekt grundet den flerfacetterede indsats • Evaluering af handleplanens effekt på små virksomheder (set i lyset af, at omkring halvdelen af de alvorlige ulykker, der anmeldes i branchen har fundet sted på virksomheder med 1-19 ansatte. <p>Evalueringen er gennemført som en virkningsevaluering bestående af i alt 4 devalueringer:</p>	2,4

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>1. Evaluering af samtlige 50 indsatser i handleplanen (afsenderes aktioner og programteorier/forventninger)</p> <p>2. Evaluering af effekten af indsatserne på små virksomheder (modtageres modtagelse og reaktioner)</p> <p>3. Evaluering af handleplanens 3 særligt støttede indsatser: Lærlinge, hotline til rådgivere og informationsmøder (hele virkningskæden)</p> <p>4. Evaluering af arbejdet med handleplanen og eventuelt afledte initiativer</p> <p>Data indsamles kvalitativt/kvantitativt gennem telefoninterviews, interviews (herunder fokusgruppeinterviews) samt besøg med observationer og spotinterviews. Informanter vil være repræsentanter fra byggeriets organisationer, daglige ledere på små virksomheder, ansatte på små virksomheder og nøglepersoner relateret de 3 særligt støttede indsatser.</p> <p>Evalueringen har haft fokus på at undersøge bevægelsen fra program til outcome, mens spørgsmålet om impact ikke er søgt undersøgt (det vil blive undersøgt af andre gennem ulykkesstatistikker i årene fremover)</p> <p>Hovedresultater: Følgende er hovedresultater af evalueringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De 50 indsatser er alle gennemført i hovedsagen som planlagt i programmet og i andre tilfælde i en justeret form (oftest på baggrund af saglige erfaringer). Enkelte delindsatser er ikke gennemført. • Set på tværs er det to ud af tre af de særligt (økonomisk) støttede indsatser, som har været mest vellykkede. De er samtidig indsatser inden for nye områder (indsats i forhold til lærlinge og indsats i forhold til projekterende), som ligger uden for den sædvanlige ulykkesforebyggende indsats rettet mod virksomheder • Indsatsen rettet mod små virksomheder, der er målt gennem to brancheindsatser, er generelt svær at spore ude i virksomhederne. Virksomhederne arbejder dog i forvejen i væsentlig omfang med ulykkesforebyggelse inden for de 5 områder, hvor der er flest ulykker i de to brancher. • Der blev tidligt i evalueringen gennemført workshops, hvor de parter, som havde deltaget i at formulere handleplanens indsatser medvirkede i at formulere programteorier (opdelt på fem hovedområder). Evalueringen viste, at der ofte er klare forestillinger om, hvad det er for en indsats, der afsendes og hvem, der er modtager samt den ønskede slutvirkning, mens der oftest er mere uklare forestillinger om, hvordan indsatsen modtages og hvad der sker hos modtageren i form af f.eks. at få ny viden, ønske at handle og handle. • Handleplanen påberåber sig begreber som orkestrering, koordinerede indsatser og integrerede indsatser som en form for virkemiddel der siger, at to eller flere indsatser i samspil vi have en bedre virkning end enten en enkelt alene indsats eller indsatser som ikke spiller sammen. Evalueringen viser, at der ikke i praksis er udarbejdet forandringsteorier som viser, hvordan to eller flere indsatser er tænkt at virke sammen. 	
I alt for 'arbejdsulykker'	12,5

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
Tema: Muskel- og skeletbesvær	
<p>Titel: Årsager til kønsforskelle i udvikling af bevægeapparatslidelser Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>Formål: Tidligere undersøgelser har peget på, at kvinder i højere grad end mænd udvikler belastningsrelaterede bevægeapparatslidelser. Tidligere studier har ikke kunnet adskille de mulige personrelaterede årsager fra de belastningsmæssige årsager. Projektets hovedformål var derfor at afklare, om kvinder i højere grad end mænd udvikler bevægeapparatslidelser, givet samme belastning. For at belyse dette udførtes undersøgelser af 1) bygningsmalere og 2) en befolkningskohorte.</p> <p>Hovedresultater: <i>Ad 1</i> Første del af undersøgelsen indebar undersøgelse af muskel- og ledbelastningen hos hhv. kvinder og mænd ved de hyppigste forekommende bygningsmaleropgaver. Man fandt her, at begge køn udøvede stort set samme kraft ved de forskellige opgaver, men kvinderne brugte en højere relativ andel af deres maksimale muskelkraft, da mændene var 50-70% stærkere end kvinderne. Gennem en spørgeskemaundersøgelse af 4957 (svarprocent 53) bygningsmalere blev opgavefordelingen mellem mænd og kvinder kortlagt. Der var her visse forskelle, men de var små og ikke større end 4%. Der var en tendens til, at mændene i højere grad udførte de mere kraftkrævende opgaver. Man gennemførte desuden heldagsmålinger af 25 kvindelige og 25 mandlige bygningsmalere, hvor bl.a. håndens bevægemønster bestemtes. Der fandtes ikke her signifikante forskelle mellem kvinder og mænd mht. den målte belastning ved de enkelte maleropgaver. Ved at koble resultater fra disse målinger med de i spørgeskemaet indhentede oplysninger om tid anvendt ved de forskellige maleropgaver var det muligt at tildele hver enkelt maler et individuelt belastningsmål. Oplysninger om diagnose eller operation for karpaltunnelsyndrom (KTS, en nerveafklemningslidelse ved håndleddet) indhentes via Landspatientregisteret og sygesikringsdata for perioden 1994-2011. Ved anvendelse af overlevelsesanalyser fandt man, at der var en eksponerings-responssammenhæng mellem intensiteten af den målte belastning (hastighed og gentagelse af håndledsbevægelser) og udvikling af KTS. Dette er i overensstemmelse med den eksisterende litteratur, men eksponerings-responssammenhængen er ikke tidligere vist i et design med objektive eksponeringsmål og registerbaserede udfald. Kvinder havde en højere forekomst af KTS, men der kunne ikke påvises effektmodifikation af køn (multiplikativ interaktion). Der var altså ikke tegn til, at en given belastning havde større effekt på kvinders tendens til at udvikle KTS end på mænds. Der var imidlertid tolkningsmæssige vanskeligheder af netop dette. Pga. kvinders højere udgangspunkt (forekomsten af KTS hos kvinder var knap 3 gange højere end hos mænd) sås en større stigning i antal nye tilfælde hos kvinder sammenlignet med mænd, men om dette var udtryk for en reel forskel i sårbarhed eller om forskellen var betinget af den anvendte statistiske model kunne ikke afgøres. Der var oprindeligt i studiet planlagt tilsvarende analyser for skulderlidelse (rotator cuff-lidelse). Her er forekomsten forventeligt den samme for mænd og kvinder, hvorfor der ikke vil være de samme tolkningsmæssige vanskeligheder. Det kunne imidlertid ikke nås indenfor den givne ramme, men arbejdet forventes gennemført i et nyt ph.d.-projekt, hvor de mange indsamlede data vil blive yderligere udnyttet.</p> <p><i>Ad 2</i> Der gennemførtes ergonomiske heldagsmålinger af personer indenfor 23 fag udvalgt på baggrund af eksponering og hyppighed, i alt 339 heldags-</p>	6,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>målinger (i samarbejde med Arbejdsmedicinsk klinik, Århus). Herudover forelå heldagsmålinger foretaget med samme metode fra yderligere 8 fag. Befolkingskohorten blev dannet ved at koble oplysninger om job-, branche- og uddannelse på en måde, så kohorten bestod af personer, der havde arbejdet indenfor de 31 fag, hvor der forelå ergonomiske heldagsmålinger. Kohorten blev fulgt i LPR med henblik på identifikation af en række af håndens sygdomme (KTS, rodledsartrose, springfinger, Dupuytren's kontraktur) i form af enten diagnose- eller operationskode. Der fandtes også her en klar eksponerings-responssammenhæng for udvikling af KTS. Ydermere viste resultaterne, at kvinder ved en given eksponering havde en større risiko for udvikling af KTS end mænd med tilsvarende eksponering (multiplikativ interaktion). Der fandtes en usikker eksponerings-responssammenhæng mellem håndledseksponeringerne (bevægehastighed og antallet af håndbevægelser) og rodledsartrose og springfinger, men en statistisk signifikant overrisiko for den mest eksponerede gruppe og udviklingen af de to sygdomme. For springfinger fandtes desuden en relativt større effekt af en given eksponering for kvinder end for mænd med tilsvarende eksponering. Denne sammenhæng fandtes ikke for rodledsartrose. Der fandtes ingen sammenhæng mellem håndledseksponeringerne og udvikling af Dupuytren's kontraktur.</p> <p>Projektet har på overbevisende måde vist, at der ikke er væsentlige belastningsmæssige forskelle mellem mandlige og kvindelige bygningsmalere. Det har desuden med robuste metoder til både eksponeringsbestemmelse og klinisk bestemt udfald (KTS) vist, at der er en dosis-responssammenhæng mellem intensiteten af malerarbejde og udvikling af KTS. Det blev med en vis sikkerhed vist, at kvinder har en højere risiko for KTS end mænd, givet samme belastning. Da der for begge køn er påvist en overrisiko for udvikling af behandlingskrævende sygdom, vil der være et forebyggelsesmæssigt aspekt.</p>	
<p>Titel: Fysisk aktivitet på arbejdet og risiko for iskæmisk hjertesygdom blandt kvinder – den modificerende effekt af fysisk aktivitet i fritiden, hypertension og indflydelse på arbejdet. Den Danske Sygeplejerskekohorte.</p> <p>Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Det overordnede formål med projektet var at undersøge sammenhængen mellem fysisk aktivitet på arbejdet og risiko for iskæmisk hjertesygdom (IHD) blandt kvinder i en kohorte af 45 til 64 årige kvindelige sygeplejersker. De specifikke mål var at undersøge om høj fysisk aktivitet på arbejdet er en risikofaktor for IHD og at undersøge om sammenhængen mellem fysisk aktivitet på arbejdet og IHD modificeres af henholdsvis fysisk aktivitet i fritiden, hypertension og indflydelse på arbejdet. Projektets hypoteser var:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At høj fysisk aktivitet på arbejdet er forbundet med en forøget risiko for IHD i modsætning til høj fysisk aktivitet i fritiden, som har en beskyttende effekt. • At det at være meget fysisk aktiv i fritiden kan modvirke, at høj fysisk aktivitet på arbejdet fører til IHD. • At høj fysisk aktivitet på arbejdet i højere grad fører til IHD blandt kvinder med hypertension end blandt de med normalt blodtryk. • At høj indflydelse på tilrettelæggelsen af det daglige arbejde kan modvirke, at høj fysisk aktivitet på arbejdet fører til IHD. <p>Hovedresultater: Undersøgelsen blandt kvindelige sygeplejersker viste, at høj fysisk aktivitet på arbejdet kan være en risikofaktor for IHD blandt kvinder. Ydermere viste undersøgelsen, at det at være meget fysisk aktivitet i fritiden kan formindske, men ikke fuldstændig modvirke den forøgede risiko for IHD ved høj fysisk aktivitet på arbejdet. Flere nyere undersøgelser blandt mænd har vist lignende resultater, men nærværende undersøgelse er den første blandt kvinder der klart viser, at høj fysisk aktivitet på arbejdet også ser ud til at være en risikofaktor for IHD blandt kvinder, og at fysisk aktivitet i fri-</p>	0,9

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>tiden ser ud til at påvirke sammenhængen mellem fysisk aktivitet på arbejdet og risikoen for IHD. Høj fysisk aktivitet på arbejdet findes hyppigere blandt arbejdere med lav socialklasse. Samtidig vides risikoen for hjertesygdom at stige med faldende socialklasse, og denne sammenhæng kunne derfor være den reelle bagvedliggende forklaring på en sammenhæng mellem høj fysisk aktivitet på arbejdet og hjertesygdom. Det bestyrker derfor fundet i nærværende undersøgelse, at resultaterne bygger på en studiepopulation, der er meget homogen med hensyn til uddannelse, fag og dermed også socioøkonomiske faktorer. Det peger i retning af, at der er en reel sammenhæng mellem høj fysisk aktivitet på arbejdet og en forøget risiko for hjertesygdom.</p> <p>Resultaterne af undersøgelsen viste ydermere, at kvinder med hypertension ser ud til at have en særlig stor risiko for IHD, når de har høj fysisk aktivitet på arbejdet og derfor ser ud til at være en særlig sårbar gruppe i forhold til det at have fysisk anstrengende arbejde. Der er tidligere kun lavet meget få undersøgelser af dette spørgsmål og nærværende undersøgelse er den første blandt kvinder. Endelig viste undersøgelsen, at der var en forøget risiko for IHD forbundet med fysisk anstrengende arbejde blandt sygeplejersker med lav indflydelse på arbejdet, men ikke blandt de med høj indflydelse på arbejdet. At have stor indflydelse på arbejdet så således ud til at kunne modvirke en skadelig sammenhæng mellem anstrengende fysisk aktivitet på arbejdet og risiko for IHD. Nærværende undersøgelse er den første, der finder en indikation af, at det at have indflydelse på tilrettelæggelsen af det daglige arbejde kan modvirke den skadelige effekt i forhold til risiko for hjertesygdom af fysisk anstrengende arbejde. Der findes kun en tidligere undersøgelse, der specifikt har undersøgt dette spørgsmål, og denne undersøgelse fandt ingen modificerende effekt af indflydelse på arbejdet</p>	
I alt for 'Muskel- og skeletbesvær'	6,9
Tema: Virkemidler i arbejdsmiljøet	
<p>Titel: Etablering af national ungdomskohorte med henblik på fremtidige forskningsprojekter om unge, helbred og arbejde (FOCA-kohorten) Ansøger: DEFACTUM, tidligere MarselisborgCentret</p> <p>Formål: Formålet var at etablere en ny landsdækkende ungdomskohorte af 15-16 årige, FOCA-kohorten også kaldet "Alle unge tæller"-undersøgelsen. Målet med kohorten er over tid at generere ny og anvendelsesorienteret viden om gennemførelse af erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedsdeltaelse blandt unge i Danmark med særlig vægt på betydningen af arbejdsforhold, helbred og trivsel. Målet søges udmøntet gennem opbygning og facilitering af et landsdækkende datagrundlag for fremtidige forskningsaktiviteter indenfor følgende 10 temaer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikation af risikofaktorer på individuelt og institutionelt niveau for frafald fra uddannelse/marginalisering fra arbejde for unge generelt. Der fokuseres blandt andet på køn, helbred i bredeste forstand og socioøkonomisk position. 2. Identifikation af risikopopulationer for frafald fra uddannelse/marginalisering fra arbejde (f.eks. køn, etnicitet, socioøkonomisk position, bopæl (tilgængelighed), tidligere erfaringer i skolen/uddannelsessystemet, helbred og psykisk trivsel) 3. Barrierer og katalysatorer ift. erhvervsuddannelse og beskæftigelse for disse risikopopulationer 4. Faktorer på individuelt og institutionelt niveau, der fremmer gennemførelse af uddannelse og integration på arbejdsmarkedet 	1,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>5. Indblik i processer, der fremmer gennemførelse af uddannelse og integration på arbejdsmarkedet</p> <p>6. Faktorer, der påvirker unges valg af specifik erhvervsuddannelse/beskæftigelse</p> <p>7. Betydningen af arbejdsmiljø og unges arbejdsevne for deres integration på praktiksteder og i beskæftigelse</p> <p>8. Unges erfaringer fra erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger</p> <p>9. Screening: Udvikling af redskaber til identifikation af "risikoprofiler" med øget sandsynlighed for, at falde ud af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet</p> <p>10. Løbende overvågning af unges arbejdsmiljø, helbred, trivsel, beskæftigelse og erhvervsuddannelse</p> <p>De 10 forskningstemaer omhandler primært arbejde og beskæftigelse, men også uddannelse. I den forbindelse betragtes "uddannelse" ikke som et slutmål på linje med beskæftigelsesstatus, men som en væsentlig, mellemkommende variabel med stor betydning for unges senere arbejdsmarkedsdeltagelse. Målet var at etablere et datamateriale i en kvalitet, der gør det muligt fremover at gennemføre studier indenfor "life course epidemiology" og komparative studier med andre lande. Datagrundlaget skal kunne danne grundlag for tværfaglige forskningsprojekter og kombinerer komponenter fra sociologi, arbejdsmedicin, folkesundhed, psykologi og epidemiologi. Målet var 15.000 besvarelser. I alt svarede 13.101 9. klasses elever.</p> <p>Hovedresultater: Da der er tale om etablering af en ungdomskohorte, der skal følges over tid, er der på nuværende tidspunkt ingen resultater. Dette kommer ved efterfølgende analyser.</p>	
<p>Titel: Intervention med arbejdsmiljøøkonomiværktøj</p> <p>Ansøger: COWI</p> <p>Formål: Formålet er at besvare følgende overordnede spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan påvirkes arbejdsmiljøarbejdet, når arbejdspladser får kendskab til deres omkostninger som følge af dårligt arbejdsmiljø via et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi? 2. Hvad er de økonomiske omkostninger og gevinster forbundet med arbejdspladseres arbejdsmiljø og arbejdsmiljøforbedringer? <p>Projektets hovedteser er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kendskab til omkostningerne som følge af dårligt arbejdsmiljø kan revitalisere arbejdsmiljøarbejdet. • Arbejdsmiljøøkonomi kan fremme arbejdsmiljø som strategiske element på arbejdspladserne. • Arbejdsmiljøforbedringer kan være lønsomme. <p>Projektet belyser følgende delspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan anvender arbejdspladser et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi? • Hvilke funktioner og fora på arbejdspladser involveres i anvendelsen af et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi og i opfølgningen på resultaterne 	2,6

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>af beregningerne?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke beregningsresultater og erkendelser opnår arbejdspladser med et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi? • Hvilke beslutninger og tiltag fører anvendelsen af et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi til? • Hvordan påvirkes arbejdsmiljøarbejdet og arbejdsmiljøet på arbejdspladserne af beslutningerne og tiltagene, som er en følge af anvendelsen af værktøjet til arbejdsmiljøøkonomi? • Hvad er 1) de beregnede omkostninger som følge af dårligt arbejdsmiljø, 2) udgifterne til arbejdsmiljøforbedringer og 3) besparelsen som følge af bedre arbejdsmiljø? • Hvilken betydning har arbejdspladsers før-situation vedrørende arbejdsmiljøarbejde, arbejdsmiljø, sygefravær og personaleomsætning for deres anvendelse og udbytte af et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi? • Hvilke forhold kan hæmme, at arbejdsmiljøøkonomi revitaliserer arbejdsmiljøarbejdet? <p>Hovedresultater: Der har ikke tidligere været gennemført et interventionsprojekt som dette om arbejdsmiljøøkonomi, så projektet har givet ny viden om, hvordan et simpelt værktøj til arbejdsmiljøøkonomi – her FOA's Arbejdsmiljøberegner – influerer på arbejdsmiljøarbejdet på arbejdspladser. Projektet viser overordnet, at når arbejdspladser anvender et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi og dermed får (øget) kendskab til deres omkostninger som følge af arbejdsmiljøproblemer, kan ledere, arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter og andre medarbejdere få nye erkendelser om sammenhænge mellem arbejdsmiljø, fravær og omkostninger. De nye erkendelser vedrører først og fremmest eksistensen af afledte omkostninger, den arbejdsbetingede del af fraværet og størrelsesordenen af omkostningerne. Erkendelserne fører i nogle tilfælde til nye investeringer i arbejdsmiljøforbedringer og i andre tilfælde til en fastholdelse af og øget opbakning til eksisterende arbejdsmiljøindsatser. Derimod er der ikke fremkommet ny viden om projektets andet overordnede spørgsmål og tredje hovedtese, da ingen arbejdspladser i projektet har indsamlet de nødvendige data og gennemført økonomiske evalueringer af arbejdsmiljøtiltag. Lidt over halvdelen af arbejdspladserne har fået introduceret værktøjet på den fælles workshop eller ved en individuel workshop på arbejdspladsen. Til stede har været minimum én leder og – på hovedparten af arbejdspladserne – også arbejdsmiljørepræsentanter og eventuelt en tillidsrepræsentant.</p>	
<p>Titel: Professionalisering og integration i HR - Nye virkemidler i virksomhedernes arbejdsmiljøindsats Ansøger: AAU 1 ph.d.</p> <p>Formål: Hvordan indarbejder professionelle arbejdsmiljøeksperter i virksomhederne arbejdsmiljøkrav- og normer i virksomhedernes interne systemer, og hvordan har disse krav og normer ændret sig over tid på det danske arbejdsmarked? Denne formulering førte til tre praktiske forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan organiseres det interne arbejdsmiljøarbejde i virksomheder med professionelle arbejdsmiljøeksperter? • Hvordan påvirker professionaliseringen virksomheders forståelse af arbejdsmiljø og trivsel? • Hvordan påvirker professionaliseringen virksomhedernes muligheder for at løse arbejdsmiljøproblemer? 	1,5

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Hovedresultater: I gennem projektets analyser er det vist, hvordan de arbejdsmiljøprofessionelles midler og mål i arbejdsmiljøarbejdet er defineret gennem institutionelle logikker fra et bredere felt. Det vil sige institutionaliserede samlinger af både symboler, praksisser og strategier, som har udviklet sig historisk i feltet gennem årtier, og som er til rådighed for individers meningsgælbelse om arbejdsmiljø på virksomhedsplan. De har deres rødder i ganske forskellige opfattelser og teorier om roller, identitet, medarbejdere, ledelse og organisationer, men de interne eksperters arbejde og arbejdsmiljøsyn er ikke udelukkende defineret af de institutionelle logikker der er til rådighed. De er refleksive aktører, der danner mening om logikkens implementering og brugbarhed ud fra deres egne erfaringer, følelser og positioner. På denne måde er graden af institutionelt aktørskab i virksomhederne også forskelligt fra ekspert til ekspert.</p> <p>Det var uventet, at professionaliseringen af arbejdsmiljøarbejdet ikke resulterede i en ændring af de grundlæggende dominerende måder at anskue arbejdsmiljø på, men at professionaliseringen derimod betød, at den dominerende 'logik' blev suppleret af mere virksomhedsrettede logikker i arbejdsmiljøarbejdet. Således resulterede professionaliseringen af arbejdsmiljøarbejdet i de fire virksomheder ikke i, at en dominerende logik erstattede en anden, men en øget kompleksitet i virksomhedernes arbejdsmiljø. Endvidere var det interessant at se, hvordan de arbejdsmiljøprofessionelle udfører deres arbejde ud fra forskellige 'refleksive positioner'. En gruppe af aktører i virksomhederne har en 'tæt' tilknytning til arbejdsmiljøfeltet - går til konferencer, kurser, har tidligere arbejdet i andre feltorganisationer og så videre. Denne gruppe deler også terminologi og normative forestillinger om arbejdets betydning. En anden gruppe af interne aktører, der ligeledes arbejder med internt arbejdsmiljø som en af deres primære arbejdsopgaver, havde derimod en distanceret position til arbejdsmiljøfeltet. De deltog ikke i nævneværdig grad i feltbegivenheder og havde ikke nogen særlige ideer og forestillinger om arbejdsmiljø som noget særligt. For dem var det 'bare' endnu en arbejdsopgave.</p> <p>Projektets resultater kan ses i relation til især to andre forskningsprojekter som er blevet afsluttet i Arbejdsmiljøforskningsfonden over de sidste par år. Først og fremmest det store CAVI-projekt, der beskrev virkemidler i arbejdsmiljøfeltet i Danmark. Projektet pegede især på, at det var nødvendigt at forstå virksomhedskonteksten for at forstå, hvordan virkemidler virkede. I forhold til dette projekt er vores projekt en udfordring af de specifikke interne strukturer og aktører, der får arbejdsmiljøet til at virke internt i virksomhederne. Ydermere var en af hovedkonklusionerne i CAVI-projektet behovet for i stigende grad at tænke arbejdsmiljøpolitik som en orkestrering af forskellige virkemidler. Dette projekt peger på den kontekst som denne orkestrering skal virke igennem. Et andet forskningsperspektiv som projektet også kan relatere sig til, er Iben Karlsens udforskning af de forskellige virksomhedslags opfattelse af sikkerhed. Netop gruppen af professionelle arbejdsmiljøeksperter som projektet beskriver, er vigtige aktører i udbredelsen af sikkerhedsforståelsen i store virksomheder. Derfor kan disse to projekters resultater til sammen give et billede på helheden af mekanismer i en større dansk virksomhed.</p>	
<p>Titel: Sygefravær, ledighed og langsigtede helbredspåvirkninger: En registerbaseret opfølgning på Golfundersøgelsen fra 1999. Ansøger: AMK Køge</p> <p>Formål: Golfkrigsveteraner rapporterer i spørgeskemaundersøgelser en øget hyppighed af fysiske og psykiske symptomer sammenlignet med personer, der ikke har været udsendt til Golfområdet. Et generelt problem i videnskabelige undersøgelser af helbredsproblemer efter den første Golfkrig har været, at hovedparten af forskningen har været baseret på spørgeskemaundersøgelser. Det er derfor meget vigtigt i den sammenhæng at studere objektive helbredsmål som f.eks. registreret sygefravær, registret lægemiddelforbrug og kontakter til psykiatrien.</p>	0,4

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Første del af projektet skulle derfor teste følgende hypoteser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Golfkrigsveteraner har højere risiko for langtidssygefravær i årene efter hjemkomst fra Golfområdet end en alders- og kønsmatched civil kontrolgruppe 2. Golfkrigsveteraner har lavere tilknytning til arbejdsmarkedet (inkl. ledighed, modtagelse af kontanthjælp og sygefravær) end en alders- og kønsmatched civil kontrolgruppe. <p>Anden del af projektet skulle derfor teste følgende hypoteser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Golfkrigsveteraner har større risiko for at få medicin mod depression og angstlidelser efter hjemkomst fra Golfområdet end en alders- og kønsmatched civil kontrolgruppe 2. Golfkrigsveteraner har større risiko for at have haft kontakt til det psykiatriske system efter hjemkomst fra Golfområdet end en alders- og kønsmatched civil kontrolgruppe. <p>Undersøgelsen var et prospektivt registerbaseret studie omfattende en kohorte af 721 danske Golfkrigsveteraner og en kontrolkohorte bestående af 3629 civile kontrolpersoner. Responsvariable i første del af projektet var henholdsvis langtidssygefravær og langtidsfravær fra arbejde, begge mål defineret ved en sammenhængende periode på over 8 uger. Til statistisk analyse af sammenhængen mellem responsvariable og uafhængige variable blev anvendt overlevelseseanalyse. I denne var observationstiden defineret som tiden fra indeksdato (hjemkomst fra seneste udsendelse til Golfområdet) til hændelsen hørende til den undersøgte responsvariabel, død, emigration eller sidste tilgængelige dato i det register, responsvariablen var konstrueret ud fra.</p> <p>Responsvariable i anden del af projektet var incidens af 1) Brug af antidepressiv medicin 2) Brug af angstdæmpende medicin og hypnotika 3) Antal af kontakter (ambulante besøg/indlæggelser) til det psykiatriske behandlingssystem. Associationen mellem responsvariable og status som Golfkrigsveteran blev vurderet ved brug af overlevelseseanalyse. I denne var observationstiden defineret som tiden fra indeksdato (hjemkomst fra seneste udsendelse til Golfområdet) til hændelsen hørende til den undersøgte responsvariabel eller censurering på grund af død eller emigration.</p> <p>Hovedresultater:</p> <p>Der blev ikke fundet nogen forskel i risiko for langtidssygefravær mellem Golfkrigsveteraner og civile kontrolpersoner. For så vidt angår langtidsfravær fra arbejde viste der sig at være en markant højere risiko for ikke at være i arbejde kort efter hjemkomst fra missionen i Golfområdet. Derfor blev opfølgningstiden delt i 2 perioder, nemlig de første 3 måneder efter indeksdato og perioden efter til slut på opfølgning. Efter de første 3 måneder af opfølgningstiden var der ikke forskel på hazard ratio for langtidsfravær fra arbejde for Golfkrigsveteraner og civile kontrolpersoner. I de sidste 3 år af opfølgningsperioden (2011-2014) var der ingen forskel i hazard ratio mellem Golfkrigsveteraner (begge grupper) og civile kontrolpersoner, både hvad angår langtidssygefravær og langtidsfravær fra arbejde.</p> <p>Golfkrigsveteraner havde i sammenligning med civile kontrolpersoner en øget risiko for brug af begge typer af medicin mod psykiske lidelser. For brug af antidepressiva var hazard ratio (HR) 2.56, 95% konfidensinterval (KI) 2.04 – 3.21 (p-værdi < 0.0001); for brug af angstdæmpende medicin og hypnotika var de tilsvarende værdier HR 1.78, KI 1.37 – 2.31 (p-værdi < 0.0001). I begge modeller var interaktionen med tiden signifikant idet der var en stigende HR for brug af begge typer af medicin: Risiko for brug af antidepressiva var hos Golfkrigsveteraner efter 10 år dobbelt så stor som hos civile, og efter 20 år næsten 4 gange så stor. Risiko for brug af angstdæmpende medicin og hypnotika var halvanden gange så stor som hos civile efter 10 år, men efter 20 år var den næsten 3 gange så stor. Der blev ikke fundet nogen forskel i incidens rate ratio (IRR) for antallet af</p>	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>kontakter til psykiatrien efter hjemkomst mellem Golfkrigsveteraner og civile</p> <p>Danske Golfkrigsveteraner har generelt ikke højere risiko for langtidssygefravær i årene efter seneste udsendelse til Golfområdet, når man sammenligner med civile personer i arbejde ved starten af opfølgingsperioden. Et lidt andet mønster ses med hensyn til langtidsfravær fra arbejde (alle årsager) hvor risiko for fravær fra arbejde de første 3 måneder efter hjemkomst fra mission er høj sammenlignet med civile, men efter de første 3 måneder er der ingen forskel i risiko mellem de to grupper. Årsagen til den initialt øgede risiko for langtidsfravær fra arbejde vurderes at være, at mange er blevet udsendt på kortvarige kontrakter udelukkende dækkende udsendelsen, og efter afslutningen af tjenesten har de skulle finde et nyt arbejde eller optages på en uddannelse. Det har ikke været udtryk for at udsendelsen har påvirket deres helbred. Der blev heller ikke fundet forskel imellem Golfkrigsveteraner og civile kontrolpersoner de seneste 3 år af opfølgingsperioden, hverken i langtidssygefravær eller langtidsfravær fra arbejde. Den øgede forekomst af symptomer fundet i den danske Golfundersøgelse har altså ikke påvirket Golfveteranernes mulighed for at få og fastholde arbejde efter hjemkomsten fra missionen. Den aktuelle opfølgingsundersøgelse er en vigtig del af arbejdet med at kortlægge helbredseffekter i forbindelse med risikofyldt arbejde. Yderligere registerbaserede undersøgelser af veteraners helbred anbefales.</p> <p>På trods af at der i første del af projektet ikke blev fundet forskel på sygefravær og tilknytning til arbejdsmarkedet blandt Golfkrigsveteraner i forhold til civile kontrolpersoner, så var der en klar forskel mellem grupperne i risiko for brug af medicin anvendt til behandling af psykiske lidelser, idet Golfkrigsveteraner havde et øget forbrug af denne type medicin, og risiko for på et tidspunkt at have været i behandling øgedes med tiden i forhold til kontrolpopulationen. En mulig forklaring på, at det forværrede psykiske helbred hos Golfkrigsveteraner ikke bevirkede negativ effekt på arbejdsmarkedstilknytningen er, at veteranerne set som gruppe, har en høj arbejdsmoral, og at de psykiske problemer de måtte have ikke har indflydelse på deres arbejdsevne, når de behandles sufficient. Fremtidige registerstudier af Golfkrigsveteraner kunne belyse forhold omkring deres helbred yderligere gennem brug af andre typer af responsvariable, f.eks. brug af smertemedicin, og ved at sammenligne med andre militære populationer, f.eks. personer udsendt til Balkan eller Irak. Registerstudier er en god metode til løbende overvågning af udsendte soldaters helbred gennem sammenligning med relevante kontrolpopulationer.</p>	
<p>Titel: Virksomheders økonomiske omkostninger og gevinster ved interventioner i arbejdsmiljøet og deres betydning for arbejdsmiljøarbejdet Ansøger: COWI</p> <p>Formål: Projektets formål er at udvikle materiale, som kan anvendes af virksomheder til at fremme lønsomme investeringer i bedre arbejdsmiljø. Som led i opfyldelsen af dette formål har projektet følgende delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At undersøge, hvordan økonomiske overvejelser indgår i beslutninger om og udformning af interventioner i arbejdsmiljøet. • At opgøre virksomheders økonomiske omkostninger til investeringer i arbejdsmiljøet. • At opgøre virksomheders økonomiske gevinster i form af lavere fravær, lavere frivillig personaleomsætning, højere produktivitet, bedre kvalitet o.lign. ved investeringer i arbejdsmiljøet. • At udvikle en metode for opstilling af en business case, som virksomheder kan anvende i det strategiske arbejdsmiljøarbejde. <p>Hovedresultater: Økonomiske overvejelser i beslutninger om og udformning af interventioner i arbejdsmiljøet er sparsomme. Hvis der i beslutningsprocessen har væ-</p>	2,4

Projektitel, Ansøger	Mio. kr.
<p>ret overvejelser om økonomien i en intervention, har fokus været på de synlige omkostninger til interventionen, ikke på de skjulte omkostninger og ikke på de økonomiske gevinster af interventionen. Det er sjældent, at der er gennemført en økonomisk evaluering af en afsluttet intervention. Disse resultater bekræfter vores forhåndsantagelser. Det nye består i, at det er dokumenteret.</p> <p>I de fleste cases har de vellykkede interventioner i arbejdsmiljøet kunnet betale sig økonomisk, og i gennemsnit har arbejdspladserne opnået en Benefit Cost Ratio (BCR) på 1,8. Interventionerne har bl.a. bidraget med økonomiske gevinster i form af lavere sygefravær, mindre personaleomsætning, øget produktion, personalereduktion, færre magtanvendelser og voldsepisoder og færre arbejdsulykker. Disse resultater bekræfter vores forhåndsantagelser og er i overensstemmelse med resultater af rapporteret i den internationale litteratur. Det nye består i, at det er dokumenteret i en dansk kontekst.</p> <p>En række mekanismer vedrørende henholdsvis processen og indholdet i interventionen synes at have bidraget til at gøre interventionerne vellykkede. De virksomme mekanismer forbundet med processen i interventionerne er: ledelsesopbakning, medarbejderinddragelse-indflydelse, en bred målgruppe med fælles aktiviteter inddragelse af interessenter aktiviteter på arbejdspladsen, god projektstyring med fokus på forankring, en integreret intervention, en vedvarende indsats, ekstern rådgivning og brug af sanktioner. De virksomme mekanismer forbundet med indholdet i interventionerne er: Simple og praksisnære virkemidler, visuelle virkemidler, ledelsesudvikling, medarbejderne som forandringsagenter, overdragelse af ansvar og beslutningskompetence til medarbejderne, kobling til kerneopgaven, fokus på faglighed, fokus på det positive og anerkendende samt helhedsorienterede interventioner. Hver intervention har haft en kontekst omkring interventionen, som har påvirket interventionen og mekanismerne. På tværs af casene er følgende kontekstforhold identificeret: Økonomisk autonomi, økonomisk støtte udefra, brændende platform, ny leder, ny strategi, høj social kapital, velfungerende arbejdsmiljø/MED-organisation, motiverede medarbejdere og et eksisterende fokus på arbejdsmiljø. I flere cases har en ny leder, en ny strategi og/eller en brændende platform således været baggrunden for at sætte en intervention i gang, og økonomisk støtte udefra eller en vis grad af økonomisk autonomi har gjort det muligt. Kontekstforhold som høj social kapital, velfungerende arbejdsmiljø/MED-organisation, motiverede medarbejdere og et eksisterende fokus på arbejdsmiljø har bidraget til at gøre mekanismerne virksomme. De vellykkede interventioner bidrager til at vedligeholde og styrke disse kontekstforhold. Disse resultater bekræfter og supplerer, hvad der er fundet tidligere.</p> <p>Der er udviklet materiale, som kan anvendes af virksomheder til at fremme lønsomme investeringer i bedre arbejdsmiljø. Materialet omfatter en "Vejledning til vellykkede og lønsomme arbejdsmiljøindsatser - sådan udarbejdes en god business case for et arbejdsmiljøprojekt", som er målrettet ledere, arbejdsmiljøansvarlige og projektledere samt andre, der er ansvarlige for at beskrive, fremlægge og få godkendt en arbejdsmiljøindsats og for efterfølgende at gennemføre indsatsen. Desuden omfatter det en rapport om hver af de 24 cases, som samme målgruppe kan lade sig inspirere af ved valg og planlægning af egne interventioner i forhold til ergonomi, psykisk arbejdsmiljø og/eller ulykkesforebyggelse. Materialet kan downloades fra projektets webside www.arbejdsmiljoeoekonomi.dk. Denne type materiale er nyt i en dansk sammenhæng.</p>	
I alt for 'virkemidler'	7,9

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
Tema: Nye teknologier, nye organisations- og ansættelsesformer og arbejdsliv	
<p>Titel: Helbredskonsekvenser af lysmiljøet ved indendørs- og natarbejde, Lux@r-projektet Ansøger: AMK Aarhus</p> <p>Formål: Det overordnede formål med LUX@R-projektet var at undersøge om lysmiljøet ved indendørsarbejde og natarbejde har helbredsmæssige konsekvenser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Om udsættelse for lave niveauer af lys om dagen ved indendørsarbejde giver forøget risiko for depression, søvnforstyrrelser og almen-symptomer. 2. Om udsættelse for høje niveauer af lys om natten ved natarbejde giver forøget risiko for brystkræft. 3. Om udsættelse for lave niveauer af lys ved indendørsarbejde og høje niveauer af lys ved natarbejde ændrer den biologiske døgnrytme. <p>Hovedresultater: Projektet fandt ingen forøget risiko for brystkræft ved nyligt natarbejde blandt af 155.569 kvinder ansat i danske regioner mellem 2007 og 2012. Dette fund og den metodemæssige tilgang har videnskabelig nyhedsværdi. I 2007 klassificerede the International Agency of Cancer (IARC) natarbejde som sandsynligt kræftfremkaldende for mennesker baseret bl.a. på epidemiologiske studier. Disse undersøgelser var dog behæftet med større metodemæssige svagheder, primært informationsbias relateret til selvrapporterede eksponeringsoplysninger. Det tog man højde for ved at anvende præcise dag-til-dag arbejdstidsoplysninger fra lønregistre, som blev koblet bl.a. med cancerregistre og en række andre offentlige registre. Undersøgelsen var dog begrænset af, at man ikke havde oplysninger om og dermed ikke kunne vurdere evt. risiko af længere tids natarbejde eller det at have haft natarbejde for mere end 5 år siden.</p> <p>Projektet har undersøgt om natarbejde nedsætter melatoninkoncentrationen (døgnrytmehormon) i spyt på dage med natarbejde og på fridage blandt 341 natarbejdere, udendørsarbejdere og indendørs dagarbejdere. Alle deltagere blev fulgt tæt gennem en uge med kontinuerlige målinger af lysniveauer, spytprøver, som blev analyseret for melatonin, og dagbogsregistreringer af bl.a. arbejdstider. Projektet har analyseret om udsættelse for lys medierer sammenhængen mellem natarbejde og melatoninkoncentrationen i spyt. Dette har ikke tidligere været undersøgt blandt natarbejdere, når de udfører deres sædvanlige arbejde.</p> <p>Analyserne har været fremlagt ved videnskabelige konferencer og i en artikel, som nu er under fagfællebedømmelse i et internationalt videnskabeligt tidsskrift. I denne gruppe af natarbejdere, udendørs dagarbejdere og indendørs dagarbejdere har vi også undersøgt om forekomsten af depressive symptomer og søvnlængde hænger sammen med lysniveauer. Analyserne dannede grundlag for en master afhandling ved den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse og en bachelor afhandling i Public Health Sciences, begge ved Health, Aarhus Universitet, men har i skrivende stund ikke været gennem fagfællesbedømmelse i et videnskabeligt tidsskrift. Vi har kortlagt lysniveauerne på arbejdsdage og fridage for 535 natarbejdere, udendørs dagarbejdere og indendørs dagarbejdere. Resultaterne har været fremlagt ved videnskabelige konferencer, et manuskript er under udarbejdelse og resultaterne vil danne grundlag for fremtidige analyser af depression og andre helbredseffekter, hvor lys kan være en risikofaktor, i hele den arbejdende danske befolkning.</p>	5,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
I alt for 'nye teknologier'	5,0
Tema: Støj	
<p>Titel: Støjbelastning i arbejdsmiljøet og risiko for tinnitus og nedsat høreevne. En forløbsundersøgelse af støjkarakteristika, tærskelværdier, forvarsler, individuel følsomhed og forebyggelse: STØJRISKprojektet</p> <p>Ansøger: AMK Aarhus</p> <p>Formål: En stor del af arbejdsstyrken er generet af støj og støjskader er blandt de hyppigste arbejdsskader. Selvom den høreskadende effekt er velkendt, og vi kender forebyggelsesmetoder, må vi forvente at støj vedbliver med at være et væsentligt arbejdsmiljøproblem i en lang årrække, og der er behov for ny viden om de helbredsmæssige konsekvenser og effektiv forebyggelse.</p> <p>Dette projekt havde to overordnede formål: For det første, at fremskaffe konkret viden om forekomst og forebyggelse af støjskader indenfor støjbelastede brancher i Danmark: Industri, bygge- og anlæg og daginstitutioner. For det andet, at fremskaffe ny videnskabelig viden om årsagssammenhænge mellem lavdosis støj omkring 80 dB(A), impulsstøj, tinnitus og hørenedsættelse, samt samspilseffekter mellem støj, psykosociale belastninger og individuel følsomhed.</p> <p>Hovedresultater: STØJRISK-projektet fandt, at det gennemsnitlige støjniveau målt gennem en hel arbejdsdag i 10 særligt støjbelastede industribrancher (fremstilling af næringsmidler og drikkevarer, træindustri, møbelindustri, grafisk industri, sten, ler og glasindustri, jern og metalvareindustri, fremstilling af metal, maskinindustri, fremstilling af biler mv.), bygge og anlægsvirksomhed og børnehaver i gennemsnit faldt med 1,1 dB(A) fra 83,9 dB(A) i 2001-3 til 82,8 dB(A) i 2009-10. Andelen af deltagere eksponeret for støj over 85 dB(A) (grænsen for hvornår Arbejdstilsynet kræver, at der anvendes høreværn), som anvendte høreværn, steg fra 70 til 78 procent i den samme periode. Projektet fandt ikke, at høretærskelen i de kritisk støjfølsomme hørefrekvenser steg (faldende hørelse) med stigende støjeksponering mellem 2001 og 2010. Projektet bekendt er det første til at dokumentere faldende støjniveauer over tid med direkte sammenlignelige data. Dette har været vist for en række andre erhvervseksponeringer og projektets fund kom derfor ikke som en overraskelse. Ved et gennemsnitligt støjniveau under 83 dB(A) er den kendte effekt på hørelsen begrænset og sammen med den udbredte brug af høreværn giver det god mening, at de fleste medarbejdere i de undersøgte industrier ser ud til at være godt beskyttet mod støjskader.</p> <p>Årsagsmekanismerne der knytter støjeksponering og høreskade sammen, er kun delvist kortlagt. Som en af flere mekanismer har man foreslået, at støj ændrer koncentrationen af kolesterol og andre lipider i blodet, forøger forekomsten af aterosklerose (åreforkalkning) og nedsætter blodflowet i de fine arterier, som forsyner høresneglen og det Cortiske organ. Projektet fandt, at et højt niveau af triglycerider og et lavt niveau af HDL kolesterol samt høj BMI og rygning var associeret med reduceret hørelse. Projektet fandt imidlertid ingen sammenhæng mellem støjniveau og disse lipider, når der toges højde for høreværn og kendte risikofaktorer for dyslipidæmi. Disse analyser peger således primært i retning af at kost og livsstil, men ikke støj kan medføre høretab via påvirkning af lipidniveauer. Projektet fandt ingen sammenhæng mellem generende tinnitus og psykosocialt arbejdsmiljø angivet som graden af krav og kontrol i arbejdet, eller fysiologisk stress målt som niveauet af kortisol i spyt. Det er velkendt, at høretab</p>	4,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
forårsaget af støj ofte er ledsaget af tinnitus. Projektet fandt imidlertid ikke holdepunkter for, at risikoen for tinnitus var associeret med støjniveauet i denne population. Det kan hænge sammen med at støjniveauerne var for lave til at forårsage høretab.	
I alt for 'støj'	4,0
Tema: Brandfolks helbredsrisici	
<p>Titel: BIOBRAND: Biomonitorering af brandmænd og røgdykkere; måling af markører for eksponering, intern dosis og effekt før og efter brandslukning Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Der findes omfattende international forskning om brandfolks kræftisiko, men der findes kun begrænset viden om helbredsrisici hos danske brandfolk. Især er det af stor betydning, at der mangler viden om helbredsrisikoen, når der anvendes det sikkerhedsudstyr, som er praksis ved brandslukning i Danmark i dag. Projektet har målt eksponering for sod og partikler ved brandslukning under korrekt brug af værnemidler og undersøgt biomarkører for eksponering og mulige helbredseffekter af brandslukning på to måder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. i et kontrolleret biomonitoreringsforsøg, hvor vi har målt på prøver fra 53 unge værnepligtige under uddannelse til røgdykker hos Beredskabsstyrelsen, og 2. ved indsamling af prøver fra 22 brandmænd efter udrykning ved en brandstation ved Hovedstadens Beredskab. <p>I begge tilfælde sammenlignedes prøver uden eksponering og efter eksponering, således at deltagerne var deres egne kontroller.</p> <p>Hovedresultater: Eftersom projektet i skrivende stund endnu ikke har publiceret resultater fra undersøgelsen af brandmænd ved Hovedstadens Beredskab, kan der på nuværende tidspunkt kun beskrives og konkluderes på resultaterne fra undersøgelsen af værnepligtige ved Beredskabsstyrelsen. Gennemgangen nedenfor vedrører derfor resultaterne fra målingerne ved Beredskabsstyrelsen.</p> <p>Måling af partikeludsættelse viste, at de personlige værnemidler beskytter effektivt mod indånding af partikler. Dog er der udsættelse for partikler, når personer, i forbindelse med røgdykkerkurser, tager røgdykkerudstyret af i zoner, der anses for sikre. Projektet fandt en betydelig udsættelse for tjærestoffer på huden og forhøjet udskillelse af tjærestoffer i urin, hvilket viser et betydeligt optag af tjærestoffer. Deltagelse i brandslukningsuddannelsen medførte forøgede niveauer af DNA-skader i blodceller. Projektet fandt stærke statistiske sammenhænge mellem sod på hud, udskillelse af tjærestoffer i urin og DNA-skader i blodet. Dette tyder på, at DNA-skaderne hovedsagligt er forårsaget af tjærestoffer, som er optaget gennem huden. DNA-skader er en risikofaktor for kræft. Det kan derfor ikke udelukkes, at brandslukning under korrekt brug af værnemidler medfører en kræftfremkaldende påvirkning.</p>	3,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Deltagelse i røgdykkeruddannelsen medførte også en påvirkning af hjertekarsystemet. Deltagerne havde ændret variation i hjerterytmen og nedsat karfunktion lige efter røgdykkerkurset sammenlignet med 14 dage før og 14 dage efter kurset. Effekterne på hjertekarsystemet var ikke statistisk associeret med sodpåvirkningen. Derfor tyder det på, at den ændrede hjertekarfunktion kan skyldes partikeleksponering, fysisk anstrengelse og Øget kropstemperatur, som alle hver for sig kan medføre ændringer af hjertekarfunktionen.</p>	
<p>Titel: EPIBRAND: Ansøger: Kræftens Bekæmpelse</p> <p>Formål: Hovedformålet med projektet var at undersøge danske brandfolks risiko for specifikke kræft- og hjertekarsygdomme samt årsagsspecifik dødelighed, der kunne være relateret til ansættelseslængde, -tidspunkt, -form, funktion og alder ved første ansættelse.</p> <p>Delmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Etablering af kohorte af danske brandfolk med ansætteshistorik på individniveau. 2) Etablering af egnede sammenligningsgrupper. 3) Indhentning af oplysninger om kræft og hjertekarsygdom samt død på både kohorten af danske brandfolk og sammenligningsgrupper. 4) Indhentning af demografiske data, herunder vitalstatus, bopæl og emigrationsoplysninger for danske brandfolk og sammenligningsgrupper. 5) Beregning af standardiserede incidens- og mortalitetsrater samt relative risici for kræft og hjertekarsygdom samt død af udvalgte sygdomsgrupper blandt danske brandfolk, både ved sammenligning med valgte sammenligningsgrupper og ved intern sammenligning. <p>Hovedresultater: EPIBRAND er den første store undersøgelse på området og bidrager derved med ny viden om brandfolks helbredsrisici ved deres arbejde i en dansk kontekst.</p> <p><i>Kræft:</i> En række videnskabelige undersøgelser har fundet øget forekomst af kræft (non-Hodgkins lymfom, prostata-, testikel- og modermærkekræft). I dette studie observeredes en let øget risiko for henholdsvis prostata-, testikel- og modermærkekræft ved sammenligning både med den generelle befolkning (RR=1,10 95% SG: 0,95-1,26; RR=1,30 95% SG: 0,97-1,73; RR=1,24 95% SG=0,98-1,57), og ved sammenligning med andre lønmodtagere (RR=1,15 95% SG: 1,00-1,32; RR=1,28 95% SG: 0,97-1,73; RR=1,24 95% SG=1,01-1,61); men ikke ved sammenligning med ansatte i Forsvaret. De interne sammenligninger viste samme tendenser med svagt øgede risici. Projektet fandt ikke konsistent sammenhæng mellem risiko for kræft og varighed af ansættelse, typen af ansættelse, tidsperiode for ansættelse og alder ved første ansættelse. Projektet fandt nogenlunde samme risiko for non-Hodgkins lymfom blandt brandfolkene som i de tre sammenligningsgrupper. Manglende øget risiko ved sammenligning med ansatte i Forsvaret kan skyldes, at brandfolk og ansatte i Forsvaret kan have været udsat for samme type arbejdsmiljøpåvirkninger og/eller livsstilsfaktorer, der øger risikoen for de tre kræftformer. Man ved kun lidt om årsager til testikel- og prostatakræft, mens sollys er den væsentligste årsag til modermærkekræft og almindelig hudkræft. Brandfolk har imidlertid kun øget forekomst af førstnævnte, hvorfor andre påvirkninger end sollys i arbejdsmiljøet kan være af betydning.</p> <p><i>Hjertekarsygdom:</i> Undersøgelser af hjertekarsygdomme har vist, at brandfolk har øget risiko for akut hjertekarsygdom i forbindelse med specifikke belastende arbejdsopgaver. Ved undersøgelser af livstidsrisikoen for hjertekarsygdom har tidligere studier hovedsageligt undersøgt brandfolks risi-</p>	2,5

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>ko for at dø af hjertekarsygdom, og der forefindes kun få og små studier, der har fokuseret på brandfolks sygdomsrisiko gennem hele livet. I denne undersøgelse var brandfolkenes overordnede risiko for hjertekarsygdom svagt øget (RR=1,10; 95% SG: 1,05-1,15) ved sammenligning med andre lønmodtagere. En forøget risiko blev ligeledes observeret for de fire mest hyppige hjertekarsygdomme, herunder angina pectoris (SIR=1,16; 95% SG 1,08-1,24), akut myokardieinfarkt (SIR=1,16; 95% SG: 1,06-1,26), kronisk iskæmisk hjertesygdom (SIR=1,15; 95% sikkerhedsgrænser 1,06-1,24) og hjerteflimmer/flagren (SIR=1,25; 95% SG: 1,14-1,36). Samme øgede risikomønstre blev genfundet i analyser, hvor ansatte i Forsvaret blev anvendt som sammenligningsgruppe. Brandfolk havde imidlertid ikke en øget risiko for hjertesygdom under deres ansættelse, men derimod efter endt ansættelse, hvilket peger på mulige langtidseffekter af deres arbejde, men vi kan ikke udelukke, at livstilsfaktorer også kan have bidraget til denne forøgede sygelighed blandt danske brandfolk. Risikoen for hjertekarsygdom var særlig øget for fuldtidsansatte, der i højere grad udsættes for potentielle sundhedsskadelige påvirkninger, hvilket understøtter en association mellem hjertekarsygdom og brandfolksarbejdet.</p> <p><i>Dødelighed:</i> På trods af de mange umiddelbare risici ved brandbekæmpelse har tidligere studier af brandfolks dødelighed vist konsistente resultater, der både har peget på en nedsat dødelighed eller samme dødelighed som sammenligningsgrupperne. I denne undersøgelse var den overordnede dødelighed blandt brandfolkene lavere end blandt andre lønmodtagere (SIR=0,74; 95% SG: 0,69-0,78) og mindre sammenlignet med ansatte i Forsvaret (SIR=0,88; 95% SG: 0,83-0,93). Endvidere var brandfolks risiko for at dø af diabetes, obstruktiv lungesygdom og selvmord ligeledes lavere end i begge sammenligningsgrupper. Den nedsatte dødelighed kan skyldes, at mulige negative helbredseffekter fra arbejdsmiljøet modvirkes ved førnævnte selektion af sunde individer og sundhedsgavnige effekter i forbindelse med arbejdet. Den overordnede dødelighed af kræft var nogenlunde sammenlignelig med de udvalgte sammenligningsgrupper, mens brandfolkene havde en nedsat dødelighed af hjertekarsygdom. Specielt indenfor de sidste år er dødeligheden for hjertekarsygdom faldet i Danmark grundet tidligere diagnosticering og bedre behandling, hvilket kan medvirke til at forklare den observerede forøgede sygelighed af hjertekarsygdom blandt danske brandfolk uden en tilsvarende forøget dødelighed.</p>	
I alt for 'brandfolk'	5,5
Tema: Arbejdsmedicinske udredninger	
<p>Titel: Udredning af årsager til irriterende (toksisk) kontakteksem efter erhvervsmæssig udsættelse for irriterende påvirkninger af huden Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formål: Formålet med denne udredning var på baggrund af en gennemgang af nyere danske og internationale forskningsresultater at belyse, vurdere og sammenfatte viden om årsagssammenhænge mellem irriterende kontakteksem og udsættelse for forskellige hudirriteranter på arbejdet samt at vurdere sygdomsprognosen og eksponeringens (udsættelsens) betydning for prognosen.</p> <p>Hovedresultater: Det er ved en vurdering af årsagssammenhænge mellem irriterende kontakteksem og forskellige eksponeringer i henhold til de kriterier, som er defineret af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Erhvervssygdomsudvalget, en stærk dokumentation (+++) for årsagssammenhænge til eksponeringer ved vådt arbejde og til vådt arbejde kombineret med sæbe, en moderat dokumentation (++) for årsagssammenhænge til isoleret eksponering for</p>	0,3

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>sæbe og til udsættelse for kølesmøremidler og en begrænset dokumentation (+) for årsagssammenhæng til eksponering for mekanisk irritation og til eksponering for okkluderende handsker. Der er desuden en stærk dokumentation (+++) for en dårlig prognose af irriterende kontakteksem og for at ændringer i eksponeringer efter diagnose giver en bedre prognose, særligt når prognosen vurderes som komplet heling.</p> <p>Resultater af de studier, der beskrev brug af okkluderende handsker uden samtidig udsættelse for andre hudirriteranter tydede på at der ikke var negativ effekt af handskebrug. På baggrund af de studier, der var af højest kvalitet, samt eksperimentelle studier, vurderer vi, at der er en begrænset dokumentation for en årsagssammenhæng mellem arbejde udelukkende med okkluderende handsker og irriterende kontakteksem. Formentlig bidrager brug af okkluderende handsker til irriterende hudpåvirkninger ved samtidig udsættelse for andre hudirriteranter, f.eks. vådt arbejde med håndvaske og brug af sæbe.</p>	
I alt for 'udredninger'	0,3
Samlet for afsluttede	52,8